

EGYETÉRTÉS

Előfizetési árak: Egész évre 20 korona. Félévre 14 korona. Negyedévre 9 korona. Egy hónapra 3 korona 40 fillér. Egy szám helyben és vidéken 10 fillér.

Főszerkesztő

Dr. PAP ZOLTÁN

Szépirodalmi munkatárs

EÖTVÖS KÁROLY

Szerkesztőség és kiadóhivatal: VI. Eötvös-utca 32.

TELEFON-SZÁM: Szerkesztőség 782. Kiadóhivatal 709.

A katonai kérdések.

Budapest, február 18.

Schönaich közös hadügyminiszter a magyar nemzeti követeléseket a jövő zenéjének mondta. De nem abban az értelemben, hogy azok diadalában ő hinni tud, hanem éppen megfordítva, s a magyar vezérleti nyelvről előre kijelentette, hogy arról szó sem lehet.

Abban a hivatalos állásban, melyben Schönaich ezt a nyilatkozatot tette, lehetetlen, hogy ő is tisztán „magánvéleményét” nyilvánította volna, mint szűkebb kollegája Aehrenthal, aki a jogos támadások elől a magánvélemény bárgyu kifogásához folyamodott. Végre is a hadügyi kérdések sokkal inkább élükre vannak állítva, semhogy Schönaich ma ezt a nyilatkozatot könnyelműen megkoczkáztatta volna, ha annak valóságáról s a király véleményéről tisztában nem volna, s hogy akkor, mikor Ausztria és Magyarország megbízható felvilágosítást követel tőle, akkor ő magánvéleményekkel traktálja őket.

Bármily kedvezőtlen auspiciumokat támaszt is bennünk Schönaichnak az osztrák delegációban tegnap elmondott beszéde, az kétségtelen, hogy okulásul szolgál, s annak a naivitásnak, amelyvel egyik-másik delegátus erről a kérdéssel a napokban nyilatkozott, véget vet. Tulajdonképpen mi egy pillanatig sem értettük azt, hogy ha a katonai kérdések

megoldása folyamatban volna, akkor arról miért nem a kormány tagjaitól értesülnénk, hanem miért hinnénk néhány képviselőnek jól értesültségében, aki nem tudni kinek a megbízásából, sőt nyilvánvalólag egészen a maga szakállára, a függetlenségi pártot felkínálta segítségül a katonai kérdések megoldásához.

Az kétségtelen, hogy egész politikai életünk beteg addig, míg a katonai kérdés megoldva nincs, és pedig úgy megoldva, hogy az ország abba belenyugodhassék. De éppen azért, mert ez a kérdés ily nagy horderejű s éppen azért, mert oly sok minden mellétekintet az, amely a megoldást akadályozza, ezt siettetni nem lehet. Ha az ideje elérkezik, ha a király és a nemzet egyidőben fogják a megoldást akarni, akkor az be is fog következni, tekintet nélkül arra, hogy egyeseknek mi a véleményük az időpont kedvező vagy kedvezőtlen voltáról.

Meg vagyunk győződve arról, hogy a Wekerle-kormány távol áll azoktól a beszédektől, amelyek a magyar delegáció hadügyi albizottságának legutolsó üléseiben erről a kérdéssel elhangzottak. S hogy maga a nemzet is csak a kormánytól vár és remél ebben a tekintetben, az kitűnt akkor, mikor egész közönnyel és skepsissel fogadta azokat a célzásokat, amelyek azt akarták elhittetni, hogy valami örvendetes meglepe-

tés készül a nemzet számára s hogy a kakaskukorékolások már a hajnal közeledését jelentik.

Annyit csalódott már ez a nemzet, hogy nem szabad hiu ábrándokba ringatni. Inkább maradjon meg a mai állapot, a katonai kérdések kikapcsolása, mint hogy egy olyan megoldás erőszakoltassék rá a nemzetre, amelylyel ez meg nem elégedhetik s amely éppen azért állandó nyugalmat nem is teremt. Azt már megtanulhattuk, hogy a nemzet arra ez időszert gyenge, hogy akaratának teljesítését kikényszerítse, de viszont arra elég erős, hogy ne legyen kénytelen eltérni olyan megoldást, amely ki nem elégíti. Fényes győzelemmel ez a helyzet nem kecsegtet ugyan, de nem is ok arra, hogy kishitűek legyünk. Negyven éven keresztül el lehetünk a katonai kérdések megoldása nélkül, várhatunk addig, míg végre éppen Bécsben lesz szükség arra, hogy ezek a kérdések megoldassanak. Ha igaz az, hogy a hadsereg nem lehet el a létszámfelemelés nélkül, s ha a katonatisztek fizetésemelése is tovább halasztható nem lesz, akkor majd Bécsben fogják keresni a módot azokhoz a koncesziókhoz, a melyek alkalmasak arra, hogy a magyar nemzetet a katonai kérdések megoldására reá bírják. Ma a király is, a nemzet is a merő negatív álláspontján van. Nyilvánvaló, hogy ez egészségtelen állapot. De egyoldalulag meg nem szün-

Egy kis hónapos szoba története.

— A múlt század elejének irodalmi krónikájából. —

Írta: Váradi Antal

(Utánnymás tilos.)

Ahol most a tornacsarnok emelkedik, a Sándor-utcai sarokház meg a Szent István-társulat palotája között, állott 1825-ben egy faverandás hosszú ház, hátul kerttel, melyre néző kis ablaku nagyon szerény, de rendkívül tiszta szobácska falát futotta be az ampellopsis indája. Tiszta fehérre meszelt falain római vezérek és magyar hősök könyomatu képei, az ablakon hófehér függöny, egy barna nyoszolya, széles, hosszú asztal könyveknek és írásköveknek, két fonnott szalmaszék és egy kis bőrdíván a butorzat. Az ablak elé huzott asztal előtt egy süri hajzatu, vastagnyaku, ugynevezett tömörképi fiatalember ül, ráhajlik az asztalon fehérlő írásra, végig-végigborzolja összekuszált üstökét, meg-megáll, kitekint a zöldfényű napvilágra, mely a kert lombos fái keresztül szűrődik a zsalu-gáterre, egyet fúj a pipájából, megint lehajlik, s hol mosolyogva, hol zordon képpel morog valamit, mintha próbálná, hogy jó lesz-e úgy?

Jó lesz. Isten acsepe, jó lesz. Még száz esztendő múlva is jó lesz. Több mint jó. Felséges, megragadó. Mit is morog az a fiú?

... Egy asszonynak engedelmeskedni nem fogunk ...

Mi baja van ennek a fiatalembernek az asszonyokkal? Hiszen, akik odakünn sétálnak a kertben, az a szép magyar asszony, Karacsné, meg a leánya Teréz, egy magas, sugár, okos

szemű, komoly leányka, ugyancsak nem abból a fajtából való, akikkel veszekedni szokás — csupa szelidség mind a kettő ... De a fiú csak tovább mormog ...

... Egész ország nyelvén lebegni látszatott ...

Ez nem az ősz-utcai kis ház lakói közül való asszony lehet. Ez palotában lakik és országokat forgat ... Csak szunyogok ... Csak szönyeget nekik ... Ez Gertrudis királyné, akinek gránit-alakját most faragja a Karacsék kis hónaposzobájában a kecskeméti takács jurista-fia Katona József.

Barna posztó-kvakkert van rajta sárga gombokkal. Amint fölegyenesedik, kitűnnek erős idomai, nem magas, de izmos termete s élénk tekintetében szellem és karakter világlik. Így szokták leírni a múlt század írói a maguk hőseiket, még azt is így mondták, hogy: a maguk hőseiket. Én is úgy mondom most az egyszer, mert úgy érzem, mintha köztük élnék, s csak nem illik urambátyámékat holmi huszadik századbeli ultramarin stílussal megbotránkoztatni. Ott járok, ott ülök közöttük, nézem, hallgatom őket s jegyzem minden szavukat ... Azaz, hogy amint az elsárgult naplólapokon, lakó nyomtatásokon, szakadozó leveleken végigfut a szemem, odarepülök közélük, azok közé a jó, irigység nélkül való, áldott magyar emberek közé, akik még szerették egymást és olyan kis számmal olyan nagy dolgokat tudtak végbe-vinni ...

Amint fölállott Katona, kitekint a kertbe s köszönti Karacs nénit.

— Jó estétet kívánok, kedves nénémasszony

— Adjon Isten, öcsémuram. Hová készüldök?

— A rondellába megyek, dolgom van.

— Mit játszanak?

— Ama híres német darab-írónak, Kotzebue-nak egy érzékeny darabját „A Szerellem Gyermekeit”.

— És abban öcsémuram is játszik?

— Mint delectans actor, igenis, segítségére jövők a színtársulatnak. Az egyik főszerepet játszom.

— Sajnálom, hogy nem láthatom, de az öregem bizonyosan bemegy. Hiszen most sokáig világos vagy. Hatkor kezdik, ugy-e?

— Igenis, azért sietek és abba hagyom az írást ...

— Jurisprudenciával foglalkozik, öcsémuram?

— Igenis, szolgálattárára, kedves nénémasszony. Azzal megindul ki az utcára, illedelmesen köszönti az asszonyságot s a leányasszonyt s megy a városmajor-utcán végig (a mai Sándor-utca), a Muzem dűledező farácsa mellett elsurran, mert a mostani régi országház helyén lévő városi tehénpásztor lakása mögött nyitva van a bika-akol, s a ki-kitekintő városi bikákkal nem tanácsos érintkezésbe lépni. Az „országuton” (a mai Muzem-körut befordul a régi Szent Péter, később Hatvani, majd valamikor Márczius Tizenötödike-utca felé, a sáros, pocsolyás városház-téren át, ahol a környék szerb kereskedőinek a disznai vettek ingyenüldőt, egy szük közön a generális háza mellett (a mai piarista-ház) kimegy a Dunapartra, s ott a hidvámi-hivatal hosszú háza tövében eléri a Rondellát.

... minden ...
... közönség ...
... érről, komoly ...
... lértel fizetendő

kis ház
... uschinek János
... t 20. 5540

os vigasz
... heumában (köz-
... csuzban (sücht)
... vodóknak!

... első gyógyszer-
... fürdő nélkül el-
... egy 8—10 nap
... zert, kényelmes,
... n és kellemes el-
... ellett végképen
... ek a legmaka-
... heuma és csúz
... idalmak a vég-
... a törzsben vagy
... be is ha vannak
... apasztalat mint
... ész — midőn lát-
... om, hogy a leg-
... bb drága gyógy-
... árasok és fürdők
... ökök mondanak
... en eljárásom biza-
... e vezet — kész-
... hogy eljárásomat
... ezenvedő emberk
... díjtalanul. Csak
... i költségek fede-
... sék 2 koronát
... ni vagy a körül-
... megirt levélben
... zekben bekiül-
... ön aztán eljárá-
... nmal bérmentve
... n. Czim: „Ör-
... gyszertár” Kékes
... oboka megye.
2897

ablakok,

... YÖK,
... SOK,
... sznál-
... k ol-
... atók!

s Jakabnál
... Csáky-utca 26,
... sarok. Lipót
... élében.

cédulákat

Elzálogosított,
... at, gyöngyö-
... yat, ezüstöt és
... t 100.000 kor.
... nteson kivál-
... ljes értéket ki-
... zetom.

er Jakab

kereskedő
... APEST,
... tca 91. szám,
... atcasarkán

zék ipar

és bőrfaragás.

TANTAL

7., Károly-utca 2

... kus iskolaépü-
... y raktár valódi
... s karosszékek-
... olcsóbb árban,
... t eddig.
... kőik átalakítása
... olcsó árakban.
... bőrtorok és
... nyok.

tethető egyik részről sem. És sokkal kényelmesebb lesz a nemzetre nézve az, hogy majd mikor Bécs jön kérelmekkel, ő szabhatja meg a feltételeket, mint erőszakolni a kérdés megoldását most, amikor még Bécsben nem érzik annak szükségét, hogy képzelt áldozatok árán is a nemzet jogos követeléseit kielégítsék.

A kormány, ha a katonai kérdések ki is vannak kapcsolva, mindenesetre dolgozik azon, hogy a katonai kérdések kedvező megoldásban részesüljenek. Ha ennek garanciáit megszerezte, akkor feltétlenül gondoskodni fog arról, hogy ez meg is történjék. De addig várni kell s addig a katonai kérdésekben mi ne keressük a megoldást. Kudarctól, keserűségtől és kiábrándulástól menekülünk meg és amellet a kormánynak sem okozunk olyan nehézséget, a melylyel ez meg nem birkózik s a melynek legyőzéséhez mi ezidő szerint elegendő segítséget neki nem nyújthatunk.

Budapest, február 18.

A képviselőház holnap délelőtt 10 órakor ülést tart, melynek napirendjén a könyvtári bizottság jelentése és a kérvények 46. és 47. sorjegyzéke szerepel. Ezután gróf Apponyi Albert közoktatásügyi miniszter válaszul Bozók Árpád interpellációjára.

A képviselőház bizottságaiból. A képviselőház zárszámát vizsgáló bizottsága február hónap 26-án d. u. 5 órakor a képviselőház II. számú termében ülést tart, melynek tárgya a pénzügyi tárcza és a horvát-szlavon-dalmát minisztérium 1905. évi költségvetésének zárszámada.

A dési választás. A dési kerületben tegnap az alkotmánypárti Barsa Tamást választották meg képviselőnek Gaál István függetlenségi jelölttel szemben. A függetlenségi pártban a választás eredménye izgalmat okozott, mivel a kerületnek függetlenségi képviselője volt és Désről azt a hírt kapták, hogy gróf Wass Béla főispán erőszakossága miatt vesztette el a párt a kerületet. Több függetlenségi képviselő ma az ülés után fölkereste gróf Andrássy Gyula belügyminisztert és fölvilágosítást kért tőle a

választásról. Andrássy kijelentette, hogy nincs oka himni az erőszakosságban és gróf Wass Béla törvénytiszteletéért jóáll, akár csak a maga eljárásáért. A függetlenségi jó része megnyugodott a nyilatkozatban.

A függetlenségi pártkörben ma este is még élénken foglalkoztak a dési választás dolgával. Kossuth Ferenc utalt arra, hogy meg kell várni gróf Wass főispán védekezését, aki holnap Budapestre érkezik, mielőtt ítéletet mondanánk.

A házszabályok módosítása.

— Tanácskozás Justh Gyulánál. —

Budapest, február 18.

A házszabályok módosítására vonatkozó Nagy Emil-féle indítvány — amint mai számunkban már jelentettük — már ezen a héten a képviselőház napirendjére kerül. A kormány már esőtörtökön szeretné a tárgyalást megkezdni, azonban nincs kizárva, hogy holnap a szűkebbkörű pártközi konferencia, amelyet csak a képviselőház holnapi ülése folyamán fog gróf Andrássy Gyula belügyminiszter összehívni és amelyben minden párt két-két taggal fog résztvenni, nem fejezi be tanácskozását, s így a képviselőház csak a pénteki ülés napirendjére tűzi majd a revíziós indítványt. A revízió miatt Wekerle Sándor miniszterelnök a Ház holnapi vagy esőtörtöki ülésén — amint jeleztük — az összes eddig benyújtott és még le nem tárgyalta javaslatokat a házszabály értelmében vizsgálja.

A házszabályok módosítása ügyében, amely szoros összefüggésben van a képviselőház munkarendjével, ma délelőtt a képviselőház ülése előtt Justh Gyulánál értekezlet volt, amelyen a kormány valamennyi tagja és Návay Lajos alelnök vett részt. A kormány és a Ház elnökei első sorban a portugáliai királygyilkosságáról konferáltak. Hosszas megfontolás után a kormány arra az elhatározásra jutott, hogy dr. Wekerle Sándor miniszterelnök a Ház mai ülésén indítványozni fogja, hogy a magyar törvényhozás részvételen adjon kifejezést. Előrelátható volt, hogy az indítvány néhány kemény kritikai megjegyzésre fog alkalmat adni, de ezzel szemben gróf Apponyi Albert maga vállalta, hogy megvédelmezi a kormány álláspontját. Így is történt. Ugron éles kritikája után a Ház nagy szótöbbséggel hozzájárult a miniszterelnök javaslatához.

Ezután az értekezlet rátért a házszabály-revizió napirendre tűzésének és a képviselőház

munkarendjének megállapítására. Wekerle Sándor miniszterelnök és a kormány többi tagja azt az álláspontot foglalták el, hogy a Nagy Emil-féle indítványt már a legközelebbi ülés napirendjére kell tűzni, egyrészt azért, hogy a revíziót még a horvátok visszaérkezése előtt intézzék el, másrészt Schönauich közös hadügyminiszter tegnapi beszéde olyan izgalmat keltett a függetlenségi pártban, hogy már emiatt is sürgősen kell a revíziót napirendre tűzni. Justh Gyula házelnök annak a nézetének adott kifejezést, hogy a revíziókat hirtelen napirendre tűzése ellenkezik a disszidensekkel történt megállapodással. A házszabály-revizió tárgyalását újabb pártközi konferenciának kell megelőzni s csak azután lehet szó a revízió napirendre tűzéséről. Andrássy e kijelentés után távozott az elnöki szobából, saját szobájába ment, magához kérette Farkasházy Zsigmondot s közölte vele a kormány álláspontját. Farkasházy — hír szerint — kijelentette, hogy ez ellenkezik a paktummal, emlékeztette a belügyminisztert arra, hogy a disszidensekkel kötött megállapodás szerint csak a delegációs ülések befejezése s újabb pártközi konferencia után lehet napirendre tűzni a házszabály-reviziót. Farkasházy később az elnöki szobában az elnökség és a kormány tagjainak a jelenlétében megismételte ezt a kijelentését. Gróf Andrássy Gyula erre kijelentette, hogy a holnapi ülés alatt összehívja a pártközi konferenciát, hogy ez még holnap befejezhesse tanácskozását, azonban nincs kizárva, hogy a napirendre tűzés esetleg péntekre maradjon.

A pártközi konferencia tagjait, minden pártból kettőt, gróf Andrássy holnap szemeli ki.

A házszabály-revizió dolgával ma este élénken foglalkoztak a függetlenségi pártkörben, ahol a nagyszámban összegyűlt tagok között Kossuth Ferenc és Günther Antal miniszterek is mejelentek. Hír szerint már esőtörtökön megkezdí a képviselőház a revíziós javaslat tárgyalását, míg az a szűkebb pártközi konferencia, amelyet holnap hív össze gróf Andrássy Gyula belügyminiszter, még holnap befejezi tanácskozását. A képviselők azt beszélték, hogy ezen a pártközi értekezleten tehetnek kisebb módosításokat a Nagy Emil-féle javaslaton, de a lényegben nem fog rajta változás esni.

Az alkotmánypárt tagjai ma este rendes heti vacsorára gyűltek össze, amelyen szintén beszéltek a házszabály-revizióról, míg a néppártiak bizalmas értekezleten állapították meg

Sárga, kerek, ormótlan bátyatorony a rondella. Gyér fü lepí homokos környékét, melyen bárányok legelnek. Nyugvóban a nap, a budai hegyek biborodni kezdenek s a piros-habodros Dunán gőzhajók usznak, melyeket a homokos parton hűhözó lóhajtók tiz-tizenöt izzadó gebével vontatnak föl a hajóhid felé, amelyet mindjárt szíjjel fognak nyitni, hogy a gabonahajók átmelessenek föl a sziget felé.

S mialatt Katona a szűk, füstös és alig három lépés terjedelmű öltözőben „sminkelem” magát, a Karacsék háza felé egy szürkehajú, a Józseféhez nagyon hasonló arcú, barna zekés magyar ember ballag. Nézi a házak rendjét, végre beszól a Karacsék portájára is.

Karacs, a rézmetsző, éppen most érkezett haza. Bucsuzóban van az asszonyoktól, mert amint Karacsné mondotta a fiatal Katonának, alkalmasint színházba megyen. A beköszöntő idegen hozzája fordul:

— Lakik-e itt egy Katona nevű komédiás? ..

— Katona József lakik itt, de az tanuló uram, nem komédiás.

— Tanuló, tanuló .. Az volna, de komédiás lett. Én vagyok az atyja. Hol van?

Bizony az éppen a színházban játszik. Én is odamegyek. De nem komédiások, hanem színészek között!

Biz' öreg Katona nem igen tudta, mi a különbség a színész, meg a komédiás között, hanem azért rá engedte beszélni magát, hogy Karacsékkal elmenjen a rondellába, megnézni az ő eltévelyedett fiát, aki diátrombban ágál. És bizonyára nem tanul ..

Amint aztán az elébb leirt uton odaérnek s elhelyezkednek az alig száz emberre való szűk nézőtéren, csak megkezdődik ám az előadás és nagyon szépen deklamál meg ágál a Jóska gye-

rek. Az apia még a szemét is törülgeti olykor-olykor.

— Hát, hiszen mind nagyon szép ez .. Hol tanulta ez a Jóska gyerek ezt? Látom, nem komédiás. De azért csak legyen ő kenyérszerző. Haza kell neki jönnie.

Ezek az öreg Katona saját szavai, amint Karacs Teréz a naplójában följegyezte azokat. Még a Katona József főntebb leirt öltözete is abban a naplóban van leírva.

Színház után. — fél kilenczkor már vége volt az előadásnak — Karacs találkozót rendezett a rondellához közel fekvő színész-körében, az „Arany kéz”-ben (ma is ott van, ahol 1812-ben állott), s bemutatta az öreg Katonának a színészeket, Benkét, Murányit, Tóthot és társaikat. Nagyon derék, diákos emberek voltak, akiket az öreg Katona nagy respektussal ösmert meg, s örömmel töltött velük egy estét.

A fiatal Katona, amint belépett a körébe s örömmel köszöntötte rég nem látott apját, aki még hozzá benne is gyönyörködött ez estén, vígságában a Tóth előtt álló boros-üveget megfogván, abból inni akart, mikor Tóth megfogja a kezét.

— Hohó, ecsém. Mit gondolsz?

— Azt gondolom bátyám, hogy ez a Márton grammatikája!

A Márton grammatikája tudniillik akkor közhasználatu iskolakönyv volt, amelynek első lapjára íeligéül ez volt nyomva: Közióra világít!

Ezt a mondatot applikálta Katona a Tóth uram boros üvegére. Ugyanott, ahol ezt a kis epizódot találom följegyezve, az is említve van, hogy Katona egy alkalommal szerencsét játszott s legkésőbb térvén a körébe, a fekete s nem elég jól demaszkirozott képével a

vékonyhangu és vékonypénzü korcsmárost majd halálra ijesztette. Az öreg Katona aztán csakugyan hazavitte a fiát, mert attól félt, hogy végkép a komédiások között ragad. Nem lehetetlen. Tudjuk, hogy szerelmes volt Dérinébe, s ha Rózsika akkor „igen”-t mond, semmi sem választja el tőbbet a világot jelentő felszerektől. Mert a milyen akarateréje s szilárd elhatározása volt, még az apjával is szembeszállt volna a szive boldogságáért. Így azonban nem volt miért „hevülnie” .. Ment hát vissza Kecskemétre.

A Katona József kis szobájának aztán más lakója következett. Karacsék mindig egy törekvő, fiatal s nagy jövőjü embert támogattak az ingyen-lakással, mert azt tán mondanom sem kell, hogy a kis szoba lakója nem fizetett házbért.

Katona után Beregszászi Pál, a tudós mérnök és később debreczeni professzor lakott benne. Szülei nem voltak szegények, de nem jó szemmel nézték a fiu „könyv-buvasát”, különösen az anyia volt hozzá zordon és szigorú, ugyannyira, hogy minden segedelmet megtagadott tőle. A fiatal ember nem csüggedt, a maga erejéből tartotta fenn magát, lakást kapott Karacséktól, a többit megszerezte tanítgatásból, másolásból, rajzolásból. Teréz, a ház kedves leánya, kinek naplójegyzetei annyi becses adatot őriztek meg számunkra, azt írja, hogy zordon, mindig rosszkedvü ember volt, — miben nagy része lehetett a nyomoruságnak is, melylyel napjait tengette — s a kis leány egyszermászor bemenvén a pipafüstös kis tanuló-szobába, fölvette az asztalról a pecsétviaszt s véletlenül leejtette. Ezért a zordon Beregszászi a kis kezére ütött, ami Teréz néinek még öreg korában is fájt, mert, ugymond „akkor ugyan érdemesnek hittem magamat a büntetésre, de felnőtt koromban igaztalanak tartottam tettét,

követendő magatartásukat. Hir szerint a néppárt részéről a holnapi pártközi konferencián több módosítást fognak javasolni.

A hadügyi kérdések előtérben.

— Schönaich nyilatkozata után. —

Budapest, február 18.

Az a nyilatkozat, amelyet Schönaich közös hadügyminiszter tett az osztrák delegáció hadügyi albizottsága előtt és amelyben határozottan kijelentette, hogy a magyar vezényszóráról szó sem lehet, nagy forrongást idézett elő a politikai világban. Különösen a függetlenségi párton volt nagy az elkeseredés, amely este a pártkörben hangos kifejezésre is jutott. Holló Lajos és Ugron Gábor voltak a szóvivők, akik nyomatékosan utaltak arra, hogy a függetlenségi párt, mint kisebbség, évekig elkeseredett harcot folytatott a nemzeti követelmények teljesítéséért s hogy ez a küzdelem egymásután bukatta el azokat a kormányokat, amelyek jogos kívánalmaink kielégítése nélkül akarták a bécsi követeléseket teljesíteni. El lehet-e képzelni, hogy amiért mint kisebbség erős küzdelmekkel s a nemzet helyeslésével harcoltunk, most mint többség egyszerűen feladnók? Ezt sem a függetlenségi pártról, de a koalíció egyetlen pártjáról sem lehet feltételezni. Kosuth Ferencz, aki ma este két óránál tovább időzött a pártkörben, azzal csillapította le az izgatottságot, hogy meg kell várni, amíg kiderül, hogy a katonai kérdések milyen módon oldhatók meg és akkor meglátjuk, hogy milyen engedményeket lehet elérni.

Politikai körökben ma azt is beszélték, hogy az új véderő-törvény, amely a kétéves szolgálat alapián készült, hetven ezer főnyi újonczlétszámmelést kíván.

Mai híreink a következők:

Az osztrákok engedményét látják.

Valóban különös, de úgy van, hogy az osztrákok nincsenek megelégedve Schönaich közös hadügyminiszter tegnapi nyilatkozatával. Bécsi politikai körökben az a vélemény, hogy a

hadügyminiszter egy készülöben levő nagy politikai akcióra célzott, amikor azt mondotta, hogy tudomása van egy mozgalomról, amely a katonai kérdés körül támadt és hogy készül is e mozgalomra. Figyelmet keltett az is, hogy a hadügyminiszter utolsó rövid nyilatkozatában, amelyet szemmel láthatóan csak a kényszernek engedve tett, igen világosan célzott bizonyos engedményekre, amelyekről azonban rögtön kijelentette, hogy azok a felségjogok körébe tartoznak. Ennek a furcsa felfogásnak ad kifejezést az igen előkelő helyről irányított „Reichspost“, amely mai számában a következőket írja:

Az osztrák delegáció hadügyi albizottságának tegnapi ülése az osztrák hadügyminiszter egy nyilatkozatának fölháborító hatása alatt végződött, amelyet úgy kell fölfogni, mint valamely megegyezés bekövetkezésének bevallását. A hadügyminiszter nyilatkozatát föltöbb diplomátikus formába öltöztette ugyan, azt mondván, hogy a német vezényszó érvényben marad, de a miniszter ur igen jól tudja, hogy már nem erről, hanem egészen más engedményekről van szó. Oly rendelkezésekért, amelyeknél nem az övé a parancsolás joga, a hadvezetőség a parlamenti felelősség helyett elhárította a felelősséget. Ez azt jelenti, hogy a miniszter nem tagadja, hogy így az ő hatásköre fölött álló engedményekre el kell készülnie. Schönaich nyilatkozatának hatása ennek következtében igen depresszív volt és nagyon valószínű, hogy az osztrák delegáció plenáris ülésében az ingerültség ki fog törni.

Igazán nagyon érdekes, hogy az osztrákok nincsenek megelégedve egy olyan nyilatkozattal, amely a leghatározottabban kijelenti, hogy magyar vezényszóráról szó sem lehet és amely után nálunk egyszerűen lehetetlenek tartják, hogy a katonai kérdéseket meg lehessen oldani. A függetlenségi pártnak és az egész koalíciónak az az álláspontja, hogy komoly, konkrét, kézzelfogható nemzeti vívmányok nélkül szó sem lehet a katonai kérdések megoldásáról. Nekünk nem sürgős ezeknek a kérdéseknek megoldása. És ha a katonai körök óhajtják, hogy a paktum szerint a jelen parlament feladatai közül kikapsolt kérdés dülöre jusson még ezen országgyűlés tartama alatt, erről csak úgy lehet beszélni éppen úgy most, mint jövőben, ha nemzeti kívánalmaink érvényre jutnak. Ezekről pedig Schönaich azt mondta, hogy a jövő zenéje... És az osztrákok még műfelfáborodást rendeznek...

megtudva, hogy mily könnyű a spanyolviaszt összeferasztani.

Beregszászi után 1829-ben Kerekes Ferencz, a tudós, használta a kis szobát. Már akkor megjárta a német főiskolákat, s mint kész professzor jött haza Magyarországra. Pesten aztán a fivérszót tanulta nagy szorgalommal, meglelt férfi léte beilvén a fiatalok közé tanítványnak. Tizennégy láda becses gyűjteményt hozott magával Németországból s az a kincs a Karacsék házában volt letéve sokáig. Karacs vendégének tekintette s sokszor meghívta asztalához.

Ez időtájt gyakori vendégei voltak Karacséknak Vitkovics, Fáy András, Kulcsár István és az öreg Virág Benedek. Az akkori irodalom jelesei. Ezek egyszer szóba hozták, hogy van egy tudományosan képzett pártfogóitjuk. „A közönséges historio-biographia kézikönyvének“ szerzője. Ez a nagy készült-szerű historikus, munkájának írása közben kór-ágyba esett, s lábadozva, nem volt tehetsége valahová, egészségének teljes helyreállítása végett friss levegőre menni. Karacsék persze rögtön fölajánlották a kis kerti szobát, ahol „lombos fák közt friss levegőt szívott és élt a Karacsék jóhírű vizével (akkor csak a mai Ludoviczeum szomszédságában volt jó víz), no meg a legjobb fajú szőlőből szűrt szadai jóféle borokkal“. Helyre is állott az egészsége, az életet Fáyék és Vitkovitsék küldvén számára, de a kór csirája csak benne maradt s meg-meg kiújult. Mikor a tél beköszöntött, a külvárosi lakás hideg és zordon lett, s Vitkovits szerzett számára a városban ingyen lakást egy másik meczenásnál, Vay Abrahám házában, a Vitkovits háza szomszédságában, a régi Mészáros-utca (ma Vámház-körut) és a Zöldfa-utca között, azon a tájékon, hol most a Nőképző-Egylet pa-

lotája áll. Mokry aztán a tél folyamán meghalt. Hagyatékát a fiskus akarta peccsét alá venni, amit csak úgy tudott Vitkovits fiskális-ésszel elkerülni, hogy minden eddigi házigazdájától számlákat kért az ottani tartózkodásáért, így Karacséktól is. Ezt a terhet aztán a hagyatékra vezették s megmentették a fiskus kezétől, jobban mondvá: azokból a hiénákéból, akik lestek minden atyafiság nélkül elhaló szerencsétlenre, s azt nyomban a fiskusnál följelentették. Ebből éltek, még pedig nem is rosszul. Karacs Teréz azt mondja, hogy két „uri ember“ volt. Furcsán fogták fel némelek akkorában az uri ember fogalmát. Elég az hozzá, hogy Mokry nagybecsű könyvtárát így megmentették az elkötvetéltől s tisztességesen el tudták temettetni, holott, ha a hiénák följelentése érvényesül, tán a kórházból kísérték volna ki a szegények lajtorijáján.

A kis hónapos szoba aztán sokáig üres maradt. Karacsék is elköltöztek, s e nagy kertet meg a szomszéd telkeket kezdték beépíteni. A fiatal pocták már nem kerestek ingyen-kvartélyokat, ha csak később a Nájgebájdában nem. Ott aztán akadt számukra hely elég.

Mikor azt a régi házat lebontották, sokszor jártam a romjai között. Elnézegtettem, hogyan omlik le fal után a kis kerti szobából, amelyben valamikor a „Bánk bán“ költője írta látományait, akkor az a kis szoba megnépesült szellemekkel, akik Melinda keservét, Tiborcz panaszt, Bánk haragját és fájalmát zengették. Akkor már szerzőjük ott pihent a kecskeméti temetőben, nem érhetvén meg azt, hogy munkáját valaha, valahol előadva lássa. A mű kitört a kolozsvári feledés porából, eget kért és halhatatlanná tette mesterét!

Tárgyalások a megoldásról.

A hadügyminisztériumhoz közelálló körökből következőket jelentik a „N. Fr. Pr.“-nek: A nagy katonai kérdésre vonatkozólag Magyarországgal megindítandó tárgyalásokat illetőleg határozott, konkrét kezdeményezés eddig még semmiféle részről sem történt. Ha a hadügyminiszter tegnap kijelentette, hogy ő ilyen tárgyalásokra készül, akkor erre okot kizárólag azokban a beszédekben lelt, melyeket több magyar delegátus, különösen Hoitsy, Okolicsányi és Nagy Emil tartottak. Ugy látszik azonban, hogy a magyar parlamenti férfiak körében sem kerültek még a vélemények teljesen tisztába arra nézve, hogy megindítsák-e és mi módon a katonai kérdésekre vonatkozó tárgyalásokat?

A novum ezeknél a tárgyalásoknál mindenesetre a következő lesz: Eddig analog esetben csupán az osztrák kormány és a hadügyminisztérium, vagy pedig a magyar kormány és a korona közt folytak. Most ezt az álláspontot el kell hagyni és a magyar kormánynak az osztrák kormánnyal kell tárgyalásba bocsátkoznia, melyeknél a hadügyminisztérium mintegy csak a szakértő-tanácsadó szerepét játszhatja. Ez az a novum, melyen egyedül lehet a tárgyalásokat elképzelni, de hogy létrejöhetnek-e egyáltalában a tárgyalások, azt úgy innen, mint túlhan a politikai helyzettel teszik függővé. Hogy vajon a politikai helyzet a legközelebbi időben erre a tárgyalásra alkalmas lesz-e, azt már a legközelebbi jövő meg fogja mutatni. A hadügyminiszter tegnapi nyilatkozatai azt a hangulatot, mely az osztrák delegátusok egy részénél már néhány nap előtt érezhetővé vált és a Latour-féle indítvány jelenlegi alakja ellen irányul, megerősítette. Többen az osztrák képviselőházhoz tartozó delegátusok közül, sőt néhányan az urakházához tartozók közül is, most kijelentik, hogy jobb szeretnék, ha a hadügyi albizottság és az osztrák delegáció most csak a legénység zsoldjának emelését határozná el és nem szavazná meg egyidejűleg a tisztii fizetések emelését is. Ezt a megváltozott magatartást főképpen azzal indokolják, hogy a delegáció részéről attól tartanak, hogy Magyarország engedményeket kap, mielőtt tehát ezeket ismerik, nem kellene a katonatiszti fizetések emelésének kérdésében véglegesen állást foglalni. Ezenfelül lehetséges, hogy a Schraffil-féle indítványra vonatkozólag a magyar delegációval esetleg már most létrejöhet a megegyezés és az egyöntetű határozat, ami a Latour-féle indítványra vonatkozólag ki van zárva. Az osztrák delegáció tagjai egy részének persze épp ellenkező a véleménye és a Latour és Schraffil-féle indítványok egyesített szövegéhez ragaszkodnak. A hangulat csak néhány nap múlva fog tisztázódni és csak akkor fog kitűnni, hogy a két vélemény közül melyik fogja a többséget elnyerni.

Jól értesült körökben — írja más helyen a „N. Fr. Pr.“ — hire jár, hogy a hadvezetőség már az ősszel tanulmányozott egy memorandumot, amelyben magyar részről összefoglalták azokat a reformokat, amelyek alapján a katonai kérdést meg lehetne oldani. A memorandum a nyelvkérdést, az államjogi és nemzeti követelések anyagát ölelte fel, de akkor azokat Bécsben olyannyira teljesíthetetleneknek találták, hogy meg sem kísérelték annak az alapján megindítani a tárgyalásokat. Ennélfogva, bár a magyar kormány és a hadvezetőség között bizalmas pour-parlék napirenden voltak, Schönaich hadügyminiszter legutóbbi beszédében joggal mondhatta, hogy ez idő szerint tárgyalások nincsenek folyamatban. Az első memorandum kudarcza azonban nem vágta ketté a kibontakozásra irányuló törekvéseket, mert Magyarországon most egy újabb memorandum szerkesztésén fáradoznak, amely azokat a követeléseket összegezi, amelyek alapján a katonai kérdéseket rendezni lehetne, másszóval azokat az engedményeket tartalmazza, amelyek mellett a katonai terhek emelését el lehetne fogadtatni. Valószínű, hogy ez a második memorandum alkalmas lesz arra, hogy az érdemleges tárgyalások alapjául szolgáljon. Ez esetben a magyar kormány és a hadvezetőség között megállapítandó volna, hogy a kormány milyen kívánásokkal járul a többség elé hadügyi célokra és hogy milyen koncessziókat kell tenni a több-

ség programjának. Azt hiszik, hogy ez a meg-
egyezés a kiegyezés tartamára, vagyis 1917-ig
lenne érvényben. A hadügyminiszter beszédéből
következtetve, aki a magyar vezényleti nyel-
vet határozottan visszautasította, ezek az en-
gedmények valószínűleg az ezred-
nyelv és a katonai levelezés szin-
terén mozognak.

Részvét vagy közönbösség.

— A képviselőház ülése. —

A holnapi ülés napirendjének megállapítása
céljából ült össze ma a képviselőház.

Meg is állapították, hogy a könyvtári bi-
zottság jelentését és a kérvényeket fogják tár-
yalni.

Ezt az alkalmat arra használta fel a minisz-
terelnök, hogy indítványozza a Háznak: fejezze
ki részvétét a portugál tragédia fölött. A Ház
folyosóján régóta keringő hangulatnak adott
kifejezést Ugron Gábor, mikor ellenezte a mi-
nisterelnök indítványát. Ő nem érez semmit
a gyilkosság fölött; részvéte a portugál nem-
zeté, melynek alkotmányát felfüggesztették,
jogait elkobozták, fiait gályákra hurcolták.
Apponyi Albert disztinált a fölvetett kérdé-
sek között. Nem arról van szó, hogy valamely
ország belső ügyeibe avatkozunk, hanem ar-
ról, hogy egy gyalázatos tettről elmondjuk vé-
lekedésünket. Már pedig erről annak a magyar
nemzetnek, mely annyi harcot folytatott az el-
nyomatás ellen, de ebben a harcban soha a po-
litikai gyilkosságot nem alkalmazta — csak egy
vélekedése lehet: az, melyet Wekerle Sándor
fejezett ki. — A Ház túlnyomó többsége a mi-
nisterelnök indítványát fogadta el.

Részletes tudósításunk ez:

A képviselőház ülése.

— Kezdődött d. e. tizenegy órakor. —

Elnök: Justh Gyula.

Jegyzők: Hammersberg László és Hentz Károly.

Az elnök: Megnyitja az ülést.

Wekerle Sándor miniszterelnök: T. Ház! Ma,
mídon husz napi szünetelés után tanácskozásunkat
újából felvesszük, arról a borzalmas tényről kívánok
megemlékezni, amely Portugáliában lejátszódott és
az egész világ részvétérzetét és elítélését vonta
maga után. Azt hiszem, hogy a t. Ház hozzájárul
azon javaslatomhoz, hogy hasonló érzelmeinknek
mi is jegyzőkönyvileg kifejezést adjunk. (Helyeslés.)

Ugron Gábor: T. Ház! Én undorodom és elítél-
lem minden gyilkosnak tettét, tehát azt is, aki egy
királyt gyilkol le.

Hasonló undorral viseltetem azon királyok iránt,
(Igaz! Ugy van! balfelől) akik néplük szabadságát
elrabolják (Igaz! Ugy van! balfelől), alkotmányát
megsemmisítik, törvényhozását szétkergetik.

Mérey Lajos: Nekünk sem esett jól.

Ugron Gábor: Én sajnálatot csak a nép iránt ér-
zek, amely saját fegyveres erejét országának és
belső rendjének védelme céljából bocsátotta a por-
tugál király rendelkezésére és ez dupla zsoldot fi-
zetve, azt arra használta föl, hogy saját nemzet-
nek igába döntésénél, mint erőhatalmi tényezőt al-
kalmazza. (Igaz! Ugy van! balfelől.) T. Ház! Nem
az illedelem kérdése, a népek rokonszenvének kér-
dése az, melynek ebben az ügyben döntenie kell.
Mi az elnyomott népek sorába tartozunk. (Igaz! Ugy
van! balfelől.) Évszázadok óta szenvedünk és ha
más népet is látunk hasonló iga, hasonló szenvedés,
hasonló törvénytelenesség alatt sírni, jajgatni, ha lát-
juk, hogy a nép legjobbjait börtönbe hurcolják, gá-
lyára hordják, a gályáról Afrikának embertőlő kli-
májába deportálják, akkor t. Ház, én a zsarnok ellen
emelem szavamat. Zsarnokságnak nem lehet védel-
me kelni, zsarnokság nem részesülhet részünkről
tisztelőben, nem érdemel részvétet (Igaz! Ugy van!
balfelől.) Részvétet csak a portugál nemzet érde-
me és annak a nemzetnek szabadsága megvédésére,
megoltalmazására kívánok szerencsét. Más érületet
ebben a pillanatban nem ismerek. (Helyeslés bal-
felől.)

Gróf Apponyi Albert vallás- és közoktatásügyi
miniszter: T. Ház! (Halljuk! Halljuk!) Az éppen
most felhangzott beszédre nézve kötelességemnek
tartom a következő megjegyzéseket tenni. Arról
egyáltalán nincs szó és arra mi nem is vagyunk
illetékesek, hogy más ország belpolitikájának kér-
déseiről ítéletet mondjunk. (Igaz! Ugy van!) Ma
csak arról van szó, hogy kifejezést adjunk az el-

ítélésnek egy oly bűnös eszköz alkalmazása felett
(Mozgás balfelől), amelyet akkor is el kellene ítél-
nünk, — és ebben kell a művelt nemzetek szolidari-
tásának fennállania — ha az az ügy, amelynek szol-
gálatában ily bűnös eszközöket használnak, önmagá-
ban rokonszenvet érdemelne, ami, mint mondtam,
nem képezi bírálatunk tárgyát.

Mérey Lajos: Ne adjanak rá alkalmat! (He-
lyeslés.)

Egy hang balfelől: Ne függeszszék fel az al-
kotmányt!

Gróf Apponyi Albert vallás- és közoktatásügyi
miniszter: Ez igenis a művelt nemzetek szolidari-
tásának körébe tartozik és akarom, hogy a magyar
nemzet is ebben a szolidaritásban méltó helyet fog-
laljon el. (Általános helyeslés.)

Ha a magyar nemzetnek, mert most csak arról
beszéltek, elnyomással kellett szembeállítani a mult-
ban, ha a magyar nemzetnek küzdelmet kellett foly-
tatnia szabadságáért, a magyar nemzet dicsőségé-
hez tartozik, hogy az ellenállás és a küzdelem esz-
közei sorából a politikai gyilkosságot mindenkor ki-
zárta. (Általános, élénk helyeslés.) Ezt a dicsőséget
akarom minden elhomályosítás nélkül megővni, azért
hozzájárulok a miniszterelnök ur indítványához.
(Élénk helyeslés.)

Az elnök: Felteszi a kérdést.

A Ház nagy többséggel a miniszterelnök javas-
latát fogadja el.

Az elnök: A mai ülés napirendje kimerülvén,
megállapítja a következő ülés idejét és napirendjét

A delegáció.

Budapest, február 18.

Az osztrák delegáció ma plenáris ülést tar-
tott, amelyen megkezdte a rendes hadügyi költ-
ségvetés tárgyalását. Kozlovski előadó a
tisztí fizetések fölemelésének megvalósítását remé-
li, Kiofiac szokása szerint a magyarok el-
len dühöngött, Schumayer a szociáldemo-
kraták álláspontját fejtette ki, amely után a tár-
gyalást holnapra halasztották.

Délután az osztrák delegáció hadügyi al-
bizottsága tartott ülést, amelyen a rendkívüli
hadügyi költségvetés elintézése után a tisztí fi-
zetésre és a legénységi zsold emelésére
vonatkozó Latour-Schraffel-féle indítvány
került tárgyalás alá. Gróf Latour utait arra,
hogy ez a kérdés nem hozható összefüggésbe
a katonai kiegyezéssel, mely utóbbira különben
felvilágosításokat kér. Schönaiich közös had-
ügyminiszter először kijelentette, hogy a kato-
nai kérdések megoldására vonat-
kozólag tárgyalást nem folytatott
és most sem folytat, azután azt mondta,
hogy erről a kérdéstről előzetesen az osztrák
delegációt nem informálhatja. Ezután az indít-
ványokat elfogadták.

Az osztrák delegáció üléseiről a következő
tudósításokat kaptuk:

A hadügyi költségvetés.

Az osztrák delegáció ma megkezdte a had-
ügyi ordinárium tárgyalását.

Koslowski előadó bevezeti a tárgyalásokat. Be-
szédben kiemeli, hogy a költségvetés normális jel-
legű és csak a szükséges kiadási tételeket tartal-
mazza. Azon reményének ad kifejezést, hogy a tisz-
tek fizetésemelésére és a legénységi illetmények
emelésére vonatkozó Latour-Schraffel-féle javaslat
mielőbb meg fog valósulni. Rámutat az unjczkon-
tingens emelésének sürgősségére, amely különösen
a tüzéség fejlesztése szempontjából szükséges, vala-
mint sürgősnek tünteti fel az új véderő-törvényjavas-
latot és a modern katonai perrendtartást. Előadó
utal Andrassy belügyminiszter kijelentésére, amely
szerint Ausztria veresége egyúttal Magyarország ve-
reségét is jelentené és kívánja, hogy e kérdések mi-
előbb tisztáztassanak.

Kiofiac delegátus mindenekelőtt a katonákkal
való kegyetlenkedés kérdéséről szól. Nem hagyhatja
említés nélkül, hogy különösen galicziai és bukovinai
ezredekben és főleg a lovasságnál e tekintetben még
borzasztó állapotok uralkodnak. A két éves katonai
szolgálat behozatalát, valamint a katonai törvény-
kezés mielőbbi reformját sürgeti. Rámutat arra, hogy
a magyar hatóságok, dacára annak, hogy a magya-
rok csak 18%-át teszik ki a hadseregnek, magyar
nyelven érintkeznek a katonai hatóságokkal, míg a
szlávok, akik pedig 30%-át képezik a hadseregnek,
a katonai hatóságokkal német nyelven kénytelenek
érintkezni. Ha a magyarok csekély számuk mellett is
eredményesen vehették fel a küzdelmet nyelvük ér-

dekében a hadvezetőséggel, úgy a szlávoknak is
mindenesetre sikerülni fog jogai kivívása.

Herold képviselő hangsúlyozza, hogy az osztrák
nép viseli a hadsereg részére szükséges áldozatokat,
ennél fogva jogosan lehet kívánni, hogy a jelenlegi
hadsereg néphadsereggé alakítsák át. E célból
első sorban szükség van a véderőtörvénynek refor-
málására, a két éves katonai szolgálat behozatalára
és modern büntetőjogi elvek alapján a katonai bünte-
tőtörvénykezés reformjára. Szóvá teszi végül a ma-
gyar követelések kérdését és szükségesnek jelenti ki,
hogy a hadsereg egységességének fenntartása mellett
az összes nemzetiségek a hadsereg belső szervezé-
sénél egyforma figyelemben részesíttessenek. Ugyan-
ily állásponton van a cizmer- és jelvénykérdésben is,
(Helyeslés.)

Schumayer delegátus behatóan ismerteti a szo-
ciáldemokraták visszautasító magatartását a milita-
rizmus ellen, amely csak a kapitalisztikus osztály
védőeszköze, ennél fogva nép- és kulturrelles és
óriási népvagyont emészt meg. A szociáldemokra-
ták a mai rendszer helyébe egy másikat, egy jobbat
akarnak tenni és pedig az általános népfelkelés ren-
dszerét. Azt a kérdést, hogy a szociáldemokraták hü-
fiái-e a hazának, a szláv úgy válaszolja meg, hogy a
szociáldemokraták mindenkor erős védői voltak az
állam érdekeinek. A háború és béke döntésének azon-
ban mindenesetre a nép kezébe kell letéve lennie. A
Magyarországgal való megegyezés első sorban a ka-
tonai kérdések tekintetében szükséges. Követeli to-
vábbá a két éves katonai szolgálat behozatalát. A
szociáldemokraták az unjczjutalék megszavazásá-
nál e tárgyban erőlesen fogtak beszélni a kormány-
nyal. Pártjának további követelése a katonai büntető
perrendtartás reformja. A szláv és elvtársai a mili-
tárizmusról vallott elvi nézetük alapján egy fillért
és egyetlen embert sem szavaznak meg a kor-
mánynak.

A tárgyalásokat azután félbeszakítják. Következő
ülés holnap délelőtt 11 órakor.

Az okkupált tartományok költségvetése.

Az osztrák delegáció külügyi és az okkupált
tartományok költségvetésének tárgyalására kiküldött
bizottság ma a delegáció plenáris ülése után össze-
ült, amelyen az okkupált tartományok költségelö-
irányzatát a kormány előterjesztései szerint elfo-
gadta.

A tisztí fizetések és a katonai kérdések.

Az osztrák delegáció hadügyi bizottsága ma dél-
után az extraordinárium összes tételeit elintézte.

A „szervezetre vonatkozó rendelkezések keresz-
tülvitelére szükséges rendkívüli szükségletek” tété-
lénél gróf Traun utal arra, hogy magyar tanítványok
részére fenntartott alapítványi helyek létesítettek a
katonai iskolákban magyar tisztek kiképzésére. Ezen
alapítványi helyek dotációjának a magyar költség-
vetésből kellett volna befolynia. Most az a hír ter-
jedt el, hogy ezen alapítványok részére a legnagyobb
összeget a közös költségvetés fizeti. Arra kéri a had-
ügyminisztert, adjon ez ügyben felvilágosítást.

Schönaiich hadügyminiszter konstatálja, hogy a
magyar ifjaknak tisztekké való kiképzésére és neve-
lésére szükséges összegeket egyedül és kizárólag
Magyarország viseli és hogy Ausztria ezen kiadások-
ban nem vesz részt.

Az extraordinárium elintézése után Latour,
Schraffel és ezzel kapcsolatban Kiofiac javas-
latát vették tárgyalás alá.

Gróf Latour delegátus megjegyzi, hogy kezdet-
től fogva odatörekedett, miszerint a kérdést szigo-
ruan tárgyilagosan kezelje, csak hogy a végzést a
tisztí fizetések és a legénységi zsold felemelését le-
hetőleg a megvalósulás stádiumába vesse. Abban
a perczben, amelyben a javaslatok tárgyában hatá-
rozunk, a közös kormány bölcseségétől és erélyétől
fog függni, vajjon és mily gyorsan lehet a szem előtt
tartott célt elérni. A hadügyminiszter bizonyára azt
a benyomást szerezte, hogy nincs a katonaság iránt
barátiabban érző parlament az osztrákoknál. Hang-
súlyozza, hogy a fizetésemelések kérdését semmikép
sem szabad politikai koncessziókkal, vagy az u. n.
katonai kiegyezéssel összefüggésbe hozni.
A katonai kérdést nem szabad megbolygatni mielőtt
a fizetés és zsoldemelés kérdése nem talált megoldá-
sra, vagy pedig míg megoldásukra vonatkozólag
kellő garancia nincs. Ép ezért, kérve kéri a közös
kormányt, válaszolja meg az u. n. katonai kiegyezés
tárgyalásának időpontját óvatosan és bölcsen és adjon
az osztrák delegációnak e pontban mielőbb felvilá-
gosítást.

Schönaiich közös hadügyminiszter: Latour gróf
utalt arra, hogy a közvélemény bizonyos ké-
szülő mozgalmakról beszélget. Fel kell ten-
nem, hogy ezen a nyilvánosság előtt tett kijelenté-
sek, amelyek most oly nagy számban és oly külön-
böző tartalommal jelennek meg, többé-kevésbé
egyes kívánságokban lelke magyarizátukat. Éppen-
séggel nem tehetem fel, hogy ezen nyilatkozatoknak
valami mélyebben fekvő pozitív alapja volna és azt
hiszem, hogy az, aki látja azt a mély benyomást,
amelyet egyik-másik kiváló magyar delegátus nyil-

latkozata előidézt, megtalálja a magyarázatát a nyilvánosság kíváncsiságának, dacára annak, hogy e dologban tulajdonképpen semminő tényleges tárgyalás nem folyt. Tehát még egyszer és egész határozottan kijelentem, hogy nem folytak tárgyalások, én legalább a magam részéről nem vettem részt azon és hogy tárgyalásra nem voltam felhatalmazva. Már tegnap jeleztem, hogy az a tárgy, amelyről szó volna, oly természetű, hogy jómagam is alig találék bátorságot ez ügyben tárgyalásba fogni. Nem vagyok tehát abban a helyzetben, hogy a Latour gróf ur által itt érintett két pontban valamely pozitív nyilatkozatot tegyek. Honnan tudnám, hogy bizonyos tárgyalás megindult és honnan tudjam, mikor jön létre a fizetésrendezés. Ugyanily lehetetlenség, hogy ígéretet tegyek arra nézve, hogy az osztrák delegációnak alkalma lesz e kérdésben állást foglalni, még mielőtt döntés történik. Éppenséggel nem vagyok abban a helyzetben, hogy itt határozott kijelentést tegyek.

Ezután Glöckner, Hoffmann-Wellenhof, Merweldt és gróf Ciam-Martini előadó szólnak fel, mire megtörténik a szavazás. Klófacnak azt az indítványát, hogy a Latour-Schraffel javaslat felett térjenek napirendre, az összes szavazatokkal négy ellenében elvetik. A Latour-Schraffel javaslatokat elfogadják és pedig a legénységi zsold felemelésére vonatkozó részt egyhangulag és Latour-Schraffel azon határozati indítványát, amely szerint az 1909. évi fizetés és zsold felemelésére szükséges összeget vegyék fel az idej ordináriumba, továbbá azt a javaslatot, hogy a hosszabb idejű szolgáló altisztek helyzetét javítsanak, szintén elfogadják. Klófac azt a határozati javaslatát, hogy 1908. évben a legénységi élelmezéshez szükséges összeget fedezzék abból a megtakarításból, amely onnan származott, hogy a múlt évben a magyar ujonczok nem vonultak be, továbbá a 2 éves katonai szolgálatra vonatkozó javaslatot az új katonai büntető perrendtartásra vonatkozó javaslatot és az új véderőtörvényre vonatkozó javaslatot elvetik. Schumayer határozati javaslatát, amely a katonai zenekarok közreműködését megszorítja, szintén elvetik. A továbbiakban elfogadják a kormánynak azt a javaslatát, mely a tábori tüzérőség részére szükséges új anyagok beszerzésére felvett 15 millió koronás tétel egy részének engedélyezésére vonatkozik. Legközelebbi ülés holnap lesz. A napirend: A hadügyi szállítások ügyében kiküldött albizottsági jelentések.

Budapest, február 18.

A horvátországi választások. Lázás élénkséggel folyik a választási küzdelem Horvátországban. A sajtó tulnyomó részben azzal foglalkozik, hogy a választási mozgalmak, a jelölések és a programbeszédék részleteiről ad hírt. Zágráb város utcáin ma reggelre kiragasztották a választási listákat, amelyek körül nagy csoportosulások támadnak. A horvát fővárosban tudvalevőleg e hónap huszonhetedikén lesz a választás. A vidékről egyre érkeznek a hírek, hogy gyárak, pénzintézetek igazgatói befolyásolják alkalmazottaikat politikai jogaik érvényesítésében. Zágrábban nagy elkeseredéssel tárgyalják ezeket az eseteket.

Zágrábban a horvát-szerb koalíció lapjaiban tegnap megjelent dr. Medakovic tartománygyűlési elnöknek egy kijelentése, melynek az a célja, hogy a kormánypárti lapok hétfői számában megjelent és a Wekerle miniszterelnök, valamint Medakovic, Vinkovic és Babics delegátusok közt állítólag lefolyt konferenciáról szóló, a legilletékesebb helyről származó információkat megcáfolják. Dr. Medakovic kijelenti, hogy a kormánypárti lapok állításai valótlanok és azt mondja, hogy a miniszterelnök csak azt mondta, hogy azokkal fog tárgyalni, akik többséggel jönnek a tartománygyűlésbe. Ezzel szemben itteni kormánykörökben az a nézet uralkodik, hogy dr. Medakovic nyilvánvalóan sajtóságos akusztikai tévedés áldozata, mert a miniszterelnök beszédéből csak azt hallotta, ami neki és a horvát-szerb koalíciónak megfelelt, ellenben dr. Wekerle miniszterelnök mindazon kijelentéseit, amelyek a horvát-szerb koalíció céljaival ellenkeznek, nem hallotta. Különben is minden politikus sajtóságosnak fogja tartani, hogy dr. Medakovic ellenmondás nélkül vette a miniszterelnöknek azon kijelentését, hogy a horvát tartománygyűlési többséggel fog tárgyalni, holott a horvát tartománygyűlés többségével való tárgyalás a bán feladata és a magyar kormány nem is gondol arra, hogy ezen tisztán Horvátország belügyeit képező dologba beavatkozzék. Itteni kormánykörök szívfájd meggyőződése szerint a magyar kormány is teljes mértékben respektálja azt az álláspontot, amelyet a törvény előírt s éppen ezért igen figyelemreméltó, hogy éppen a szerb koalíció körében lépik túl a horvát autonómia törvényes határait, hogy a köztársaságban azt a téves, semmiképpen sem indokolt benyomást keltsék, miszerint az ellenzéknek alkalma van arra, hogy a horvát tartományi kormány fejét egyenesen a magyar kormánnyal tárgyaljon,

A t. Házból.

I. Emlékezés.

Éppen most jut eszükbe osztrák katonáknak, hogy visszaemlékezzenek arra a merényletre, amit a bolond szabó, ama meggabalyodott Ledényi, a király ellen egy február 18-iki napon elkövetett. Hogy amikor a király sétált vala az ő adjutánsával, ez az örült ember rárontott és kését megforgatta benne. A segítségre sietők lefogták a szabót és akik a királyhoz értek, kiszívták a vért a sebből és a gondviselés megmentette az uralkodót. Éppen február 18-ika volt, mint ma van. És egy nap alatt óriási összegek gyűltek, hogy a merénylet helyére templomot építsenek, ahol minden évben ezen a napon misét mondanak a papok és a király boldogságos életéért imádkoznak. Eként történt ma is.

De hogy az osztrák katona visszaemlékezései ma nyilvánosságra kerültek, azt is előtérbe tolják, hogy a merénylő a rendőrfőnök előtt erősen ágált és folytonosan azt kiáltotta: Éljen Kossuth Lajos!

Mily nagy idők multak azóta és hogy megváltozott a világ rendje. Bizalmatlanságot már nem lehet kelteni ily visszaemlékezésekkel, amikor a király tanácsában az első emberek sorában van Kossuth Lajos fia. És csendesen hull az eső hó és álmosan mennek a kormánypárti negyvennyolcasok a képviselőházba, ahol úgy gondolják, hogy nem lesz semmi dolguk, mert csak a következő ülés napirendjét kell megállapítani. Milyen locs-pocs idő! Az ember nem tudja, hogy akkor függetlenségi-e, amikor a pártjával tart, avagy inkább akkor, amikor a hatvanhetes kívánalmak nemzeti irányu teljesítését követeli és bizonyos tartalmat követel a megfelelő keretekben. Milyen locs-pocs idő, aki nagyon magyar akar lenni, azt disszidensnek hívják s aki használni akar hazájának, az ki kell, hogy menjen Amerikába és onnan hozzon pénzt. Amikor egy követválasztás miatt száz embernek fáj a feje s aközül kilenczvenkilencznek más jelöltje lett volna erre a kerületre. Ledényire bizony nem igen gondoltak, se a február 18-iki dátum különösebb jelentőségére.

Még akkor sem gondoltak rá, amikor észrevették, hogy a nagyfejük összebujnak a képviselőházban. Vagy három hét óta nem volt ülés, akadhatott elég megbeszélni való. Justh és Wekerle, Andrassy és Apponyi, meg Ugron és Wekerle és Návay és Apponyi, mintha francia négyes figurái között balánsziroznának, ki ne tartaná természetesnek, hogy ilyen vegyes időben, amikor hó is van, meg eső is van és ilyen vegyes politikában, amikor a pártok egyuttal cserepárok, hát össze-vissza tanácskoznak.

De nem tudják azt, csak a suttogók, mi az édes, az igazi csók, idézzük a királyi udvar környékén otthonos költőt, Dóczy Lajost, a bárót. A suttogók tudniillik afelel tanácskoztak, hogy a portugál király meggyilkolásáról mégis meg kell csinálni a parlamenti részvétet. Egyszer, ha jól emlékszünk, most szombaton mult két hete, megölték Carlost, a portugálok uralkodóját. Sőt el is temették azóta. Sőt meg kell kérdezni, hogy is hívták tulajdonképpen öfelségét, nehogy Don Juan, vagy Don Emanuel, avagy Don Caesart mondjának helyette. Azóta szenzációsabb aktualitások keletkeztek s a nagyszerű tüntetések, melyeket szegény lakók rendeznek a gazdag háziurak ellen, szandzsák-vasut gründolás, közbe Husz Ábrahám akasztásával, egészen kiverte az emberek fejéből a lisszaboni tragédiát. S most tanácskoznak az elfeledett dologról. Hogy parentálni muszáj a parlamentben és hogy az

nem elég, ha a főrendiházban elsiratták az ügyet. De Justh még se teheti, se Návay. Ha ezelőtt két héttel nem tették, most se vállalkozhatnak. És jön Ugron Gábor, aki akkor a részvétnyilatkozat ellen tiltakozott s most is épp úgy vélekedik:

— Tessék előadni a magukét, de akkor én is elmondom a magamét.

A vége az, hogy amikor Justh Gyula megnyitja az ülést, feláll Wekerle és parentál. Összesen két rövid mondat a parentálás. Ebben van a borzalom is, a részvét is. S még ebben is az egész világra hivatkozik, hogy ha az egész világ borzadt és részvétet tolmácsolt, a magyar képviselőház se tehet mást.

— Dehogyan nem! — feleli erre nyugodtan Ugron Gábor — és a hangja sivit, mint az erdélyi égbenyuló csucus hegyek között a fagyos szél. Olyan színe van a hangjának (hogy mordern legyenek), mint ama szikráknak, melyek a köszörűkő forgatása közben a vizes aczélból kipattannak és a járókelők szemhéját sértik. Azt mondja Ugron Gábor, hogy undorodással elítéli a gyilkos tettét, „tehát” azt is, aki királyt gyilkol le.

— De — így folytatja — hasonló undorral viseltetem azon királyok iránt, akik népük szabadságát elrabolják, alkotmányukat megsemmítik, törvényhozását szétkergetik.

Mindenki megértette, hogy miről van szó. A pinczétől a padlásig mindenütt megértették s egy katonatiszt hirtelen el is ment a karzatról. De senkinek se volt szüksége rá, hogy bizonyítványt adjon az értelmi képességéről. Csak Somogyi Aladár vélte, hogy magyarázattal szolgál és közbekiáltotta az alkotmánymegsemmítés és parlamentszétkergetés kommentárját eképpen:

— Nekünk se esett jól!

Minélfogva aztán Ugron kénytelen volt direkt a portugál királyra s annak zsarnokságára fordítani a beszédet és kondoleálás helyett a portugál nemzetnek szerencsét kívánt.

Erről kellett elküldeni Bécsbe a tudósítást oly időtájban, amikor ott éppen a merénylet emlékére emelt templomban miséztek.

II. Szolidaritást akar.

Szónoki versenyre kelt azonban gróf Apponyi Albert, aki a miniszteri padosorban emelkedett fel.

Már ő azt mondta, hogy nem vagyunk illetékesek más ország belpolitikájának kérdéséről ítéletet mondani. Ezzel tulajdonképpen Somogyi Aladárt akarta korrigálni, de Somogyi visszakorrigálta egy másik közbeszólással, hogy hát ne függeszszék fel az alkotmányt.

De Apponyi most a művelt nemzetekre hivatkozott, akik részvétüket fejezték ki és így szólott:

— Akarom, hogy a magyar nemzet is ebben a szolidaritásban méltó helyet foglaljon el.

Ez már más! Gróf Apponyi Albert azt mondta, hogy: „akarom”. Ő akarja ezt a szolidaritást. És ha Apponyi Albert akarja, ki tehet ellene. Amint tudjuk, erős akarattal minden sikerül. És különösen Apponyinak.

Hisz Apponyi akarta például, hogy egy retentően rossz operát előadjanak. Vagy huszonöt évig akarta és végre sikerült. Tudniillik sikerült előadatni ama Mihalovich-féle Eliánát, melytől még harmadnapra is forog a sirjában a zajos Wagner apó.

Hát ez az akarata gyorsabban sikerült. A Ház hozzájárult a részvéthez.

Amely azonban szintén csak olyan részvét volt, mint a kapanyél, amelyik elsül, avagy mint az operák között Eliana, amelylyel Apponyi fel-sült.

Gotterhalte.

Szörnyües szörnyüesek történtek osztrák földön: a közös hadsereg egy magyar zenekara megtagadta a Gotterhalte eljátszását és hiperlojális osztrák beamterek ájultan rogytak a földre. A Hofer András-egyesület bálján történt, hogy az alelnök poharat üritett az uralkodóra és a jámbor német akárhogy integetett a rezes bandának, a katonák sehogyse akartak rákezdeni a Gotterhaltéra.

Valahogy azért föl ne buzduljunk: a magyar gyalogezred zenekara nem azért pihentette hangszereit, mert magyar érzése nem engedte meg, hogy eljátsza a Gotterhaltét. A világért sem. A hiperlojális német hiába taitékozott, hiába szidta a rebellis magyart, maga az ellenszegülő zenekar ezredparancsnoksága igazolta a banda eljárását, mondván, hogy a himnuszot civilizáltárságban játszani nem szabad, mert a civilizáltárság érzelmeit sohasem korlátozza a szubordináció s így megeshetik, hogy akad ember a társaságban, akinek nem tetszik a Gotterhalte.

Az eset így elveszti szenzációját, de nem veszíti el az érdekességét. Legelsőbbben is kedves az osztrák testvér eljárása, aki nyomban a magyar ezred zenekarára sózta ezt a szerinte antidinasztikus tüntetést, nem gondolva arra, hogy a „magyar” katonabanda csehekéből áll, akiknek eszébe sem jut semmiféle tüntetés, másodsorban nagyon érdekes, hogy a Gotterhalte még osztrák földön is védelemre szorul és nem örvend annak az általános népszerűségnek, hogy bárhol, bárkinek el lehessen játszani. Független civilekre ott se bizzák, mert nem biztos, hogy lenyelik. Csak katonai körökben, vagy hivatalos alkalmakkor járja korlátozás nélkül, mert ott bizonyos, hogy résztvevő fülekre talál.

Ha osztrák császár volnék és ezt az ellenszenvet tapasztalnám, nem engedném meg, hogy a nótámat így szelíten-hosszában játsszák. Olyan büszke volnék, mint egy magyar gentry, aki kidobálja a korcsmából az embereket, ha az ő nótáját huzatják. Vagy törvényt hoznék, hogy a nótám előtt porba kell zuhanni a népeknek és kegyetlenül büntetném, aki ezt nem cselekszi. De hogy én szabad és független embereknek minden áron a fülébe muzsikáltassam a nótámat és el fogadjak savanyu ábrázatu hódolatot, vagy éppen dörmögést, azt már nem cselekedném, mert az ilyen kierőszakolt hódolat nekem nem kellene. Uralkodni, azt lehet a népek ellenére is. A trónról nem kell leszállni annak, aki odaröppent, mert végül: üzlet üzlet, de a nóta az már az urra tartozik és magyar ur nem erőszakolja másra a nótáját.

KÜLFÖLD.

A Szandzsák-vasut.

Budapest, február 18.

Pétervárról ma azt a szenzációs hírt röptik világgá, hogy a szandzsák-vasut ügye szétrobbantással fenyegeti a hatalmak eddigi balkáni csoportosulását. Állítólag Anglia és Oroszország Franciaországtól támogatva, együttesen járnak el a Balkán-kérdésben Ausztria-Magyarország és Németország ellen.

Érdekes, hogy Olaszország eddig teljesen távol tartotta magát attól a sajtóharczától, mely napokig izgalomban tartotta az egész politikai világot. Pedig Olaszország eddig minden alkalmat megragadott arra, hogy hangoztassa balkáni érdekeinek nagyságát. Mint a hármasszövetségnek egyik tagja, Olaszországnak szövetséges társai mellé kéne állnia. Viszont azonban arról sem feledkezhetik meg, hogy eddigi bal-

káni sikereit éppen Ausztria-Magyarország ellenében, Anglia támogatásának köszönhető. Így valószínű, hogy Ausztria-Magyarország és Németország nem igen számíthat szövetséges társainak támogatására a Balkánon. Mai híreink a következők:

Pétervári diplomata körökben az a hír van elterjedve, hogy legközelebb nyilvánosságra fog kerülni egy egyezmény, amely a Balkán-kérdésekben Oroszország, Franciaország, Anglia és Olaszország között jött létre. Ennek az egyezménynek az a czélja, hogy az említett hatalmak együttesen sikra szálljanak a magyar-osztrák-német politika ellen. Az egyezmény már meg van szövegezve. Ez az új diplomáciai esemény Oroszország kezdésére jött létre és Angliának a legtagabb teret biztosítja. Az orosz sajtó egyhangulag helyesli az Angliához való szoros csatlakozást s azt a meggyőződését fejezi ki, hogy Magyarország-Ausztria a duna-adriai vasutól való félelmében el fogja ejteni a szandzsák-vasut terveit.

A Times és a Daily Telegraph ma vezércikket közölnek arról a török irádéról, amelylyel a porta megengedi a szandzsák-vasut technikai előmunkálát. Ezek a cikkek azért érdekesek, mert tudvalevő, hogy ez a két lap benső összeköttetést tart fenn az angol külügyi hivattal és mert mind a két lap ugyanazokra a következtetésekre jut, sőt mind a két cikk majdnem szó szerint egyforma. Egészen bátran azt lehet tehát állítani, hogy mind a két cikk a külügyi hivatalból került a két nagy angol újságba. Mind a két cikk kerüli a szandzsák-vasut terve ellen való izgatott, vagy ellenséges indulatu hangot, de kijelenti, hogy ez a terv nem lesz hasznára az európai hatalmak konzertjének. Konstantinápolyban és mindenestre visszavonhatatlanul véget fog vetni az európai hatalmak mandátumának Macedóniában és az összes hatalmak, amelyek Macedóniában érdekelve vannak, különösen Anglia, az összes Balkán-kérdésekben visszanyerik szabad kezüket. A Times hangja kissé elkeseredettebb és különösen azt veszi báró Aehrenthalnak rossz néven, hogy tervéről nem értesített előzetesen senkit.

Konstantinápolyban a szandzsák-vasutról és egyéb olyan vasutervekről megjelent újsággözleményeket a török kormány és az ottani diplomáciai körök ugyan figyelemmel kísérik, ezeket azonban részint tulzottnak, részint alaptalannak tartják. Aehrenthal e hó 12-iki kijelentéseit itt kiválón korrekten tartják. Teljesen alaptalan az a hír, hogy Szinovjev orosz nagykövet lépéseket tett volna az állítólagos orosz Adria-vasut tárgyában. Az itteni sajtónak meg van tiltva, hogy az említett vasutervekről és az erre vonatkozó lapközleményekről bármit is közlőgyen.

Bülow visszalépése. A német kancellár állítólagos visszalépéséről még a következőket jelentik Berlinből. A válság onan támadt, hogy Bülow herczeg el akarja halasztani a pénzügyi reformokat, míg ellenben a szövetségtanács azoknak nyomban való tárgyalását kívánja. A kancellár még bírja ugyan a császár bizalmát, de azért mégis valószínűnek tartják, hogy a császár Bülow herczegnek esetleges lemondását el fogja fogadni.

A portugál válság. Mánuel király tegnap kihallgatáson fogadta egy, a királygyilkosság alkalmával ártatlanul leölt férfi anyját és megígérte, hogy támogatni fogja őt. A politikai helyzetről ma a következő jelentést kaptuk Lisszabonból:

A jelenlegi kabinet tudvalevőleg koalíciós minisztérium, amelyben két ellentétes nézetekkel bíró nagy párt egyesül. Lehetséges, hogy a választási campagne folyamán a pártok között kifejezésre fog jutni az ellentét. Az összes pártoknak azonban érdeklükben áll, hogy a beállott nyugalmat ne zavariák. Ha szakadás áll be, ez bizonyára miniszterválsághoz vezet. A miniszterválság azonban egyáltalában nem gyakorolna befolyást a kormányrendszer alapjaira. A jelenlegi kabinet békés és szabadelvű irányt követ, ami nem fog megváltozni. Franciaországba érkezett magántáviratok azt a szenzációs hírt közlik, hogy a lisszaboni városi gárda parancsnokát bizalmasan megkérdezték, vajjon hajlandó volna-e egy Franco hívei által a jelenlegi kormány eltávolítása és Franco diktatúrájának helyreállítása végett előkészített összekülvést támogatni? A parancsnok nemmel választott és választást táviratban közölte Francoval, aki már ké-

szen állt arra, hogy Lisszabonba visszatérjen. Ezt a jelentést megerősíti egy levél, amelyet a jelenleg Párisban időző Lima köztársasági vezér Lisszabonból kapott és hozzáteszi, hogy siker esetén az államszínny valóságos rémuralom követte volna.

Lisszabonban a király és az anyakirályné holnap fogadják a diplomáciai kart. Silva Monteiro bíró ideiglenesen büntetőtörvényszéki vizsgálóbíróvá nevezték ki. Ebbeli minőségében első sorban a lisszaboni polgárrendőrség működését fogja megvizsgálni. Accvedo Antoniót a lisszaboni községtanács elnökévé nevezték ki.

Az olasz kamara ülése. A kamara mai ülésén Pompili államtitkár Cirmeni képviselő kérdésére kijelentette, hogy a Balkán- és Marokkó-ügyben két zöld könyvet készít a kormány elő, melyet nemsokára benyújt a parlamentnek. A ház azután megkezdi Bissolati és 22 képviselőtársa interpellációjának tárgyalását, amelyben a szélső balhoz tartozó eme képviselők felszólítják a kormányt, hogy a népoktatásban a hitoktatást minden formában tiltsa be. Az elnök kéri az eddig szólásra jelentkezett 44 képviselőt, hogy rövid felszólalásokat tartsanak. Bissolati képviselő megokolja interpellációját.

Perzsa-török viszály. A perzsa határon fennálló folytonos forgalmi zavarok következtében Fazil basához intézett az a sürgöny, amelyben Száusbulak elhagyására szólítják fel, csak tegnap érkezhetett meg. A perzsa követség azon kérdésére, vajjon a török csapatok Száusbulakból kivonultak-e már, a nagyvezér még nem tudott feleletet adni, a külügyminisztérium ellenben kijelentette, hogy a török csapatok már négyóránra távoztak Száusbulakból. A külügyminisztérium ezzel szemben azt is közölte, hogy Száusbulakban még mindig vannak török csapatok. A követséget végül megkérték, hogy a teheráni kormány értesítésével holnapig várjon.

Vihar a szkupstinában. A szkupstina mai ülésén Lazarevics ifju-radikális kifejté, hogy harmadikban is kénytelen felhívni a kormány figyelmét a belgrádi kerületben uralkodó éhínségre, amelynek következtében már többen meg is haltak. Éhező nép nem várhat formalitások által huzott elintézésre. A kormánynak azonnal segítenie kell. Sztójanovics közigazdasági miniszter kijelenti, hogy a kormány kész az azonnali segítségre. A szkupstina azután folytatja az 1908. évi költségeloirányzat részletes vitáját. Velikovic nacionalista hangsúlyozza, hogy a kormánynak az apanagera vonatkozó javaslatot indokolnia kellett volna. Miután a trónörökös az apanaget visszautasította, a királyi család kedvezőtlen helyzetben van e kérdéssel szemben. A szerb népnek folytonosan dinasztikus kérdésekkel kell foglalkoznia. A népnek végre joga volna követelni, hogy saját érdekeit is figyelembe részesítsék. Ehelyett apanaget indítványoznak abban a pillanatban, amidőn a szkupstinában éhínségről beszélnek. Hazafias kormány azt kell, hogy mondja a királynak: A nép neked mindent, a legmagasabbat, a koronát adta, ne hívd ki a népet apanage által. A jelenlegi kormány azonban csak kicsinyes pártérdekeit szolgálja. (Helyeslés és taps balfelől.)

Pasics miniszterelnök hangsúlyozza a dinasztikus érzelmek ápolásának szükségességét. Az ellenzék szemrehányása, hogy épp éhínség pillanatában javasolunk apanaget, tulzott. Az ily állításokat rendszerint tulozzák. Szerbiának a mult évben a legnagyobb kivitele volt. (Felkiáltások balfelől: Eppen ez az oka annak, hogy most élelmiszerhiány van!) A gazdasági mérleg a legjobb bizonyíték a kedvező helyzetre. Ha egy-két faluban éhínség lép fel, mindjárt azt kiáltják, hogy ez az egészben el van terjedve. (Felkiáltások balról: Ezt senki sem állította!) Az apanageról való vitával az ellenzék csak a közvélemény megnyerésére törekedett. A miniszterelnök tiltakozik azor állítás ellen, hogy a kormány pártérdekből kéri az apanaget.

A szkupstinában ma egy paraszt-küldöttség járt a belgrádi kerületből, hogy képviselőik vezetésével sürgős segítséget kérjenek a parasztnép számára, mert a rossz termés következtében nagy kiterjedésű vidékek lakossága éhezik és a háziállatok tömegesen hullanak el takarmányhiány következtében.

Péter király trónralépte óta Szerbiának parlamentáris kormánya van és a nép akarata döntő erővel bír. A kormány csakis állami érdekből cselekedett. (Taps és helyeslés a jobboldalon.)

Angol-orosz egyezmény. Az angol alsó ház mai ülésén Grey külügyi államtitkár azon állítások ellen fordul, hogy Angliának, tekintettel Oroszország helyi viszonyaira, nem kellett volna vele egyezményt kötni. Szerinte az utóbbi két-három év folyamán ugyan az angol-orosz viszony mindkét birodalom előnyére lényegesen javult, az egyezmény nélkül azonban mégsem lehetett volna az egyensúlyt fenntartani. Grey azután utal Oroszországnak a múlt évben Anglia ellen táplált bizalmatlanságára és azt mondja, hogy az egyezmény e tekintetben változást tett lehetővé és ha egyszer a kölcsönös jóakarát helyre van állítva, ez nemcsak az egyezményben érintett vitás pontokat, hanem bárhol keletkező surlódásokat is el fogja simítani. Ennek elérésére Anglia nem Tibetben, nem Afganisztánban, hanem távolfekvő esetleges kereskedelmi előnyöket áldozott fel Perzsiában, míg Oroszország ugyan kereskedelmileg nyert, de nem nyerte azt, a minék elnyeréséhez Angliának alapos kilátásai lehettek volna. Szóló végül ama reményét fejezte ki, hogy az egyezmény tényleg és hosszú időre biztosítja a békét.

A többi szónok is általánosságban kedvezően nyilatkozott az egyezményről.

Balfour kifogásolta az angol részről tett koncessziókat.

Morley indiai államtitkár hangsúlyozta, hogy az egyezménynek nagy jelentősége van Indiára nézve.

Végül a Percy-féle határozati javaslatot, amelyet csak a vita felidézése céljából nyújtottak be, visszavonták.

A Reuter-ügynökség értesülése szerint angol hivatalos körökben mit sem tudnak az orosz sajtó azon híréből, amely szerint a közel kelet ügyében egyezmény készülne Anglia és Oroszország között. E hírt kétségtelenül az a helyzet idézte elő, amelyet báró Aehrenthal vasutügyi tervezete teremtett, de Anglia tudomása szerint a hírek semminő hivatalos alapja nincs. Azt a hatást illetően, amelyet báró Aehrenthal kijelentése az európai koncertre gyakorolt, a Reuter-ügynökség jól értesült helyről azt az információt kapta, hogy az angol kormány politikája tisztán humanitárius és az marad és hogy ennek következtében a kormány a jövőben is karöltve a többi államokkal, a macedóniai reformok keresztülvitelét fogja sürgetni. Ezidőszent nem igen lehet megmondani, mennyire érintették a legutóbbi időben az európai koncertet. Míg a dolgok ezen fejlődése Anglia igényeit nem változtatja meg, másrészt meg kell várni, mily hatása lesz a pétervári és bécsi kormányokra. A mi az osztrák-magyar vasutügyi politikát illeti, azt a nézetet vallják, hogy bár az önmagábanvéve csak a monarchia politikájának a legitim fejlődése és már a berlini egyezményben is körvonalaztatott, a jelen pillanat nem látszik alkalmasnak e terv felvetésére, a mikor ugyanis a hatalmak azzal foglalkoznak, hogy a portának a macedóniai igazságügyi reform ügyében nyomást gyakoroljanak. Tekintve, hogy az osztrák-magyar vasúti tervezet ellen semmi kifogás nem emelhető, úgy látszik, hogy az európai koncert Macedóniát illetően nincs megzavarva. Az osztrák-magyar tervezetnek a fennálló nemzetközi egyezményekre gyakorolt hatását csak akkor lehet majd helyesen megítélni, ha valami kitűnik, mily hatást gyakorol a műzstégi program szignatár hatalmaira.

Szerbia és Montenegró viszálta. A szkupstina tegnapi ülésén Pasics miniszterelnök egy interpellációra kijelentette, hogy Jovanovics montenegrói diplomáciai ügyvivő ez idő szerint ugyan még nem hagyta el a helyét, de felhatalmazást kért arra nézve, hogy ha a politikai helyzet Montenegróban nem változna, helyét elhagyhassa és bizonytalan időre szabadságra mehessen. A miniszterelnök ezen kijelentése egész Szerbiában azt a benyomást kelti, hogy a diplomáciai érintkezés Szerbia és Montenegró közt felette elhidegült, sőt hogy annak teljes megszakítása sincsen kizárva. A konfliktus előzményei a montenegrói fejedelem ellen tervezett összeesküvésre vezethető vissza, amely alkalommal a szerb rendőrség a montenegrói kormány megkeresésére két Belgrádban tartózkodó egyetemi hallgatót tartóztatott le, akik — állítólag — részesei voltak a merénylet tervezésében. A csetinjei kormány ezzel egyidejűleg a két kompromittált diák kiadatását is követelte, de ezt a szerb kormány megtagadta, mint hogy a diákok ellen felme-

rült gyanu nem nyert beigazolást. Ez az intézkedés Montenegróban némi visszatetszést szült és Dragovics képviselő ez ügyben meginterpellálta Tomanovics montenegrói miniszterelnököt. Tomanovics részletesen előadta az affaire történetét, beszédének végén pedig a következő kifejezésekkel jellemezte a szerb-montenegrói viszony elmérgesedését:

— Ez ideig nem sikerült eloszlatni azokat a differenciákat, amelyek a két kormány között létrejöttek. Mi baráti jobbot nyújtottunk Szerbiának, de az bombával felelt a közeledésre.

Természetes, hogy a miniszterelnöki nyilatkozat tapintatlan szavai nagy megütközést keltettek Szerbiában s abból a csetinjei ügyvivő is azonnal levonta a konzekvenciákat. Jovanovics — mint említettük — el akarja hagyni Szerbiát, a szerb kormány pedig utasította csetinjei ügyvivőjét, hogy a sértésért megfelelő elégtételt követeljen. Ha az elégtétel elmarad, úgy Szerbia visszahívja képviselőjét és a diplomáciai érintkezés a két állam között megszakad.

Az angol flotta költségvetése. Az angol flotta költségvetése, melyet holnapután a parlament elé terjesztenek, nem fog az előző évhez képest lényegesen emelést felmutatni. Az angol kormány még egyszer meg akarja kísérteni, hogy Németországgal a flotta-készülődés kölcsönös korlátozására vonatkozólag megegyezésre jusson. A tárgyalásokat erre nézve már legközelebb megindítják és az angol kormány közölni fogja a német kormányval, hogy ha a flottarivalitást folytatja, Anglia el van határozva rá, hogy eddigi fölényét fentartja és e célból új hadihajókat építtet.

Marokkói helyzet. Philibert tábornok táviratozza Párisba: Három törzs embereiből álló erős mehadia Zettat és a tenger közötti területen tegnap előnyomult és Kazablankától 50 kilométerre, délnyugatra tábort ütött. Damade tábornok elhagyta Zettatot, miután a Mbz- és az Uleid-Szaid-törzsek jórésze meghódolt.

Tangerbe érkezett kazablankai drótnélküli távirat jelenti, hogy a francia csapatok elfoglalták a zettati kasbáht.

MEGYÉK ÉS VÁROSOK.

Aradmegye rendkívüli közgyűlésén az alispánnak a tisztviselők nyugdíjalapja javára 3%-os megyei pótdadó megszavazására vonatkozó javaslatát tárgyalta. Ezt a javaslatot az őszi közgyűlésen a románok terrorizmusával már leszavazták és a belügyminiszter az akkori határozat megsemmisítésével utasította a törvényhatóságot a pótdadó megszavazására. A mai közgyűlésen e miatt Suciu képviselő és román társai obstruáltak, mire Károlyi főispán megvonta tőlük a szót. A közgyűlés végül az alispán indítványát elfogadta.

Pestmegye községi és körjegyzőinek egyesülete részletes előterjesztést tett a megye köztörvényhatóságának a jegyzők nyugdíszabályzatának módosítása iránt. Kéri az egyesület, hogy a szolgálati időt a megye 40 évről 35-re szállítsa le; 10 évi szolgálat és nyugdíjképesség mellett fél nyugdíj illesse a jegyzőt s minden további szolgálati év 2 százalékos emelkedést biztosítson a nyugdíjban; a lakbérpótlék feiében a nyugdíj 20 százaléka biztosíthatóság; a jegyző elhalálása esetére fizetésének, vagy nyugdíjának 6 hónapra eső része adassék az özvegynek, vagy a gyermeknek; végül, hogy a jegyzők árnyai a nevelési pótlékot 24 éves korukig kapják.

Sopron város új főkapitánya. Baán Endre főispán dr. Heimler Károly alkaptányt Sopron város főkapitányává nevezte ki. Dr. Heimler, mint alkaptány a betegeskedő főkapitány helyett már egy év óta a város legnagyobb meglegedésére vezette a rendőri ügyeket, de kinevezését annál nagyobb örömmel fogadták, mert Heimler Károly rövid három éves rendőri szolgálata alatt is több ízben bebizonyította azt, hogy mennyire alkalmas ennek a diszes állásnak betöltésére.

Szocialista községi bíró. A Románpécskán legutóbb megejtett községi választások alkalmával 242 szavazattal Dragos Györgyöt, a szervezett földmivelő munkások elnökét választották meg bírónak. Ezenkívül több szocialista községtanácsost is választottak.

EGYHÁZAK.

— (Várady püspök kiténtetése.) A király Várady L. Árpád sebenicói címzetes püspök, miniszteri tanácsos, a vallás- és közoktatásügyi miniszterium r. kat. vallásügyi referensének, egyházi téren szerzett érdemei elismeréséül a Ferencz József-rend középkeresztjét a csillaggal adományozta. A nagy tudású főpapot egyházi téren szerzett érdemei régen predesztináltak a kiténtetésre. Csendes, de annál eredményesebb az ő munkálkodása minden téren s a beavatottak jól ismerik könyörületességét. Néhány Dessewffy csanádi püspök betegségének ideje alatt Németh püspökkel együtt tevékeny részt vett az egyházmegye kormányzásában. De kiváló érdemei vannak Várady püspöknek a tanügy terén is és nagyrészt az ő hazafias fáradozásainak köszönhető, hogy külföldre szakadt véreink szellemi és lelki ügyeinek gondozásával, magyar szellemben történik gondoskodás.

— (Az erdélyi új református püspök.) Az erdélyi református egyházkerület püspökválasztása ma délelőtt volt. Kenessey Béla egyházkerületi főjegyző imája után, amelyben melegen emlékezett meg Bartók-ról, Bánffy Dezső főgondnok megnyitotta a gyűlést. Mély részvétellel szólt Bartókról és azt a reményét fejezte ki, hogy a közgyűlés méltó utódját találja, amire szüksége is van, mert nehéz viszonyok között élünk és még nehezebb időnk várunk ránk. Az alakulás és verifikálás után titkos szavazással megtörtént a választás. Száznegyvenegy szavazat közül valamennyi Kenessey Bélára, a kolozsvári egyetem református teológiai igazgatójára esett. Báró Bánffy Dezső indítványára a gyűlés elhatározta, hogy a választás eredményét felterjeszti a kultuszminiszterhez a király által való megerősítés végett.

Ezután küldöttségileg meghívták az új püspököt, akit báró Bánffy nagyon melegen üdvözölt, örömeinek adva kifejezést, hogy éppen őt választották meg püspökké, akinek igaz vallásossága és szép multja biztosítéka áldásos működésének. Szükséges is, ugymond, most, a nehéz munka idején, amikor attól kell félnünk, hogy még nehezebb viszonyok közé jutunk. Reméli, hogy elnöktársával egyetértve fog működni. Kenessey püspök elfoglalva az elnöki szék mellett levő püspöki széket, beszédében első szavával háláját és köszönetét fejezte ki a bizalomért. Szeretné dicséretét zengeni, ugymond, az erdélyi magyar reformátusságnak, amely mindig meg tudja érezni, mikor van szüksége benső összetartásra. Néhány héttel ezelőtt az elnöki székbe hallottuk a figyelmeztető szót, vegyük észre, hogy megnehezült az idők viharának járása fölöttünk és értjük meg a jóslást, hogy esetleg még veszesebb felhők is tornyosulhatnak fölöttünk. Az egyházkerület meghallotta vezérének tömörülésre felhívó szavát. Programom igen rövid. Én, az egyházkerületnek egyszerű, igénytelen misszionáriusa akarok lenni, ha úgy tetszik, mint Arany János mondatja Lajos királlyal: Hiszen én vagyok az ország számadója! Ezután kifejtette, hogy az adminisztratív teendők tulajdonképpen a főgondnok kezében vannak és nagy elismeréssel emlékezett meg báró Bánffy Dezsőről, aki a főgondnoki kar élén áll és akinek az adminisztrációban munkatársa akar lenni. Azután így folytatta: De én Uramnak, Jézus Krisztusnak azt a parancsát kívánom teljesíteni, hogy: Elmentvén, prédikáljatok és ezt mondjatok: elkövetkezett a menyek országa, betegeket gyógyítsatok, poklosokat tisztítsatok, halottakat támasztsatok és ördögöket izzetek.

Az új püspök kijelentette végül, hogy a más felekezetűek elé nagy tisztelettel és szeretettel fog járni, mert a felekezeti harc tiszta negatívum, míg az Evangélium a legfelségesebb pozitívum. Végül üdvöt és áldást kér a református egyházkerületre. A gyűlés április 7-ére tűzte ki az új püspök beiktatását.

— (Az Országos Protestáns-Szövetség.) A Református Lelkészegek egyesület alakulásánál megszületett eszme, a Protestáns-Szövetség eszméje foglalkoztatja most a legujabban a protestáns köröket. A Lelkészegek egyesület akkoriban nagy vonalakkal keretezte a tervet, amely hivatalos volt a protestáns érdekeknek erős várat létesíteni. E terv szerint a szövetség kebelében több szakosztály alakulna. A szövetség évente egy, esetleg több nagygyűlést tartana, amelyeken előadásokat, felolvasásokat rendeznének és ezek alapján állást foglalna az egyháztársadalmi és egyházpolitikai kérdésekben. Lapot indítaná, pályadíjakat tűzné ki és általában minden módon felhasználná a toll és a szó hatalmát céljaik elérésére. És ez a cél: a negyedszázados protestáns visszahódítani azt a helyet, amelyet egykor a magyar kultúra és a magyar

közélet terén elfoglaltak. A szövetség eszméjének megvalósulása érdekében a legszélesebb körű mozgalom indult meg, a protestáns lapok hasábjai hónapok óta a szövetség ügyeivel foglalkoznak és a vitában a protestáns világ legkiválóbbjai vesznek részt. Az általános vélemény elismeri a szövetség létesítésének szükségességét és előreláthatólag a Lelkészegegyesület végleges rendezésével életbe lép.

Vanda, a bombavető.

— Saját tudósítónktól. —

Budapest, február 18.

Dobrodziszka Vanda orosz festőnő néhány hónappal ezelőtt Varsóban bombát dobott Skalon kormányzó kocsija elé. A bombák nem tettek nagy kárt; mindamellett az orosz rendőrség mindent megtett, hogy kézrekerítse a merénylőt. A festőnőnek sikerült elmenekülnie, sőt Ausztriában férjhez is ment. Az orosz kopók Lembergben fölfedezték és itt le is tartóztatták. Az osztrák-lengyel hatóság azonban nem adta ki Oroszországnak Vandát, miután férje révén osztrák honosságot szerzett. De a törvény értelmében a lengbergi esküdtbíróóság elé állították; ez az esküdtbíróóság ma vont a felelősségre a festőnőt a varsoói bombadobásért.

A tárgyaláson az asszony nyugodtan ismerte be a terhére rótt cselekmény elkövetését és csak az ellen védekezett méltóságteljesen, hogy ez a tett büncselekmény. Arra a kijelentésére, hogy nem érzi magát bűnösnek, az elnök ezt kérdezte tőle:

— Ha ön elismeri, hogy a bombákat Skalon kocsija elé hajította, hogy van az mégis, hogy tagadja bűnösségét?

A kérdésre így felelt:

— A katonát sem lehet megbüntetni azért, mert a csatában megöli az ellent!

Ezúán kimerítően előadta a merénylet indító okait. Kijelenti, hogy a lengyel párt két célra törekszik Oroszországban: először kivívni a lengyelek szabadságát, másodsor kieszközőlni az orosz alkotmányt.

— A lengyelek száz év óta — folytatta — csak nyomorogtak Oroszországban. Ugy bántak velünk, mint egy meghódított provinciával. Különösen Varsóban kellett a lengyeleknek sokat tűrniök és szenvedniök. A helyzet még firtetlenebbé vált, mikor Maximovics kormányzót Skalon váltotta fel. Skalon mindent elkövetett, hogy a lengyeleket provokálja és erőszakos felkelést támasszon, hogy azután ürflye legyen a statáriumot kihirdetni. Midőn a csárának az alkotmányról szóló manifesztuma Varsóba megérkezett, a városban általános volt az öröm. A lengyelek örömmükben körmenetet rendeztek. Skalon ekkor vad kózákat ráusított a körmenetre s ezek kiméletlenül tapostak le mindenkit, aki eléjük került. Száznál többen vesztették életüket. Ő provokálta a pogromot is és mindent felhasznál, hogy a lengyeleknek árt-hasson. Skalon ártalmasnak bizonyult a lengyel nemzet törekvéseire és ezért mielőbb el kellett őt tenni láb alól.

Az elnök: Ki határozta ezt el?

A vádlott: A lengyelek küzdőpártja, mely 1905-ben alakult.

— Miképpen jutott ön ahhoz a megbizáshoz, hogy Skalon megölje? Ajánlották őnt a pártnak, vagy maga ajánkozott a szolgálatra?

— Engem senki sem ajánlott a pártnak. A párt megkérdezte tagjait, ki hajlandó a feladatra vállalkozni és én szabad akaratomból önként ajánkoztam. Valótlan tehát a vádirat azon része, hogy én kényszerítve lettem a merényletre.

— A vádirat nem azt mondja, hogy kényszerítették, hanem csak azt, hogy elcsábították.

— Ezt tagadom! Engem nem csábított senki!

Ezután előadta a festőnő magának a merényletnek történetét. Midőn vallomásában odaért, hogy a bombákat a Natoliuska-utca egyik házából lehajították a kormányzó kocsijára, az elnök megkérdezte, hogy hány bombát vetettek le.

— Négyet — felelte. — Ezek közül kettőt én hajítottam le. El voltunk készülve arra, hogy nem fogjuk élve elhagyni a lakást és csak a rendőrök figyelmetlenségének és ügyetlenségének tudható be, hogy sikerült megmenekülnünk.

— El voltak készülve arra is, hogy maguk is elpusztulnak?

— Igen! Számítottunk rá, hogy vagy a robbanás öl meg bennünket is, vagy elfognak és kihallgatás nélkül kivégeznek mindkettőnk.

— Tagja ön most is a lengyel harczi pártnak?

— Nem. Kiléptem, mert kétséges volt immár, hogy a jövőben a pártnak tevékeny tagja lehessenek.

— Ön az orosz-japán háboru ellen is kiadott egy felhívást?

— Igen.

— A célravezető eszközökhöz tartozott volna a

nép felvilágosítása is. Mért fordultak tehát az erőszakhoz?

— Mert másképpen nem ment a dolog.

— Ki hozta önöknek a bombákat?

— A párt egyik bizalmas embere.

— Adott ez az ember utasításokat a bombák kezelésére vonatkozólag?

— Csak azt mondotta, hogy óvatosan kell vele bánni és puha helyen kell tartani.

Dobrodziszka asszony ezután elmondta, hogy a terv szerint az első bombát neki kellett volna a kocsi elé dobni, hogy azt megállítsa, azután barátjának a másikat a kocsihoz kellett volna hajítani és végül neki a harmadikat utána vetni.

— Szó volt valami vörös zászlóról is?

— Igen. Abban az esetben, ha a merénylet sikerül, egy vörös zászlót kellett volna kitiűzőm az ablakba annak jeléül, hogy a merénylet a párt összekülvése volt.

— Nem voltak aggályai, hogy más ártatlan embereket is elpusztíthat a robbanás?

— Nem! Sem etikailag, sem vallási szempontból nem éreztem lelkiismeretfurdalást, mert a Natoliuska-utczában csupa arisztokrata lakott, a kormányzó környezetében pedig csak kozákok voltak, akik egy sem érdemesek jobb sorsra.

— Ön katolikus, tehát tudnia kell, hogy a vallás azt mondja: „Ne ölji!”

— Ellenkezőleg. Krisztus azt mondta: „Eljön az idő, hogy eladom köpönyegemet és kardot veszek rajta!” (Mozgás az esküdtek körében.)

A bizonyítási eljárás befejezése után az esküdtekhez két kérdést intéztek és pedig: vajjon a vádlott orgyilkosságot követett-e el és vajjon vétett-e a robbanó anyagokról szóló törvény ellen. A vád- és védbeszéd után Dobrodziszka maga is mondott néhány szót védelmére és beszédét ezzel fejezte be:

— A katona, aki háboruban ellenséget öl, nem lehet vétkes. A bűnösökkel ártatlanoknak is kell szenvedniök!

Az esküdtekre, kiknek fele német, fele pedig lengyel, nagy hatással volt a vádlott nő nyugodt és szenvedélytelen védekezése.

Az esküdtek nem bűnösnek találták a vádlottat, mire a törvényszék fölmentő ítéletet hozott és nyomban szabadon bocsátotta a vádlottat.

Az ítélet kihirdetésekor a teremben és a karzaton hangos tetszésnyilvánítások voltak hallhatók. A közönség virágokkal halmozta el Dobrozickát.

Mozgó képek.

A hatás.

A színházi próbákat sötétben tátongó nézőtér előtt a színpad derengő világításában szokták tartani. A sugó torokhangon adja föl a darab dialogjait, a rendező háttal a zenekarral, szemben a szereplőkkel megfigyel minden szót, minden arcijátékot, minden mozdulatot.

A színészek többé-kevésbé unottan darálják le mondókáikat. Akár délre legyen is a próba kitiűzve, ők mégis úgy találják, hogy hajnalban ráncigálták ki őket az ágyukból.

A rendező is boszus, mert ő is álmos és — bár ő határozta meg a próba idejét — ő is úgy érzi, hogy szakállják. Haragját apró tüszurások alakjában a színészeknek tölti ki. Minduntalan felugrik, félbeszakítja a párbeszédet és siránkozó hangon mondja:

— Hölgyeim, uraim! Hiszen így nem lehet játszani! Hiszen még a muesai műkedvelők is jobban pointiroznak!

Majd visszazökken a helyére és int, hogy folytassák. A próba egyhangú zűmmögését egy ideig semmi se zavarja. De csakhamar újra megszólal a rendező siránkozása:

— Az istenért! Mit csinálnak? Hiszen tudom, hogy csupa hülyeséget mondat önökkel az a gaz szerző, de önöknek nem szabad éreztetniök, hogy ezt észrevették!

Igy megy ez végig azzal a változatossággal, hogy egyszer egy fiatal óriás adja becsületszavát, hogy a sintermesterség is tisztességesebb pálya a színésznél, máskor pedig a drámai művésznő kap sirógörcsöket. De rendszeren mindnyájan elégedetlenek a szerzővel, a rendezővel, a szereplőtársaikkal és önmagukkal. A sötét nézőtér nagy csöndje olyan nyugtalanító. Taps nem hangzik, figyelő érdeklődés nem fordul feléjük.

A Nemzeti Színházban, nemrégiben, egy eredeti színmű próbáján, ugyanezek az érzelmek vettek erőt a színészekben. A fordított darabok hatása már ki van

próbálva. Könnyű eltalálni a hálás szerepek, az epizódok, a nagy jelenések alaphangját. A rendező is készen kapja a scenariót; a díszletek sem okoznak fejtörést és a színházi képes lapok még a toilettékra nézve is szolgálnak utbaigazítással.

Eredeti darabnál mindez elesik. Sötétben tapogatóznak. Ki tudja, nem éppen azzal a jelenéssel fog-nak megbukni, melyre a szerző olyan büszke? Ki tudja, nem fogja-e a sajtó a színészeket okolni a bukásért? Ki tudja, nem fogják-e már a második előadás után levenni a darabot a műsorról? Erre is volt már eset! És ezért törjék magukat hetekig!!

Idegesen, lappangó ingerültséggel folyt az új színmű próbája. A rendező még a szokottnál is többször hangoztatta elégedetlenségét. A sugó még jobban erőlködött, mert senki se tudta a szerepét, a nézőtér néma sötétsége még fenyegetőbbnek látszott.

Az egyik „öreg” színész éppen egy cikornyás frázist patetizált végig, amikor a sötétségből vész-tá-jósító sikoltás hangzott föl.

A próba pillanatra megakadt. Hideg borzongás futott a hátakon végig. A rendező intett.

— Gyerünk tovább.

Most egy „fiatal” suttogta mondókáját modern szintelenséggel. A nézőtér homályából ekkor zokogás-szerű panaszhang tört elő.

A szereplők nyugtalanul néztek egymásra. A rendező ridegen jegyezte meg:

— Mi az istennyila ez?

De azért csak folytatták. Nem sokáig, mert a titokzatos hangok újra meg újra ismétlődtek, többnyire a darab valamelyik jelentősebb momentumában.

— Ez jelent valamit! — rebegte az egyik művésznő.

— Rögtön meglátjuk! — dörgött a rendező.

Azzal intézkedett, hogy a nézőteret világítsák ki. Negyven évvel ezelőtt e rendelet végrehajtása némi nehézségekbe ütközött volna, de most csak egy pár csappon kellett csavarni és olyan villamos fényárban uszott a nézőtér, mintha théâtre paré lenne készülőben.

A művészek a műszaki személyzettel versenyezve fogtak a kutatáshoz. Nem maradt széksor, erkély, karzat vizsgálatlanul. A keresőknek segítségére volt a rémesen fájdalmas hangok megismétlődése.

Végre egyik elsőemeleti páholyhoz diadalkiáltás csöditette a művésznépet.

— Megvan, megvan!

A boszuság, a nyugtalanság, a félelem jóízű nevetésben olvadt föl.

— Milyen édes, milyen kedves!

A színházi czicza hevert azon a széken, melyet esti előadásokon méltóságos grófnő szokott trónolni. Félénken tekintgetett a rájarontókra és gyöngéden nyalogatta hat pirinyó kölykét.

A rendező fölényes gunnyal szólott:

— Nos, hölgyeim, csakugyan jelentenek valamit az imént hallott reitélyes hangok?

Mire egy, a maró mondásairól ismert művész sietett megjegyezni:

— Persze! Azt jelenti, hogy ettől a darabtól még a macska is megkölykezik.

És senki se disputált vele.

Rosta.

TÁVIRATOK.

Uj hágai követ.

Amsterdam, február 18. Hir szerint Bachmetef jelenlegi tokiói nagykövetet hágai követté fogják kinevezni.

Báró Stengel utóda.

Bécs, február 18. (Saját tud.) A Lokalanzeigernek jelentik Münchenből hogy ujabban báró Stengelnek, a birodalmi kincstári hivatal államtitkárának utódául dr. Mayer György olykori helyettes államtitkárát jelölik, aki a dohánymonopoliumnak szószólója. Mayer most a müncheni egyetemen a statisztika és a nemzetgazdaságtan rendes tanára.

A matterhorni vasút.

Zürich, február 18. (Saját tud.) Nagy mozgalom indult meg a Matterhornon tervezett vasút-építés eszméje ellen. A szövetségtanácshoz 68.000

— **Az új budapesti német főkonzul.** Berlinből jelentik, hogy a budapesti német főkonzullá kinevezett herceg Schönburg-Waldenburg Herman követségi tanácsos 1865. január 9-én Hemsdorfban született, 1892-ben lépett a diplomáciai szolgálatba s hosszabb időt töltött a brüsszeli német követségnél, 1893-ban titkár lett a bécsi nagykövetségnél, 1895-ben áthelyezték a pétervári nagykövetséghez, 1899-ben pedig a hamburgi követséghez s 1901 februárban követségi tanácsossá nevezték ki.

— **Új magyar nemeseik.** A király, mint a Magyar Tudósító jelenti, dr. Hédervári Soma újpesti orvosnak és törvényes utódainak a magyar nemességet adományozta hévvizgyörki előnévvel ötven éves orvosi jubileuma alkalmából. Ugyancsak a magyar nemességet adományozta községi előnévvel Lehne Hugó országgyűlési képviselőnek és törvényes utódainak a köz érdekében kifejtett tevékenysége elismerésül.

— **Lueger gyengélkedik.** Lueger polgármester Lovranában a múlt éjszakát rosszul töltötte és ma állapota aránylag kedvezőtlen. A polgármester csak délben kelt fel, még megebédelt, aztán újból kénytelen volt ágybafelekedni.

— **Királyi elismerés.** Gróf Geldern Egmond tábornagy nyugdíjaztatása alkalmából a királytól a következő kéziratot kapta: Kedves gróf Geldern Egmond tábornagy! Nyugdíjaztatása iránti kérelmét teljesítve, a legteljesebb elismeréssel gondolok több mint ötven éven át teljesített szolgálataira, amelyek, fontos, az ön tervzi és felligyelete alatt létesült erődítési művekben nyertek maradandó kifejezést. A midőn önnek ezért újból legteljesebb megelégedésemet fejezem ki, önt állandó jóindulatomról biztosítom. Bécs, 1908. február 15. Ferencz József s. k.

— **Rüdiger tábornok lemondása.** A Recs jelenti, hogy Rüdiger hadügyminiszter lemondása befejezett dolog. Hadügyminiszteré Ivanov, a kronstadti katonai kerület kormányzója van kiszemelve.

— **Az alkotmánypárt vacsorája.** Az országos alkotmánypárt mai vacsorája is igen látogatott volt. A megjelentek sorában voltak: Darányi Ignác földmívelésügyi és Jekelfalussy Lajos honvédelmi miniszter, gróf Hadik János belügyi államtitkár, Széll Kálmán, a párt elnöke, Nagy Ferencz, a párt alelnöke, Návay Lajos képviselőházi alelnök, gróf Semsey László, Szilassy Zoltán igazgató, gróf Somssich Géza, gróf Zichy Tivadar, Hertelendy Ferencz és Lippay Géza főispánok, Kazy József és Joanovich Sándor miniszteri tanácsosok és még igen számosan a párt tagjai közül.

— **Dr. Bárczy István előléptetése.** Csendesen, a közélet harczeréről félreállva, de annál lelkesebben és lelkiismeretesebben végzi dr. Bárczy István a magyar miniszterelnök mellett a titkári funkciókat. Mindenkor pontosan betartja a hivatali diszkreczió uri szabályait s bár állásánál fogva a magyar miniszterelnök oldalán résztvesz a politika minden diplomatikus harcában, a külső világ mégis legfőlegb úgy vesz tudomást róla, hogy a miniszterelnököt elkísérte erre, vagy arra az útjára. Ma aztán a titkár neve másként is szerepel a nyilvánosság előtt. A hivatalos lap mai száma jelenti, hogy a miniszterelnök bárcziházi dr. Bárczy István miniszteri segédfogalmazót miniszteri fogalmazóvá nevezte ki. Politikai és minisztériumi körökben ez a kinevezés őszinte megelégedést és örömet keltett.

— **Katasztrófa egy czirkálón.** Rettenetes katasztrófa híret hozza Brüsszelből a táviró. A brüsszeli révkapitány ugyanis távirati tudósítást kapott, amely arról szólt, hogy a „Descartes“ nevű, Marokkóban veszteglő czirkáló fedélzetén kázánrobbanás történt. Két ember életét vesztette és három megsebesült. A hír kora délelőtt Párisba is eljutott. Filibert tengernagy táviratilag megerősíti a Descartes czirkálón történt szerencsétlenség híret és hozzáteszi, hogy a robbanásnál hatan súlyosan sebesültek meg és három ember életét vesztette. Az „Eclair“ tangeri jelentése szerint Tangerben az a hír van elterjedve, hogy a Descartes czirkálón előfordult kázánrobbanás következtében tíz ember meghalt és harmincz megsebesült. Így minden újabb tudósítás több és több áldozatról tesz jelentést. Részletes tudósítások eddig nem érkeztek.

— **Stössel védőbeszéde.** A Port-Artur átadása tárgyában indult perben Stössel tábornok ma mondotta el védőbeszédét, amelyben kijelentette, hogy minden befolyástól menten és abban a hitben, hogy hazájának szolgál, elhatározta az erőd átadását. Egyedül

és kizárólag ő felelős és kész, ha szükséges, a halált elszívni.

— **Földmívelésügyi miniszteri kinevezés.** Darányi Ignác földmívelésügyi miniszter a számvizsgálók egyesített létszámában Gözsy Gyula számvizsgálói címmel felruházott erdőszámmellenőrt erdőszámvizsgálóvá, Balázsovits Kornél számmellenőri címmel és jelleggel felruházott számtisztet miniszteri számmellenőrré és Kovács Ferencz erdőszámtisztet erdőszámmellenőrré nevezte ki.

— **Zsolnai Vilmos emléke.** A Magyar Iparművészeti Társulat Zsolnai Vilmosnak, a magyar kerámia halhatatlan uttörőjének emlékére márczius 6-án este hat órakor az Iparművészeti Múzeum kúpolacsarnokában felolvasást tart, amelyen dr. Wartha Vincze, a műegyetem rektora fogja ismertetni Zsolnai Vilmos alkotásait színes vetített képekkel és eredeti munkák bemutatásával kapcsolatban.

— **Hazatért tudós.** Négy évi kutatás és tanulmány után most érkezett haza fiatal orientalista, Mészáros Gyula. A keletásiai társaság megbízásából két évet töltött ázsiai Törökországban, másfél évet pedig csuvasz és tatár területen, nyelvészetre, ősvallásra, népköltészetre vonatkozó etnografiai érdekeségeket gyűjtve és feljegyezve. A fiatal tudósnak a pogány csuvasz területeken tömérdek veszedelemmel kellett megküzdenie. Most, hogy hazaérkezett, nagybecsű etnografiai gyűjteményt és mintegy husz kötetre való feljegyzést hozott a csuvasz és tatár népköltészet, népmesék, babonák, ősvallás és nyelvészetről. Ezek között a helyszínen feljegyzett terjedelmes tatár és csuvasz szótárt, amellyel eddig a tudományos irodalom nem rendelkezett. Mészáros feljegyzéseit és gyűjteményeit most fogja feldolgozni.

— **A nagyherceg regénye.** Akárhogyan zug is végig a forradalom szelvése Oroszországon s bármily ösmeretlen veszedelmek fenyegetik is a czárt és a czári családot, a nagyherczek mégis egymásután szövik-fonják a legszebb szerelmi regényeket. A legújabb nagyherczegi regény hőse Alexandrovics Mihály nagyherczeg, a czár öccse. Az utóbbi időben többször előfordult, hogy a nagyherczeg hosszasan elmarad déloroszországi útján. Különösen ujabban sűrűn ismétlődtek ezek az utazások és előfordult, hogy egy hónapban négyszer is elutazott. Egy komornyik indiskrecziója folytán a titok kiderült. A nagyherczeg Déloroszországban megismerkedett egy földbirtokos leányával. A leány nem is tudta, hogy ki az udvarlója, mert nem fedte fel az inkognitóját. Mint gróf mutatkozott be, aki Pétervárott időzik, hogy az ottani társasággal megismerkedjék. A leány atyja egy alkalommal vadászatra hívta meg a nagyherczeget s ez alkalommal a leány a környezet egy tagjától véletlenül megtudta, hogy udvarlója nagyherczeg. Természetesen nagyon elesodálkozott, de azért nem vesztette el kitarását, annál kevésbbé, mert a nagyherczeg kijelentette, hogy komoly szándékkal viseltetik irányában. Alexandrovics csakugyan készült e tette, amikor a pétervári udvar felkérte Kaukás tábornokot, Odessza kormányzóját, hogy az ügyben járjon közbe. A tábornok erre azt üzentte a földbirtokosnak, hogy nagyon jól tenné, ha leányával együtt bizonyos időre külföldre utaznék. Még nem került nyilvánosságra, hogy a nagyherczeg mit határozott a jövőre nézve.

— **Edison mint életmentő.** New-Yorkban John Randolph tegnap reggel lakásának pinczéjében föbelötte magát. Randolph tizenöt év óta jobbeze Edisonnak és minden találmányában segítő társa. A megfizetett munka földulta idegét s az utóbbi időben környezete buskomorságot vett rajta észre. Mihelyt Edison meghallotta barátjának és munkatársának gyászos esetét, automobilra ült és sietett Randolph lakására. Éppen jókor érkezett, hogy megmentse Randolphot, aki három kis gyermekével együtt öngyilkos akart lenni. A szegény asszony valósággal örvögött és gyermekeivel együtt le akart ugrani a sok emeletes ház legfelsőbb emeletén lévő lakásának ablakából. Edison, aki már hatvanegy éves, egész erejét megfeszítette, hogy visszatartsa az örvögő asszonyt, aki már fönt állott az ablak peremén, magához ölelve kis gyermekeit, mikor Edison megragadta ruhájánál fogva. Szerencsére segítség érkezett és így sikerült megmenteni Randolphot. Az asszonynak aztán altatószert adtak be.

— **A sértett tenorista.** Meister bécsi tenorista, akit a bíróság Wallner igazgató inzultálása miatt elítélt, ma becsületsértésért bepörölte volt igazgatóját. Wallner ugyanis a kérdéses tárgyaláson azt állí-

totta Meisterről, hogy Bukarestben egy vendégszeplésen megbukott.

— **Kéjgyilkosság.** Nagybecskereken a törvényszék exhumáltatta és fölbonzoltatta a napokban elhunyt Kalocsai Róza nevű cselédeleány holttestét, mert föjelentés érkezett, hogy a leány kéjgyilkosság áldozata. A boncolás eredménye szerint ez nincs kizárva, miért most széleskörű nyomozás folyik.

— **Björnson a román kérdéstről és Apponyiról.** Az aradi „Tribuna“ szerkesztője ismét meginterviewolta Björnson Rómában. Björnson a többi között ezeket mondta:

Ismét irni fogok arról a kvalifikálhatatlan bánásmódról, amelyben a magyarok a román lakosságot részesítik. A legközelebb erről a kérdéstről egy második cikkem fog megjelenni a müncheni „Maerz“ című folyóiratban és néhány hét múlva egy harmadik cikkem is meg fog jelenni a magyarországi nemzetiségi kérdéstről. Ez a cikkem egyidejűleg egy osztrák, olasz és párisi lapban is meg fog jelenni. Kell, hogy egész Európa ismerje ezeket a jogtalanságokat és kell, hogy a magyarok mindenfelől meghallják az elítélő véleményeket.

Apponyiról Björnson a következőket mondotta:

Ismerem Apponyit, még pedig személyesen. Ismeretségünk kezdetén, amikor még nem voltam tájékozva a magyarországi nemzetiségi kérdéstről, elküldtettem neki „A király“ című drámámat. Apponyi erre nagyon szép levelet irt nekem, amelyre én válaszoltam. Valószínű, hogy amióta összekülönböztünk, nem igen szenvedhet engem, amint ahogy én sem szenvedhetem az ő tetteit. Apponyi jó kereszténynek mondja magát, pedig mindenben a kereszténység elvei ellen cselekszik.

— **Elégett dróttalan táviró-állomás.** Az Eifel-toronyban lévő dróttalan táviró-állomás ma kigyulladt és elpusztította a készülékeket. A kárt 200.000 frankra becsülik. A tűz akkor támadt, mikor éppen kíséreltezték a legutóbb berendezett vonalon Páris és a nyugot-afrikai partvidéken, a senegali Dacar közt létesített dróttalan táviróvonalon. Az Eifel-torony lábánál lévő fabarakban a petroleum a kondenzátorokban meggyulladt, valószínűleg rövidzárlat miatt. A tűz nem tett kárt a kazablankai összeköttetésen és ez a vonal zavartalanul működik.

— **Háromszáz lisszaboni puskagolyó.** Mindenből üzletet lehet csinálni, még a legtragikusabb, legmegrendítőbb szerencsétlenségből is. Így csinált üzletet — és pedig busásan jövedelmezőt — egy portugál szélhámos is a lisszaboni királygyilkosságból. Noha egy-egy golyó furta át Karlos királynak és a trónörökösnek szívet, az agyafurt szélhámos mégis módját tudta ejteni annak, hogy háromszáz golyót adott el hiszékeny ritkasággyűjtőknek, elhitetve velük, hogy az volt az a golyó, amely a királyt megölte. Az erre vonatkozó hír a párisi rendőrség kezéből került ki. A párisi rendőrségnek egy angol lord ezeket jelentette: A napokban egy állítólagos portugál ember kérdést intézett hozzám, vajjon nem akar-e megszerezni egyet azok közül a puskagolyók közül, amelyek a lisszaboni merénylők puskaiból erednek. Bizonyítékul felmutatta több lisszaboni polgár nyilatkozatát, akik tanui voltak annak, hogy a szétlapított golyókat közvetlenül a merénylet után, a véres tett színhelyén távolította el a körül-fekvő házak falából. Az aláírások közjegyzőileg voltak hitelesítve. A portugáliai 5000 frankot kért egy golyóért. A rendőrség táviratilag közölte, hogy a nyilatkozaton szereplő nevek költött személyiségek és hogy a közjegyzői tanúsítvány hamisított. A lord által nyert személy-leírás segítségével sikerült elfogni a szélhámost, aki a rendőrségen töredelmesen beismerte bűnét és bevallotta, hogy eddig mintegy 300 golyót adott el ezzel a mesével és megmotozása alkalmával 300.000 frankot találtak nála. A rendőrség felszólítására rendre jelentkeztek a károsultak, akik között számos ismert gyűjtő és mutatóanyag-bódé tulajdonos is van. Sőt még muzeum is akadt, amelyik felült a csalónak. A becsapott gyűjtők nagyrésze angol.

— **Letartóztatott kém.** Párisban kémkedés gyanúja miatt letartóztatották az ausztriai illetékességű Krumholz Agoston építész kedvesével, Briger Gertruddal együtt. Krumholz, aki Bécsben és Budapesten nagy építkezéseket hajtott végre, az osztrák fővárosból azért jött Párisba, hogy értékesítse egy asbest-találmányát,

— **Hervé büntetése.** Párisból jelentik: H e r v é Gusztáv ma délután jelentkezett büntetésének megkezdésére. A rabkórházba vitték.

— **Titokzatos merénylet.** A pozsonyi dinamitgyárból tegnapelőtt nagy dinamitszállítmányt küldtek Bécsbe az államvasuton. A dinamitragomány hatszázkilenczven kg. volt és huszonhárom ládában csomagolták el a legnagyobb gondossággal. A 178-as számú tehervonat zárt vagonjában indították el a veszedelmes küldeményt és tegnapelőtt este nyolcz óra tizenkilencz perczkor megérkezett Stadlauba. A tehervonat revíziója alkalmával titokzatos felfedezést tettek a vasuti hivatalnokok. A kérdéses vagon alatt, amelyben a dinamit volt, a mellső és hátsó tengelyek között petroleumba mártott piszkos gyapotsomót találtak odaerősítve. Marcheggen az osztrák államvasut személyzete vette át a tehervonatot és minden rendben talált. Stadlauban óvatosan eltávolították a petroleumos gyapotot és megindították a vizsgálatot. Nyilvánvaló, hogy a petroleummal átitított gyapot magától nem gyulladhatott meg. A vasutigazgatóság jelentést tett az esetről a bécsi rendőrségnek.

— **A köpenicki kapitány.** A hírhedt köpenicki kapitány, Voigt czipész, aki börtönbüntetésének most tölti második évét, a fogságban tüdőbajt kapott s ezért felségfolyamodványt nyújtott be a császári kabinetirodához. A kegyelmi kérvényt a börtön igazgatósága is ajánlotta, a császár azonban elutasította a folyamodást.

— **Szerelmi drámák.** Tegnap két szerelmi dráma történt a fővárosban. Az egyiknek hőse Földi Lajos gyári munkás, aki két szeretőt tartott egyszerre. Az egyik Szmolén Anna huszonnégy éves gyárleány, a másik egy harminczhárom esztendő elvált asszony, Szerényi Istváné volt, aki szintén gyárban dolgozott. Földi Lajos legutóbb Szmolén Annával élt közös háztartásban, de közben eljárogatott az asszonyhoz is, néhány nappal ezelőtt pedig egészen oda-költözött hozzá. Szmolén Anna, aki azt hitte, hogy Szerényiné elcsábította tőle a kedvesét, boszút forralt. A tervet Földi Máriával, hűtlen kedvesének a testvérével főzte ki. Tegnap késő este mind a ketten elmentek a Váci-ut 155. számú házba, ahol Szerényiné lakik. Földi Mária felment a lakásba és mivel a bátyja nem volt ott, így szólt Szerényinéhez:

— Gyere le a kapu alá, ott vár a Lajos!
Az asszony gyanútlanul lement, de alig lépett a kapualjába, Szmolén Anna nekirohant és éles konyhakéssel addig szurkálta, amíg össze nem esett. Szerényinét tizenegy szurás érte, sebei igen súlyosak. A házbeliak a mentőket hívták, akik bevitték a Rókus-kórházba. Szmolén Annát és Földi Máriát a rendőrség letartóztatta. — A másik szerelmi dráma szintén tegnap történt, de nem volt ilyen véres kimenetelű. Pintér Márton viceházmester, aki az Erzsébet-körút 42. számú házban szolgált, ámbátor feleséges ember volt, elcsábította Rieb Mária cselédleányt. Amikor Pintérné megtudta a dolgot, rátámadt a leányra. Eleinte kérte, hogy ne bolygassa meg a házi életét, de amikor látta, hogy a szép szó nem használ, többször megfenyegette és összeszidta. A leány erre tegnap reggel megleste a viceházmestert a Wesselényi-utcában és rálőtt. A golyó nem talált, a közelben lévő rendőr pedig nyomban elfogta Rieb Máriát és bekísérte. A leány kihallgatása alkalmával azt vallotta, hogy ő neki az volt a terve, hogy agyonlövni az asszonyt, aztán öngyilkossá lesz. Elmondta még vallomásában, hogy a merénylet előtt a viceházmester állítólag azt mondta neki, hogy az asszonyt fel lehet, de magában ne tegyen kárt; majd ha kiszabadul a börtönből, akkor feleségül veszi. Rieb Máriát kihallgatása után letartóztatták.

— **Hamis diplomata.** Drezdában letartóztatták egy fiatal embert, aki éveken át hamis papírok alapján kért külföldi államok diplomáciai képviselőitől támogatást. A letartóztatott Brummel M. J. budapesti kereskedelmi levelezőnek vallja magát.

— **Rémes vasuti katasztrófa.** Rövid távirat jelenti, hogy Ohio államban iszonyu vasuti katasztrófa történt. A szülkszavu távirat csak annyit említ, hogy két személyvonat üsszeütökölt, száznál több utas meghalt és tizenhat megsebesült. Hogy hol történt a szerencsétlenség, arról nem esz említést a newyorki távirat

— **A berlini nagy ékszerlopás.** Adtunk hírt róla, hogy Berlinben Wartensleben grófnétől óriási értékű ékszereket loptak el. Erre vonatkozólag azt jelentik Berlinből, hogy a grófné tizezer márka jutalmat tűzött ki annak, ki az eltűnt ékszereket, melyek összesen 268000 márkát érnek, visszahozza vagy a tolvajok nyomába vezet. A letartóztatott komorna egyelőre még vizsgálati fogságban marad, bárha nincs kizárva, hogy más valaki mászott be az ablakon és követte el a lopást.

— **A barcelónai robbanás.** Mai számunkban megírtuk a barcelónai remés robbanást. Madridban a barcelónai bombarobbanás híre nagy rémületet keltett annál is inkább, mert az explozió a város közepén történt, holott Barcelónában ki van hirdetve az ostromálapot. A tetteseknek sikerült elmenekülniök. A barcelónai lakosság egészen a terrorista garázdálkodás hatása alatt áll és a kereskedelem pang.

— **Az amerikai nemzetiségi tótok.** Az Amerikába vándorolt tótok kitünően vannak szervezve és zárt sorokban haladnak kitűzött céljuk, a szellemi, erkölcsi és anyagi fejlesztés elé. Legelőkelőbb egyletük, a tót nemzeti egylet az Unio területén 30.000 tagot számlál és évenként kétezer taggal szaporodik. Ez az egylet tulajdonképpen betegség és halál esetére biztosítja a tagokat, mégis első sorban a szláv érzést és gondolkodást kívánják meg a tagoktól. Magyarok, vagy magyarul érzők a legszigorúbban ki vannak zárva. Az egylet nagyszámu tisztviselővel rendelkezik. Az egésznek a lelke Rovnyának Péter, javakorbéli ember, aki ezelőtt huszonhárom évvel vándorolt ki teljesen vagyontalanul Amerikába és ma többszörös milliomos. Kitünően érti, miként kell a tótok fanatizmusát ébren tartani és kamatoztatni. Most bronzérmeket és bélyegeket árul tót jellegűekkel. Megíratta a tótok történelmét rövidebb és hosszabb előadásban. E dolgokból legalább is egy millió korona bevételre számít, amit főleg politikai czélokra szán, mert a tótok az általános szavazati jog behozatala esetén Magyarországon 10—15 mandátumra számítanak az amerikai pénz segítségével. Van azonkívül közjegyzői irodája és virágzó banküzlete, melynek közvetítésével váltják a tótok a hajójegyeket a ki- és visszautazásra. A napokban több mint 200 tót váltott nála hajójegyet, hogy hazautazzon Magyarországra. Hirlapi kiadó-vállalatában három tót lap jelenik meg, a Szlovenszki Dennik című napilap, az Amerikanske Slovenszke Novini időszaki lap, melyek megrögzött magyarfaló tendenciával propagálják a pánszláv eszmét. Nagyságuk megfelel a Newyork Herald terjedelmének. Kiadó azonkívül egy sportlapot és Rovasek című alatt egy élelzetlapot. A tótok közt legujabban terjed a szociálistizmus is és azért Rovnost Ludu (Népegyenlőség) című külön közlönyt alapított. E kitünő szervezettel szemben fájdalommal kell hogy érintsen minden magyart, hogy a kivándorló magyarok egyáltalában nincsenek szervezve és nincs oly kapcsol, mely a magyarságot egységesen összekötné.

— **Czukorgyár lángokban.** Amseeban a hohensalza kerületben a hatalmas Kniavien-féle czukorgyár lángokban áll. A hivatalnokok épületei földig égtek. A kár több millió márka, de biztosítás révén megtérül.

— **Titokzatos szerencsétlenség a Práterben.** Még homály fedi annak a szerencsétlenségnek igazi okait, amely a bécsi Práterben történt. De ha a jelek nem csalnak, egy fiatal orosz forradalmár érte utól tragikus sorsa, miközben a tett propagandájára készült. A Práterben ugyanis súlyosan megsebesülve találtak egy Perez Jakab nevű állítólagos orosz gimnazistát. A sebesültet bevitték a kórházba, ahol jobb karját amputálni kellett. A sebesült diák kihallgatása alkalmával előadta, hogy öngyikos akart lenni, de revolverét szétvetette a töltés és így sérült meg. A kisérletében levő Krasnov György nevű orosz származású betűszedő mindenben megerősítette a fiú vallomását. A rendőrség erre átkutatta azt a helyet, ahol a sebesülés történt, de a revolvért, vagy annak részeit nem találták meg, ellenben megtalálták a helyszínén Perez szétroncsolt véres ujjait, amelyekhez vasszilánkok voltak hozzátapadva. Ezek a vasdarabok minden valószínűség szerint egy robbanóanyagot tartalmazó vastartály darabjai. A rendőrség ebből azt következteti, hogy Perez

egy bomba sebesítette meg. Krasnovot egyelőre vizsgálati fogságba helyezték, Perez pedig átvitték a rabkórházba.

— **A megszőkött bankár ügye.** Caro ügyvédel — így jelenti azt egy Berlinből érkezett távirati tudósítás — akit a megszőkött Friedberg bankár ügyéből kifolyólag letartóztattak, tegnap kauzció nélkül szabadlábra helyezték. Caro az idegessége miatt már elbocsájtott Müller rendőrbiztos tulkapásainak egyik áldozata. A másik két áldozat, Scheybal kisasszony és anyja, kiket Müller azzal gyanúsított, hogy Friedbergnek kerítő szolgálatokat tettek. Tegnap ezeket is kauzció nélkül és az ügyész beleegyezésével elbocsátották a fogságból.

— **Gyilkos gáz.** Pécsét Kovacsics Antal, a város egyik legvagyonosabb polgára, aki a közéletben tevékeny részt vesz, ma a szokásos időben nem ébredt fel s nem jött ki hálószobájából. Kivüle a felesége volt még a hálószobában. A cselédség az esetről értesítette a rendőrséget, ahonnan egy rendőrt küldtek ki a lakás felnyitására. Amint az ajtót kinyitották, fojtó gázzal tódult ki a nyíláson. Az asszonyt nagynehezen eszméletre hozták, Kovacsics azonban még most is eszméletlenül fekszik. A mintegy hatvan éves polgár életéért aggodnak az orvosok. Alapos vizsgálat alá vették a lakást és megtalálták a helyet, ahonnan a gázömlés történt. Mintegy tizenegy méter távolságban csőrepedés következtében ömlött ki a gáz és hatolt Kovacsicsék hálószobájába.

— **Czáfolat.** A Napnak arra a hírére vonatkozólag, hogy Bakonyi Samu országos képviselőt legközelebb udvari tanácsossá nevezik ki, nevezett képviselő annak kijelentésére kér fel bennünket, hogy ez a hiresztelés nem egyéb alaptalan koholmányról.

— **Az ellenségek.** Zomborban Klaskovics Acza szívácsi szerb borbély beruggott állapotban agyonszurta régi ellenségét, Prém Lázárt. Klaskovicsot letartóztatták.

— **Házasságok.** Magyar gyerő-monostori báró Kemény Árpád honvéd-főhadnagy e hó 15-én tartotta esküvőjét özvegy vámtelki Milassin Vilmosné, született szentkirályi Pósa Hortense leányával, Liviával Budapesten.

Berényi Ignác fővárosi építőmester és vállalkozó tegnap vezette oltárhoz a dohány-utcai templomban Mandl Rózsikát, Mandl József nagykereskedő leányát.

Molát S. Sándor budapesti kereskedő eljegyezte Bécsben Guttman Hermit, Guttman Ignác ékszerész leányát.

Galambo Lajos eljegyezte Kraft Lenkét Budapesten.

Deutsch László bíró eljegyezte Takács Rizát Budapesten.

— **Pusztító meteor.** Az amerikai Ohio-államban levő Belfontaine városban olyan hatalmas meteor esett le a múlt héten, hogy elpusztított egy épületet és agyonütött egy embert. Éjféli után egy nagy tüzelő pillantottak meg az égen. Szörnyű robajjal zuhant le egy lakóház közelében. Hat méternyire hatolt be a talaiba és lángba borította a szomszédos épületet. A hivatalos hatóságnak nagy erőfeszítésbe került, hogy a háromszázhatvan méter hosszú meteorkövet épségben mentse meg a tömeg dühöngése elől. Az ilyen méretű meteorhullásra igen ritkán van példa. Ha ekkorákat találtak is, azokról megállapították, hogy nagyon régen, talán évezredek előtt estek le. Az is páratlan eset, hogy emberi életben tegyen kárt. A történelem mindössze egy ilyen halálról emlékezik meg. A középkorban egy szerzetest szabad mezőségen sújtott agyon egy meteor.

— **A kiszabadult rab tragikum.** Alig szabadult ki Hadgsic. Jako nevű mitroviczai lakos a fegyházból, ahol öt évig ült, utolérte a tragikus halál. Mitroviczára ment vissza szabadulása után. Első útja a korcsmába vezetett. Ott megfenyegette Zec Mitárt földművest, akinek feljelentésére került annak idején a duhaj legény a fegyházza. Hadgsic egész nap ivott a korcsmában és este a korcsmában játszó dudással végigmuzsikáltatta magát az utcákon. Amikor Zec háza elé értek, a sötétben két lövés dördült el és Hadgsic holtan rogyott össze. A másik golyó a melléte haladó dudást sebesítette meg súlyosan. A gyanu azonnal Zec Mitártra hárult, aki a kihallgatás során beismerte tettét és védelmére felhozta, hogy azért lötte agyon Hadgsicot, mert attól félt, hogy az előbbtől több beváltja fenyegetését.

— **Építőmunkások kongresszusa.** A Magyarországi Építőmunkások Országos Szövetsége márczius 10-én és a következő napokon országos építőmunkások kongresszust hívott egybe Budapestre. A kongresszuson a szervezkedés ügyét vitatják meg.

— **Sütőmunkások gyűlése.** A sütőmunkások ma délután népes gyűlést tartottak a Király-utcai „Vörös macská”-hoz címzett vendéglőben. A gyűlés elnöke Holczhauser József volt. Szladek Kálmán a szervező bizottság jelentését terjesztette elő s konstatálta, hogy a sütőmunkások szervezkedése a múlt évben nagyon megerősödött. Sok műhelysztrájkot vívtak meg győzelmesen, holott egy év előtt sztrájkra még nem is gondolhattak. A bizalmiférfi-rendszert is sikerült majdnem teljesen kipéni. Sok harcot kellett vívni a vasárnapi munkaszünet betartása érdekében is, mert a mesterek ezt mindig megszegik. A napirend második pontja a munkanélküliség kérdése és a szombatról vasárnapra teljesítendő munka kérdése volt. Ennek előadója Kardics Kálmán, aki a nagy munkanélküliség okát abban találja, hogy a szakmában 18 év óta nem volt munkamegrövidítés. Ezt tehát meg kell rövidíteni, a tanoncokat megvédeni a mértéktelen kizsákmányolás ellen, örködni a szabályrendeletek szigorú betartásán s létesíteni szervezeti munkaközvetítőt. Szólt még az idősebb munkások helyzetéről, akiknek munkaidéjét is szabályozni kell. Végül fokozottabb szervezkedésre buzdította a megjelenteket. A gyűlés a marseillaise éneklésével ért véget.

— **Együtt halunk meg!** Borzalmas családi tragédia híre érkezik Grenobléból. Laurent Antal nevű vasuti tisztviselő a minap hivatalból hazatérve, összeveszett a feleségével. Cizakodás közben annyira dühbe jött, hogy két leánykáját agyonverte, a feleségét pedig megfojtotta. Azután néhány sort írt egy papírszeletkére, fölment a padlásra és fölakasztotta magát. Utolsó üzenete így szólt:

— **Együtt halunk meg és magunkkal viszik gyermekeinket is,** hogy megkíméljük őket az élet csalódásaitól. Az asztalon hagytam ötszáz frankot. Ezen a pénzen temessenek el bennünket.

— **Keresnek egy lélekkiált.** A budapesti főkapitányság ma egy titokzatos gonosztevőről kapott értesítést Esztergomból. Még január 14-én este félkilenc óra körül történt, hogy megszökött egy odaváló szállóból a kiküldött rendőrök elől egy gyanus alak. Bejelentették ugyanis a kapitányságon, hogy leánykereskedőnek látszó férfi bérelt szobát a fogadóban; de az ismeretlen ember valahogyan neszét vette, hogy figyelik s nyomtalanul eltűnt, amikor a rendőrök beállították. A vendéglőkönyvbe ezt írta be:

— **Meszler Károly,** kaposvári illetőségű, lakatos.

A vizsgálat azt állapította meg, hogy minden valószínűség szerint leányokat akart elvinni Esztergomból, amint más vidéki városból is. A szállóban a következő tárgyakat hagyta hátra:

Tizennégy darab „határszéli uti igazolványt”, amelyek az államnyomdában készültek 1755/1904. szám alatt. Tizenöt darab „utlevél-ürlepet”, amelyek az egri érseki lyceum kö- és könyvnyomdájában készültek. Két darab, ugyanott készült, harminczfilléres bélyeggel ellátott kitöltetlen munkakönyvet. Egy darab poste restante levélborítékot, ezzel a jellegével: Loetus et truno floberit. A levélben 18 fillérenyi bélyeg van s a posta ilyen dátummal bélyegezte le. Budapest, 1907. december 17.

Biztosra veszik, hogy az állítólagos Meszler veszedelmes bünszövetkezet tagja. Beszél magyarul, francziául, németül. Középtermetű, halvány, hosszúarcsú, barna bajszú, jómodoru férfi. Különös ismertetőjele, hogy a jobb lábára biczeg. Valószínű, hogy Budapesten rejtezik, de még nem tudtak ráakadni.

— **Örületben.** A müncheni pszichiátriai klinikán borzalmas módon csonkította meg magát egy dühöngő ördög. Egy müncheni fodrászegéd spiritalizáló lámpa robbanása következtében súlyos égési sebet szenvedett. A szerencsétlen ember az irtózatot kinokba beleőrült, amire elszállították a pszichiátriai klinikára. Ott újból ördögös rohamok lepték meg. Hirtelen rágni kezdte az ujjait s mire közbeléphettek, a dühöngő ember három ujját leharapta.

— **Tömeges eltűnések.** A főkapitányságon ma husznál több eltűnést jelentettek be. Eltűnt a többi közt: Aigner Béla államvasuti raktárfelügyelő gyakornok (Szvetenay-utca 31. szám). — Ruppert Margit negyven éves hajadon nevelőnő (Bécsből jött ide s az utcán eltévedt, három napja nyoma veszett).

— **Freund Róza** husz éves fodrásznő (Eötvös-utca 45. szám). — **Fényes Tibor** tizenháves kereskedelmi akadémiai hallgató (Ferencz-körút 44. sz.). — **Grünhut Béla**, egy kereskedő tizenkétéves fia (Sziv-utca 39b.). — **Kovács Gizella** tizenhárom éves leány (Tóvárosból jött ide, szolgálatba akart lépni, valószínűleg leánykereskedők csalták el). — **Rabster Mór** harminczkilenc éves úgynök (Sándor-utca 18. Távozása előtt azt írta, hogy öngyilkossá lesz). — **Benes Györgyné**, született Papp Rozália, harminczhárom éves magánzó (Zugló-utca 14. Szintén öngyilkosságot emlegetett). — **Konstantinovic Győző** harmincznégy éves bolti alkalmazott (Hársfia-utca 45.).

— **A francia kenyérkereső nők.** Egy legutóbb megjelent francia statisztikai kimutatásból megtudjuk, hogy mekkora Franciaországban a kenyérkereső nők száma. Franciaország lakossága a legutóbbi népszámlálás eredménye szerint körülbelül 39 millió lelket számlál. Leszámítva ebből a gyermekeket, betegeket és a katonákat, marad 19.715.000 kenyérkereső honpolgár és honleány. Ennek a számnak majdnem egyharmada, 6.804.000 nő. Kiténik a kimutatásból, hogy a férjes asszonyok többsége valamilyen foglalkozást üz, vagy férjének segít hivatásában. A mezőgazdaság körében a kenyérkereső férfiak száma öt millió ötszáz ezer, ellenben a nőké csak két millió hatszáz ezer. A kereskedelem 1.133.000 férfinak és 69.000 nőnek ad kenyeret. A szabad hivatások terén 226.000 férfi és 173.000 nővel találkozunk. Ipparral 3.695.000 férfi és 2.124.000 nő foglalkozik, míg a háztartás körében 223.800 férfi és 791.000 nő talál alkalmazást.

— **Halálozások.** Havasi Imre 1848—9. évi honvéd-főhadnagy hadbíró, Esztergom sz. kir. város képviselője, az esztergomi érsekség és takarékpénztár nyug. ügyésze e hó 15-én 82-ik évében meghalt Esztergomban.

Dr. **Vöröss József**, Gyoma városának huszonhárom éven át tisztviselő orvosa és államvasuti orvos 65 éves korában hosszas szenvedés után folyó hó 12-én meghalt; temetése 15-én délelőtt ment végbe nagy részvét mellett.

Merten József takarékpénztári könyvelő, Budapest, február 13-án, 42-ik évében elhunyt.

Erdődi gróf Pálffy-Daun Hugó teanói (thianci) herceg a stájerországi Stübing várkastélyban 64 éves korában meghalt. Az elhunyt világi pap volt és pápai titkos kamarás. A Pálffy-család teanói hercegi ága fejének unokabátyja.

— **Dolgoznak a tolvajok.** Aranjuzi napokat él a főváros tolvajvilága. Az üzlet pompásan megy, csak a rendőrség szól bele néha kelemetlenkedve az élénk üzletmenetbe. Ma is egész sereg betöréses lopásról tud a rendőri krónika. A Baross-utca 46. száma alatt tegnap éjjel betörték és elvittek ezerháromszáz korona értékű fehéreneműt. A betörést Heimann Vilmos ötven éves rovott multu mázolósegéd követte el. A rendőrség már letartóztatta. — A szentendrei uton lévő kápolnába az éjjel Tomikol János rovott multu csavargó tört be. Kiosztotta a perselyt, azután a torony ablakán keresztül kötélen leereszkedett. Egy arra járó rendőr észrevette a tolvajt és elfogta. Tomikol ötven koronát szedett ki a perselyből. — Letartóztatta a rendőrség **Hammel Izidor** huszonkét éves rovott multu zsebtolvajt is, aki néhány héttel ezelőtt a ruttkai gyorsvonaton több czinkostársával együtt elloptott 14.000 koronát. A czinkostársai **Vikizlai János**, **Súranyi József**, **Baranyai István** és **Liszai Rezső** hirhedt zsebtolvajok voltak. Ezeket már a minap elfogták s most kézrekerült **Hammel**, a főbűnös is. A lopásban résztvett **Tutkó János** csavargó is, akit most mindenfelé keresnek. — A rendőrség kezére kerültek **Frank József** tizenkilenc éves nap-számos és **Pusztai István** husz éves kocsimosó is. Ez a két fiatalember a Józsefvárosban és a Ferenczvárosban a fészerebe állított bérkocsikról lelopta a szerszámot, lámpákat, pokróczokat, azonkívül a kerekekről a gumit.

x **Az előkelő világ** kiváló előszeretettel keresi fel a Michelstaedter utóda Váci-utca 3. szám alatti cipő-áruházat; magunk is méltányoljuk a közönség ezen elismerését, mert cipőinek mindegyike egy-egy különlegesség. A szabott árak a talpba bevésvé vannak és így tolvárok nem léteznek.

x **Zászlók**, címerek minden kivételben kaphatók Linhart színházi festőnél és díszítőnél Budapest, VII., Hunyadi-utca 27. szám. Árjegyzék ingyen.

x **Bob-hashajtó a legkellemesebb, 10 fillér.**

x **Fodor-féle vívóterem** a Koronaherezeg-utca 3. szám alatt a főváros legnagyobb és legjobb felszerelt torna- és vívóterme. Különös gond fordítatik a gyermektorna- és vívásra.

x **Álmatlanságban szenved az emberek egy nagy része,** ideges kimerültség, vagy túlfeszített munka következtében. Dr. **Hönig Izsó** elektroterapeutai intézetében (Károly-körút 24.) teljesen fájdalomtalan és a lehető legkényelmesebb (mert levétközni sem kell

hozzá) gyógyeljárás (elektromágneses áram, Franklin fejdőche, magas feszültségű áram stb.) vezet sokszor már néhány nap alatt sikerre, még oly eseteknél is, melyek évekig dacoltak mindennemű orvosi kezeléssel.

Bankógyár.

— **Husz Ábrahám holta után vádolt.** —

Budapest, február 18.

A debreczeni királyi törvényszék szenzációs bankóhamisítási pör tárgyalását kezdi meg holnap, melyben száznegyvenkét vádolt és kétszáznegyvenhat tanu kerül kihallgatásra. Egy szervezett bünszövetkezet Londonban hamis ötvenkoronásokkal árasztotta el Bereget és Máramarost. Ez a bünszövetkezet kerül holnap a vádoltak padjára. Szomorú érdekességet közöl az ügynek az, hogy Husz Ábrahám is a tettestársak között szerepel, aki alig egy héttel ezelőtt szenvedte el egy sokkal nagyobb büntért a halált. A bünpör előzményeiről tudósításunk a következő:

A bankógyár.

Nagyszabású pörnek a tárgyalását kezdik meg holnap a debreczeni kir. törvényszéken.

A pör, amelynek szálai Angolországba vezetnek, szoros összefüggésben áll a Máramarosszigeten kivégzett Husz Ábrahámmal. Máramaros, Bereg és Ugocsa megyéből közel négyszáz ember van beidézve. Ezek közül a vádoltak száma száznegyvenkettő, a tanúk pedig kétszáznegyvenhat.

A bíróság feladatát nagyon megnehezíti az a körülmény, hogy a bünszövetkezet szervezőjét, Husz Ábrahámot időközben felakasztották és így sok fontos körülmény megvilágítatlanul marad, melyet csakis a Husz Ábrahámmal való szembesítéssel lehetett volna tisztázni.

A 142 vádoltnak és a 246 tanunak kihallgatása eltart legalább egy hónapig. Dr. Kardos Samu védőügyvéd annak idején oly irányú kérelmet terjesztett elő, hogy tekintettel arra, hogy a vádoltak s a tanuk túlnyomó része máramarosi s galicziai zsidókból áll, kiknek kihallgatása Máramarosszigeten könnyebben történhetik, a bíróság szálljon ki Máramarosszigetre s ott tartsa meg a tárgyalást. Ezt a kérelmet azonban a Kuria elutasította.

Igy került aztán az ügy a debreczeni kir. törvényszék elé.

A nagyszabású pörnek az előzményei a következők:

Magyarország északkeleti részében, kivált Máramaros megyében 1905 július 20—25-ike táján hamisított ötvenkoronás bankjegyek kerültek forgalomba. Ezek a hamisítványok velinpapíron, úgy a magyar, mint a német képdalton lemeznyomással voltak előállítva és bár a szakértők szerint nem voltak tulságosan ügyes utánzatok, a közönség megtévesztésére feltétlenül alkalmasak voltak. A bankók színe is halványabb volt az igaziaknál, de főleg a szövegben fölismerhető ékezetű betűk ötlöttek leginkább szembe. De azért a hamisítványok mégis elterjedtek, mert mindaddig, míg a hamisítványok és csalások híre föl nem merült, még a pénzkezelésben jártasabb emberek is aggály nélkül fogadták el a valódi pénz gyanánt. A forgalomba hozók, majdnem kivétel nélkül máramarosi és galicziai zsidók, rendszerint vásárokon értékesítették a hamisítványokat. Állatokot vettek, hamis pénzzel fizettek, a járlokat vagy nem iratták át nevükre, vagy hamis névre iratták, a vett állatokon pedig hamarosan tuladtak. Rendszerint szegény parasztemberek károsodtak.

A bécsi „Landesgericht für Strafsachen” előtt lefolytatott vizsgálat adataiból, a tanuvallomásokból, a bécsi államügyészség vádiratában felhozott adatokból és bizonyítékokból, továbbá a bécsi büntető bíróságtól beszerzett ítéletekből, hitelesen megállapított, hogy az 50 koronás bankjegyek Magyarországon is forgalomba hozott hamisítványai Londonban készültek.

Nuchem Sapira, Fisch Ábrahám, Butterweich Eisig és Prépés Salamon voltak a készítők, kik Londonban már 1903-tól kísérleteztek az osztrák-magyar 50 koronás bankjegyek hamisításával, melynek értékesítésére már jó előre bevőkrol, illetőleg a bankógyár berendezéséhez szükséges tőkéről ügyeköztek gondoskodni. Nuchem levelet írt 1907 június havától kezdve Husz Ábrahámmal, Fischer Lázárhoz, akik segorok és hamisítványokat ígért, ha pénzt előlegeznek. A pénzszerző Baumgarten József volt, aki aztán ki nem deríthető egyénektől szerezte meg a szükséges anyagi eszközöket, míg végre a nyomdát 1905. év márczius havában felállították s Jugend Dávidnak már ívszámra nyomtatott hamisítványokat mutatott Nuchem Sapira április hóban.

Az áruló levelek.

Husz Ábrahámnál leveleket találtak, melyek mind hamisítványok vételére és szállítására vonatkoznak s amelyek részben Fischer Lázártól, részben pedig Nuchem Sapirától származnak. Ennek az összeköttetésnek az eredménye volt az, hogy közvet-

SZÍNHÁZ ÉS MŰVÉSZET.

tenül Sapirának és Fischernek galicziai és magyarországi utazása idejében tűnnek fel az általuk készített hamisítványok első példányai Máramaros megyében. Husz Ábrahámnál 1905 szeptember 9-én a petrovi csendőrségi házkutatást tartott. Ez alkalommal útleveleiben egy, a falra szegezett árjegyzék háta megett gondosan elrejtve 9 darab héber nyelven írott levelet találtak. E levelek Nuchem Sapirától származtak és minden kétséget kizáró világot vetnek arra, hogy Husz Ábrahám és Nuchem Sapira a hamisítványok szállítása és megszerzése felett állandó levelezést folytattak és köztük oly összeköttetés volt, hogy Husz Ábrahám, Nuchem Sapiránál hamis pénzt rendelt, mintákat kapott és az előállításához szükséges pénzt is elküldte.

Egyik levélben Sapira arról panaszkodik, hogy: „A házkutatást az ön társának köszönheti, hál Istennek, hogy házamnál dohánylevelekből mitse találtak, testvérem elment Kohem urhoz, mindent közölt vele, így Kohem, a dohánykészítő a legnagyobb sietségben a pakli dohányt elégette, pedig első minőségű levelek voltak. A követ, amelyen a dohánylevelek préseltetnek, azonnal megsemmisítette, ott hál Istennek mit se találtak. Társa számár... buta... ha valaki csempészett árut jön vásárolni, azt az utcán egy embernek elbeszéli... Küldök önnek egy levelet és ebből megláthatja, hogy a gép nem volt jól szabályozva, de a 36 pakli sajnos — elsörendű volt, amilyen csak lehet... írja meg továbbá, hogy jönni akar dohánykészítőnek, a követ újból kell készíteni, mert megmosta, az pedig 5 hetet vesz igénybe”, „fogadjon még egyszer szót, a 350 forintra most nincs szükségem, de azonnal válaszon ki 2 egészen jót és küldje be nekem ajánlott levélben, hogy a dobozhoz hozzáfoghassanak... maradjon otthon, a dohányját a házához elviszik... atyja és sógora elé bemutatják már a dohánylevelet... Küldje a 2 darabot azonnal.”

Ebben a levélben arra céloz Husznak Sapira, hogy a sógora és társa Husznak: Fischer Lázár Londonban járván, érintkezett Schwalb Chajmmal, ki elszólta magát előtte, hogy hamis pénzért jár, s ugyanez a Schwalb volt az, aki feljelentést tett és azzal Sapirának kellemetlenséget okozott. A Kohem ur a készítő, aki a házkutatás híre megsemmisítette a létező készletet, nem más, mint Fisch Ábrahám, aki saját beismerése szerint Londonban Kohem név alatt lakott és szerepelt. — Ezután történt, hogy a gépet újra fel kellett állítani, és a Prépés Salamon vezetéke alatt ehhez kellett újabb valódi bankjegyminta. És pár hét múlva csakugyan elkészültek ezek a hamisítványok, melyek később forgalomba kerültek.

A levelekből megállapítható, hogy Husz Ábrahám tényleg több helyen hozott forgalomba hamisítványokat és hogy Husz Fischer Lázárral egyetértve a pénzhamisítás tetteivel: Nuchem Sapirával és Fisch Ábrahámmal. 1905 év július havában több meg nem határozható mennyiségű 50 koronás hamis bankjegyet forgalomba hozatal céljából megrendeltek, átvettek és megszerzek.

Husz Ábrahám kihallgatásakor tagadta, hogy a nála talált levelek pénzhamisításra vonatkoztak volna, azt azonban beismerie, hogy az ízlés, amelyben azok találtak, 3—4 évre kizárólag övé, s ebben már azelőtt is 10 évig lakott. Azt akarta bizonyítani, hogy a levelek Tannenholz Herschtól származtak és bűnőtesempészetről szólnak. Azonban Tannenholz maga cáfolta meg ezt a védekezést.

A kir. ügyész a Btk. 206. szakaszába ütköző s 206. szakasz 2 pontja szerint minősülő pénzhamisítás büntette miatt emelt vádat.

DR. HÖNIGIZSÓ

Elektroterapeutikai és Röntgen-

Intézet. Elektromágneses gyógyítás

Budapest, IV. Károly-körút 24. sz. I. em. Lift

Telefon 102—39.

Gyógytényezők:
Elektromágneses gyógyítás.
Röntgen sugarakkal való kezelés.
Magas feszültségű árammal való kezelés (Arsonvalisatio).
Kék fényvaló kezelés.
Villamos hőfürdők (Elektrotherm).
Villamos fényfürdők.
Villamos masszázs (Vibratio).
Galván, Farad és Franklin árammal való kezelés.
Villamos vízfürdők.
Szénsavas fürdők.

Főbb javallatok:
Általános idegesség (neurasthenia, hystéria).
— Rendelés d. e. 8—11-ig, d. u. 2—6-ig. —
Kezelés egész napon át. — Kívánatra prospektus

(*) A varázsivola. Mozart geniuszának ritkán hódol a magyar királyi Operaház. A mai „Varázsfuvola”-előadást is jobbára a szereplő vendégnek köszönhetjük, aki Paninát énekelte. A vendégszereplés céljával nem vagyunk teljesen tisztában, csak sejtjük, hogy magas helyről protezsált énekeső czéltalan föllépésének voltunk tanúi és sajnáljuk az igazgatót, akinek működését felsőbb helyről minduntalan megakasztják határozott kívánságokkal. Hardy kisasszony, akit ma láttunk az Opera színpadán, nem olyan énekesnő, hogy föltétlenül meg kell ismertetni az Operaház közönségével. Elégge iskolázott, de kissé fénytelen hangja van, amely nem tulságosan magas, nem is nagyon erőteljes, csak éppen annyi, hogy különösebb malőr nélkül végigénekelje a partit. Előadásából hiányzott a bensőség, amely Mozart édes zenéjének tökéletes interpretálásához föltétlenül szükséges, de lehet, hogy képességeinek teljes kifejtésében a félsz és a gyakorlatlanság akadályozták. Körülötte jó erők működtek: Sándor Erzsé, Dióssyné, Venczel, Takács, Arányi, Déry. Az előadás iránt feltűnő kevesen érdeklődtek.

(*) Az Ördög ötvenedszer. Egy magyar író darabja ért el ma az ötvenedik előadás ritka jubileumához a Vígsházban. De az első előadás óta ennél ritkább dolog is megesezt vele: lefordították németre, olaszra és szép sikerrel adták elő Turinban és Pécsben. Elégge nevezetes ez a körülmény ahhoz, hogy ne csak a kommunikék során állapotunk megjellette, ha már túl is vagyunk az első meglepődés primitív magunkfeledkezésén. Persze, kissé balkáni örömet áruztunk el, hogy hűségesen reprodukáltuk a turini plakátokat és föltöttebb elbámultunk azon, hogy Molnár Ferenczet Francesco Molnárnak írják olaszul, de hát eme kedves naivitás csak a valóságot fedte, azt ami különös szegénységünket, hogy bizony nem igen szokott magyar darab tovább jutni Pozsonynál és Fiuménél, habár néhány darabunk bizonyára tömörebben reprezentálná külföldön a magyar irodalmat Az Ördögénél. Érdekes megállapítanunk azt is, hogy a Molnár Ferenc darabjának éppen az vált nemzetközi szerencsésévé, amit gyöngéjének tudunk: hogy egyetlen alak, sőt szerep az egész, melynek teste köré éppoly passzivitással, éppen annyira önálló élet híján tapadnak a többi alakok, mint a „Józi”-ban a Józi és a „Doktor ur”-ban a Puzsér alakja köré. Akármennyire emancipálódjunk ugyanis a dráma megfogalmazott normái alól, érezniük kell mindig, hogy vannak a drámának bizonyos természetéből következő szerves életföltételei, éppen azok, melyek az íróból drámaíróvá faragnak. Ha nem is akciót, de aktivitást, ha nem is „eselekményt”, de a dráma vonalának bizonyos belső evolúzióját várjuk szorongva ott a nézőtér és folytonos aggodalommal figyeljük költőitanczát az akciónak, mely már a második felvonástól kezdve görcsösen kapaszkodik egyetlen alak és egyetlen ötlet egyensúlyába. Ötlet-darab Az Ördög és egészen bizonyos, hogy a bécsi kritika ezen analógia révén emlegette egyhanguan Oscar Wildet, ezt érezte, ha csak az egyes ötletek s színizmusok analógiájáról beszélt is. Annyi azonban bizonyos, hogy a parádés, az egész darabot felszipantó szerepet látta meg benne Zacconi és más is és sorsára nézve többet jelentett ez a szerep a darabnak, mintha a legfelforgatóbb lelki élmények mélységeibe nyitogatott volna. Ez a körülmény azonban csak az első lépésre, a külföldre lépésre nézve volt fontos, a külföldi szimpátiákat azonban már igazi kvalitásai toborozták Az Ördögnek: tüzes fiatalasága, a darab alapötletének bátor felmarkolása és pompás elméssége, melyről, ime, kiderült, hogy több és általánosabb értékei vannak a lokális koloritnál. Örömlünk kell ennek a darabunknak, melyet fiatal ember és magyar ember írt meg, mely a magyar dráma számára csak buzdítást és ígéretet tartalmaz. A mai jubiláris előadás ezt a tudatot tükrözte, lelkes és tapsoktól hangos volt. Az első és második felvonás után sokszor hívták lámpák elé a szerzőt és a szereplőket, akik közül Hegedűs, Varsányi, Fenyvesi, Komlósi Ilona, Hegedűsné, Szerémi és Győző nem csökkent kedvvel viszik ma is a darabot. (B-s.)

(*) Fráter Lóránd hangversenye. Fráter Lóránd ma a legnépszerűbb népdal-költője és énekes hazánkban. Ő maga a nótáival együtt már bejárta az egész országot s mindenütt egyformán lelkesülnek értük. Nem csoda. Ő a hamisítatlan nemzeti dalos, kinek nótája minden magyar ember lelkéhez közel áll. Bizonyosság rá, hogy a mai hangversenyét még fokozottabb érdeklődés várta, mint a mult évit s a Vigadó nagytermében kellett fellépnie, hogy minden hívének helyet juttasson. És e nagy teremben egy talpalatnyi hely nem maradt üresen. Pedig azt hisszük, hogy ez a nagy keret talán némiképpen ártalmára volt a gyújtó hatásnak, amit Fráter Lóránd kelteni szokott. Az ő éneke, hangjának terjedelménél és természeténél fogva még hatásosabb egy kisebb keretben. Sikere azonban ma is teljes volt. Gazdag műsorát, amelyen Buttykay, Kern, Kálmán és Székács dalai szerepeltek, mindvégig lelkes taps kísérte. Ezek közül a Székács dalai tetszetek leginkább. De a publikum mégis az igazi Fráter Lórándot várta. Amint megjelenik a hegedűjével és a maga kísérete mellett rágyújt az ő szebbnél-sebber, hangulattal teli nótáira. Itt azután tombolt a lelkesedés. A közönség már távozóban volt és még mindig nem tudott betelni vele. A művész aztán honorálta is a lelkesedést ráadásokkal. A hangversenyen különben Justh Lajos zongoraművész is szerepelt. A fiatal művész már a mult hónapban bemutatkozott közönségünknek s játéka akkor is osztatlan elismeréssel találkozott. Ma Beethoven, Stavenhagen, Moszkovszki műveit hallottuk tőle. Felett technikájáért, finom, értelmes előadásáért bőven kijutott a tapsból neki is. Justh Gyula, a képviselőház elnöke, ki a hangversenyen jelen volt, büszke lehet a fia mai sikerére. (Sz—i O.)

(*) Az Operaházban holnap „Aida” kerül előadásra; a czimszerepét V. Krammer Teréz, Ameriszt Dióssyné, a főpápnőt Bertsi Mimi fogja énekelni; Radamesz szerepében Lunardi lép fel, aki régebben kötött szerződése alapján biztosított két havi szabadságáról visszatérve, ezzel újból megkezdte működését. A király Kornay lesz, Amonazro Várady Sándor, a főpap Erdős, a kiűdött Ney. A dalművet Benkő Henrik karmester vezényli, Alszegehy Kálmán főrendező pedig rendező.

(*) Biháné vidéki körútja. A vidéki színgazgatók majdnem kivétel nélkül fölkérték már Bihánét, hogy játszsza el náluk is a „Nagymamá”-t, ezt a legújabb gyönyörű szerepét. Ezekre a vendégjátékokra, természetesen belátható időn belül egyáltalán nem kerülhet sor, mert hetekig és hónapokig ez az énekes darab fogja betölteni a Népszínház-Vigopera műsorát.

(*) A szatmári színház ügyében tudvalevőleg a város képviselőtestülete a mult héten elvetette a színiügyi bizottság javaslatát és utasította a bizottságot, hogy a javaslatba hozott pályázót: Krémer Sándor helyett a többi pályázó közül válaszon színgazgatót. Szombaton tartotta a színiügyi bizottság jelölő ülését, amelyen Heves Béla személyében ismét olyan igazgatót jelölt, aki eredetileg nem is volt a pályázók között. A szatmári színház igazgatóját véglegesen a márczius hó 9-ére kitűzött városi közgyűlés fogja megválasztani.

(*) Dr. Tóvölgyi Elemér darabja. A Nemzeti Színház igazgatója előadgató a „Dr. Toto” című négyfelvonásos színművet. Az újdonság a jövő színházi szezonban kerül bemutatásra. Szerzője Dr. Tóvölgyi Elemér kitűnő gégespecialista, aki az irodalom terén már eddig is sikerrel működött.

(*) Színészet Békéscsabán. Mezei Kálmán társulata az újév kezdetétől gondoskodik Békéscsaba közönségének kulturális szórakoztatásáról, még pedig jelentős erkölcsi és anyagi sikerrel. A jól szervezett társulat az operett-irodalom újabb termékeinek bemutatásán kívül, különösen összevágó és stilszerű drámai előadásaival szerez elvezetést a színházlátogatóknak. A drámai ensembelből kiemelkedik Aldory, nem közönséges alakító tehetségével és művészi mértékletével, Komlósi Ilona megjelenésének, valamint toalettiének imponáló hatásával; végre egyéni bájának minden varázssával Gáspárné Papp Erzsé, aki komikai szerepkörébe ugyanannyi decens vonást tud vegyíteni, mint pár évvel ezelőtt lírai szerepeibe. Mint értesülünk, Mezei igazgató a felejtethetlen Nagyszonyi síremléke javára az előző között készült ünnepi előadást rendezni csabai tartózkodása alatt. Finomabb és hivatottabb személyesítőt a „Nagymamá” örökszép szerepére, legalább társulatának tagjai között, nem találhatna Gáspárnénál. A közönség nagy érdeklődéssel várja az ünnepi Prielle-estét.

(*) Róna Józsefné hangversenye. Róna Józsefné sz. Keményffy Gizella, az ismert kitűnő opera-

és hangversenyének március 10-én önálló hangversenyt rendez a Vigadó nagytermében. A művész oly ritkán hallatja szép hangját és a fővárosban olyan sokan szeretik disztinált énekmodorát, hogy az óriási terem minden bizonynyal szűknek fog bizonyulni közönségének befogadására.

(*) **Radács Jenő Londonban.** Radács Jenő miniszteri tanácsos, az Országos Iparművészeti Múzeum igazgatója, a közoktatásügyi kormány megbízásából két hetet töltött Londonban, hogy az idei londoni magyar kiállítás előkészítő munkálatait megtekintse és a művészeti, valamint az iparművészeti tárgyak elhelyezése dolgában a helyszínen intézkedjék.

(*) **Petőfi-kiállítás.** A szabadságharc hatvanadik évfordulója alkalmából Ernst Lajost, a Nemzeti Szalon igazgatóját megakariják nyerni arra, hogy a folyó jubiláris évben a fővárosban Petőfi-kiállítást rendezzen. A nagy költőre vonatkozó emléktárgyak, képek és szobrok javarésze Ernst birtokában van, aki azokat két évtizedes fáradságos munkával gyűjtötte össze és így leghivatottabb a kiállítás rendezésére.

(*) **Magyar művész sikere Hollandiában.** Arányi Adila, a kitűnő fiatal magyar hegedűművész, dr. Arányi Taksony rendőrtanácsos leánya németországi és ausztriai nagy sikereit után jelenleg Hollandiában aratja egyre-másra a diadalokat. Első hangversenye Utrechtben volt, ahol a közönség nyomban kedvencévé fogadta. Ugyancsak óriási sikert aratott Hágában és több más városban. Amsterdamban 22-én játszik s Utrechtben meg kell ismételnie hangversenyét. A nagy sikerek alapján már a jövő esztendői hangverseny-évrára is szerződtek s viszont Németországba is meghívták, ahol a filharmónikus zenekar kíséretével Berlinben játszik ismét.

(*) **Homosexuális szerelem.** (Tuzár detektív naplója.) Bünygyi regény. Irta Guthi Soma. A világraszóló berlini bünpör révén a homo-sexuális szerelem ma a legnagyobb aktualitás. Guthi Soma, a Fekete Könyvek eleven tollú írója, aki a IV. kötetét írja nagy népszerűsége kapott eredeti bünygyi és detektív-történeteinek, ez az aktualitás iránt ritka érzékű krimínalista nem hagyja kiaknázatlanul a berlini világ-szenzációt sem. Siet kielégíteni a bünpör nyomán természetesen támadt kíváncsiságot s írói tolvajlámával bevilágít a homo-sexuális szerelem titkos és bűnös világába. De ahogy eddigi detektív-történetei sem voltak száraz áttiteltésai a külföld ilyenü híres regényeinek, hanem tárgyaikkal, embereikkel a hazai földben gyökereztek, úgy új könyvében a Homosexuális szerelem is a magyar urningok sötét világát tárja elénk, ennek a mai cifra, bűnös Budapestünknek sexuális életét vetíti tükörbe. A Homosexuális szerelem a „Fekete Könyv“-ek ismert csinos alakjában és szép kiállításában jelent meg Kunossy, Szilágyi és Társa kiadásában; ára a 12 ives vaskos kötetnek 2 korona, vagy diszes vászonkötésben 4 korona.

(*) **Országos Színész-Szövetség.** Közeledik az Országos Színészegyesület közgyűlésének napja és a vidéki színészek és színésznők ugyancsak készülnek, hogy a közgyűlés előtt feltárják bajaikat és javítsanak helyzetükön. Mindenekelőtt az Országos színészegyesület hivatalos törvénykönyvét szándékoznak megtámadni, amely törvénykönyv a vidéki színészt jelenlegi viszonyaihoz egyáltalában nem alkalmazkodik.

(*) **A rajzoktatás kongresszusa.** Az ez évi augusztus 3—8. napjain a walesi herceg fővédnöksége alatt Londonban tartandó harmadik nemzetközi rajzoktatásügyi kongresszusnak szervező bizottsága a hazai rajzoktatás képviselőivel, mint magyarországi titkárt, Várdai Szilárdot, az orsz. m. kir. rajztanárképző intézet igazgató-tanárát bízta meg.

(*) **Hangverseny.** Weidt Lucye kamarakamara-készítő hangverseny volt a bécsi udvari opera műsorváltoztatása folytán az e hó 20-ára hirdett dalestélyt csütörtökre, február 27-ére halasztani.

Mulatságok.

Imre-bál.

— Saját tudósítónktól. —

Budapest, február 18.

Évről-évre nagy siker kíséri azokat a mulatságokat, melyeket a Szent Imre-Kör rendez. A katolikus egyetemi és főiskolai ifjuság az idén Izabella főhercegnő védnöksége alatt rendezte bálját, melyre a beállott esős idő dacára is nagy és fényes közönség gyűlt egybe a Katolikus-Kör fehér-termébe.

A rendezőség ebből az alkalomból lombfűzettel szépen fedésztette a termet és virággal hintette tele a védnök tiszteletére rögtönzött emelvényt. A főhercegnő az udvari gyász miatt ugyan nem jöhetett el, helyette ögróf Pallavicini Edéné jelent meg, akit a rendezőség nagy tisztelettel fogadott és kísért el a diszes emelvényen fentartott helyére.

A grófnő megjelenésével azonnal megkezdődött a bál, melyet ez alkalomra irt csárdással nyitott meg Balogh Károly cigányzenekara. A figyelmes rendezőség ibolyacsokorral és szép, művészi kivitelű tánczrenddel kedveskedett a hölgyeknek, amely fehér kezyfűből készült monogrammos könyvecské.

A lady patronessek: gróf Apponyi Albertné, Falussy Árpádné és ögróf Pallavicini Edéné a diszbe öltözött egyetemi huszárok sora között vonultak be a terembe.

A hölgyek között ott voltak:

Asszonyok: Dominig Mátváné, Komlóssy Józsefné, Reyle Lipótné, Retter Gyuláné, Sommer Venczelné, Rutterschmidt Károlyné, Köpösi Sándorné, Falta Béláné, Jovanovits Józsefné, Lyachovits Dénesné, özv. Csorba Jánosné, Tehayán Simonné, Haász Józsefné, Kovács Ferenczné, Sztáray Lajosné, Schneider Róbertné, Berkes Lajosné, Götz Benedekné, Dermár Lajosné, Köpösi Sándorné, Egyed Sándorné, Berkes Istvánné, Tobak Ferenczné, özv. Géczy Józsefné, Szegő Jánosné, Glattfelder Jakabné, özv. Kormos Sándorné, Schilling Józsefné, Márton Mihályné.

Leányok: Dominig Irénke, Csorba Iluska, Schmerer Margit, Dominig Ilus, Retter Irén, Lázár Antonia, Géczy Ilonka, Kalnai Knapp Pali, Rutterschmidt Ilonka, Bakos Juliska, Jovanovits Matild, Jovanovits Matild (Zombor), Tehayán Mimi, Haász Emilia, Kovács Méri, Völgyi Ilke, Schneider Ilonka, Berkes Mariska, Götz Mariska, Dermár Margit, Szele Manczi, Egyed Ilonka, Berke Rózsika, Tobak Ilonka, Tobak Margit, Lázár Tónika, Szegő Ilonka, Glattfelder Olga, Szánthó Miczike, Kormos Margit, Kormos Mariska, Márton Irén, Kovács Hanna.

** **A zuglói függetlenségi párt táncmulatsága.** A „Zugló és környéke függetlenségi és 48-as pártköre“ a VI—VII. kerületi külterületi „Testvériség“ közreműködési és jótékonyasági asztaltársasággal karöltve, igen szépen sikerült táncmulatságot rendezett a Vampetits-féle vendéglő helyiségében. A kedélyes mulatságon eleven, vidám volt a hangulat egész virradatig. A négyeseket 80—90 pár táncolta. A jelen voltak sorából felemlítjük a következőket:

Asszonyok: Hamar Istvánné elnök, Portelba Józsefné, A. Fazekas Gusztávné, Fock Mátváné, Püllőp Károlyné, Püllőp Endréné, özv. Gyöngyösi Jánosné, Horváth Antalné, Huber Ferenczné, özv. Jelinek Nándorné, Kmeszl Istvánné, Kauschits Pálné, Kozalik Nándorné, Kmoskó Mihályné, Laurenc Ferenczné, Maitz Károlyné, Molnár Jánosné, Puhara Józsefné, Kurfeld Józsefné, Pezzy Jánosné, Paulinisz Józsefné, Radó Jánosné, Schönwieser Arminé, Szabó Ferenczné, Schönhard Károlyné, Stappel Béláné, Siller Károlyné, dr. Somogyi Lajosné, Tietz Sándorné, Töpiner Jánosné, Telmár Józsefné, Urász Frigyesné, Veltkó Imréné, Wurm Frigyesné, Wezerle Jánosné, Weigel Lajosné, Weigel Sándorné, Vogel Lajosné, Virág Gézné, Wágner Vilmosné.

Leányok: Bolfony Vilma, Fitz Borbála, Fitz Róza, Fock Ilona, Ezer Vilma, Nanonszics Margit, Fröllich Karolina, Michalovits Pistuka, Horváth Sárka, Hauszknacht Annuska, Halász Herminka, Köller Anica, Kozár Emma, Knecht Annuska és Irmuska, Kauchitz Rózi, Kozalik Teréz és Bilbária, Krotill nővérek, Orsz Ilonka, Libál Erika, Lóhr Margit, Mikola Rózi, Nonn Irén és Laura, Neuvall Magduska, Paulusz Paula, Perley Margit, Petri Lujza, Puhara Zsuzsika, Puhara Erzsike, Schwartzkopf Irén, Schönwald Ida, Tolmár Gizella, Teles Erzsébet, Tordai Margit, Turóczy Anna, Urász Róza, Vogel Irén, Vojacek Vilma, Vojacek Irma.

** **Művészet és Művelődés.** Ez az agilis négyesület ma a Terézváros Kaszinó helyiségeiben gyűjtötte egybe nagyszámú híveit. Az izléssel összeválo-

gatott műsoron Ambrus Zoltánné, Komlóssy Ilonka, Paulay Erzsébet, Svastits Eugénia, Horváth Elek, Matyejka Béla, Mihályfi Károly és Szemere Árpád szerepeltek. A közönség színi nem akaró tapsokkal honorálta a kitűnő előadásokat. Hangverseny után teára gyűltek össze a vendégek.

** **Közlekedési tanfolyamok hallgatóinak művészestélye.** A bálók sokaságában a közönség szívesen keresi fel azokat a táncestélyeket, melyek a tánczón kívül egyéb élvezetet is nyújtanak. Igazán dicséretes ötlete volt a rendezőségnek, hogy táncestélyét művészestélyvel kötötte össze. A vasutiklub helyiségei már 9 órakor megteltek fényes közönséggel, mely növekvő türelmetlenséggel várta a nagyszerűnek ígérkező műsor megkezdését. A fényes műsor kiemelkedő pontjai közé számíthatjuk Bendin Heddy és Erdős Richárd operaházi tagok énekét, kik a közönség színi nem akaró tapsai közt énekeltek Mozart és Puccini áriáit. Brilláns volt Bendin Nándor zongorajátéka, aki különösen saját szerzeményével, a „Valse, d'amour“-ral aratott nagy sikert. Játékban és technikában egyaránt művészi volt Borsody Ödön hegedűművész, kinek programját számos ponttal kellett megtoldania. Közvetlen és kedves humorával nagy sikert aratott Virág Jenő, a Népszínház-Vigopera jeles kómikusa. A magánzámokat Fligl József zongoraművész és tanár nagy precizitással kísért. A műsor minden pontját a közönség színi nem akaró tapsal fogadta. A szép műsor után következett a tánc, mely a legderűsebb hangulat mellett folyt le. A megjelent szebbnél-szebb leányok és asszonyok kellemes emlékekkel, csak a késő hajnali órákban távoztak az estélyről.

Az előkelőségek között ott láttuk: Csöke Ferencz miniszteri tanácsost, Gonda Béla miniszteri tanácsost, Hazay Gyula miniszteri titkárt, Méhey Pál főfelügyelőt, Pellet Bertalan mfr. igazgatót, Kádár Gusztáv mfv. főfelügyelőt, Egán Ede mfr. főfelügyelőt, Raichl Ignác pta. főfelügyelőt, Ferenczy Benő ny. mfv. főfelügyelőt, Récey Emil mfv. főmérnököt, dr. Odor Béla pta. titkárt, Boros mfv. főellenőrt (Szeged), Ujhelyi Sándor mfv. főellenőrt.

** **Elite sétahangverseny.** A Magyar Gazdasszonyok Országos Egyesülete özv. Bathány Gézné grófné és özv. Damjanich Jánosné védnöksége mellett nagyszabású sétahangversenyt rendez czinkotai árvalháza javára március 8-án délután 5 órakor a fővárosi Vigadó termeiben. A sétahangverseny teázással lesz egybekötve s a teát mintegy 150 ur-asszony és leány fogja felszolgálni. A zenét az 52. gyalogezred zenekara szolgáltatja.

EGYESÜLETEK.

(—) **Március 15.** Budapest polgárságának hazafias egyesületei és asztaltársaságai minden évben megünneplik március idusát. Az idén, tekintettel a hatvanadik évfordulóra, nagyobb szabásúnak tervezik a március 15-iki ünnepélyeket és tervbe van véve, hogy a polgárság egy nagyszabású felvonulást tartson a Petőfi-szoborhoz, hogy ezáltal is dokumentálja azt, hogy igazán hódol azoknak a nagy eszméknek, amelyeket március 15-ike jelent a magyarság számára. A mozgalmat kezdeményező: Budapesti Egyesült Magyar Asztaltársaságok központja ez uton kéri fel a fővárosi egyesületek elnökségeit, ugyszintén a szervezetebe tartozó asztaltársaságokat és egyesületeket, hogy megbizottjukat az ünnepély előkészítő bizottságába, amely első ülését f. hó 23-án délután 3 órakor a „Saskör“ földszinti termében (IV. Irány-utca 17.) tartja, kiküldjék.

(—) **Az Izraelita Magyar Irodalmi Társulat** ma este tartotta meg ezidei utolsó felolvasó-ülését. A gai Adolf elnök vezetésével. Elsőnek dr. Farkas József felolvasa dr. Hevesi Simon főrabbinak „Tünnés közben“ című értekezését, amelyben a „Kohélet“ szent könyvből ismerteti Salamon király pesszimizmusát. Utána dr. Bródy Miksa bemutatta a zsidó életből merített „Pap Márta“ című érdekes elbeszélést, amelyet a közönség hosszas tapsal jutalmazott. Végül Agai elnök szép beszédben mondott köszönetet a közönségnek a Társulat támogatásáért és a felolvasó írónak büszketlen közreműködésükért és a IX. felolvasó-ciklust berekesztette.

(—) **A Feministák Egyesületében** a külföldi feministaszónokok sorában eddig angolok, amerikaiak, hollandusok, dánok és németek váltakoztak. Február 28-án, pénteken este 6 órakor rendezi a Feministák Egyesülete az első francia előadást, amelyen Mme Nelly Roussel ismert feminista-agitátor beszél a szerelem és az anyaság kérdéséről. Jegyek előre váltathatók az egyesületben (V. Mária Valéria-utca 12. II.) s Alberti és Társa zeneműkereskedésében (Kossuth Lajos-utca 15.)

VITA FORRÁS
SÓSKUT VASVEGYE

ALKALIKUS NATRON-LITHION GYÓGYVIZ
Orvosiilag ajánlva: húgyavas diathesis, kősvény, cukorbetegség, gyomor-, vese- és húgyhólyag-bántalmaknál stb.
Mint üdítő és borvíz páratlan.
Bővebb felvilágosítással szolgál a
Központi Iroda: Budapest, V., Váci-körút 54.
Főraktár: Edeknagy L. urnál, Budapest, Erzsébet-tér 8.

omlóssy
énia, Hor-
yfi Károly
ség szünni
előadásokat,
vendégek.

ak művés-
szek szívesen
k a tánczon
n dicséretes
estélyét. Uj
sutiklub he-
közönséggel,
nagyszerű
nyes műsor
endin er
gok énekét,
közt énekel-
v volt Ben-
nösen saját
aratott nagy
int művészi
kinek pro-
nia. Közvet-
tott Virág
usa. A ma-
ész és tanár
nden pontját
adta. A szép
legderűsebb
ebbnél-szebb
csak a késő

sőke Ferencz
eri tanácsost,
Pál főfelügyev-
dar Gusztáv
yelőt, Raichl
ő ny. máv.
öt, dr. Odor
(Szeged), Uj-

Gazdasszo-
ány Gézáné
nöksége mel-
lez czinkotai
5 óraker a
hangverseny
egy 150 uri-
zenét az 52.

gának haza-
inden évben
tekhettei a
anak tervezik
be van véve,
vonalást tart-
dokumentálja
y eszméknek,
nyagság szá-
dapesti Egye-
ez uton kéri
ugyszintén a
t és egyesül-
ély előkészítő
23-án délután
n (IV. Irányi-

Társulat ma
-ülését A g a i
Farkas József
ak „Tünődés
a „Kohélet”
ily pesszimiz-
tatta a zsidó
érdekes elbe-
tapssal jutal-
dben mondott
támogatásért
eműködésükért
te.

a külföldi fe-
k, amerikaiak,
oztak. Február
a Feministák
amelyben mme
beszél A sze-
ek előre vált-
éria-utca 12.
ereskedésében

FŐVÁROS.

(A főváros költségvetése. Ma délután kerületközi értekezlet volt a Központi Városháza tanács-termében, Bárczy István polgármester elnöklése mellett, az ideai költség-előirányzat s főleg az adó-emelés tárgyában. A tanácskozás, amelyben az összes kerületek képviselve voltak, igen rövid ideig tartott, mert elfogadták Sándor Pálnak azt az indítványát, hogy a fővárosi budgetnek közgyűlési tárgyalását (amely holnaputánra volt kitűzve) halaszszák el néhány napra, hogy így az egyes kerületbeli bizottsági tagok értekezletének módjában legyen a főváros egész háztartására oly fontos kérdések alapos és nyugodt megvitatása. Abban állapotok meg, hogy a polgármester a kerületközi értekezletet mához egy hétre, újból összehívja, a költség-előirányzat tárgyalását pedig a közgyűlés két hét múlva; márczius hónap 4-ikén — szerdán — délután kezdi meg.

(Az adóemelés kérdése a demokráta-pártban. Az adóemelés kérdése két pártra bontotta a községi demokráta-pártot. Az ódemokraták, akik szívesen kaczerkódnak a nemzetközi szociálistákkal, a községi adóemelés alul mentesíteni akarják azokat, akik nyolcvan, illetőleg száz koronánál kevesebb állami adót fizetnek. Az údemokraták azonban ellenzik ezt az álláspontot s csak az általános adóemelésre hajlandók. A demokráta-párt elnöksége, amelyben minden demokráta-kerületnek három kiküldöttje vesz részt, ma délután tárgyalta az adóemelés dolgát, mert ebben a kérdésben délután négy óraker a polgármester elnöklésével kerületközi értekezletet tartanak, hat óraker pedig a demokráta-pártnak lesz gyűlése. Az elnökség mai gyűlésén rendkívül hevesen érveltek mind a két párt hívei s az ódemokraták szemrehányást tettek az údemokratáknak, hogy csak azért vetették fel most ezt a kérdést, mert Vázsonyi Vilmos nincsen Budapesten. Ha Vázsonyi itthon volna, nem mernének az ő indítványa ellen állást foglalni. Az údemokraták tiltakoztak ez ellen a feltevés ellen. Megegyezni azonban nem tudták s elhatározták, hogy megvárják Vázsonyi Vilmos hazatérését. Az esti pártgyűlésnek azt a javaslatot teszik, hogy mivel egységes határozathozatalra nincsen kilátás, a költségvetés tárgyalását s azzal kapcsolatban az adóemelés kérdését tizennégy nappal halaszszák el.

(A sertés-vágóhídi mellék-termények értékesítése. A főváros tanácsa, a mint már említettük, a közbiztonsági és marhavásári bizottság javaslata alapján, megadta az engedélyt a sertés-közbiztonsági mellék-terményeket értékesítő szövetkezetnek, hogy a működését tovább is folytassa. A tanács most tudatta a szövetkezetet a részletes feltételeket, amelyek a következők: A szövetkezet részére a tanács a további engedélyt, kizálogosság joga nélkül, az 1912. év végéig terjedő időre adja meg. A szövetkezet részéről bemutatott alapszabályok, valamint a tagjaitól szedett szűró- és egyéb munkadíjak csakis a főváros tanácsának a hozzájárulásával változtathatók meg, illetőleg emelhetők föl. A tanács fenntartja magának a jogot, hogy a szövetkezet működését ellenőrizze, könyveit, számadásait, vagy egyéb följegyzéseit, a kiküldöttje után, bármikor megvizsgálja, a szövetkezet pedig köteles a kivánt fölvilágosításokat megadni, illetőleg az üzleti följegyzéseket fölmutatni. A szövetkezetnek évi záró-számadásait, vagyonszámát és jövedelem-felosztását, a szövetkezet közgyűlését követő harmincz nap alatt — a közbiztonsági igazgatósága után — be kell mutatni a főváros hatóságának. A közbiztonsági fennálló rendszabályokat, házi és munkarendet a szövetkezetnek minden tagja köteles megtartani, ha az alkalmazottak ez ellen vétének, azokat köteles a szövetkezet, a közbiztonsági igazgató fölhívására elbocsátani. Ha a szövetkezet mindezeket a feltételeket meg nem tartaná, vagy a működését közös irányban folytatná, a fővárosnak joga lesz ahhoz, hogy ezt az engedélyt azonnal megszüntesse.

(Az ural jog címén fizetett összegek lerovása. A számvétség előterjesztést tett a tanácsnál, hogy rendelné el, hogy abban az esetben, ha a feleknek a főváros ural jogának az elismerése fejében kell bizonyos összeget fizetniük, ezt ezentul ne (a régi szokáshoz képest) cs. kir. aranyban, hanem a megfelelő értékben rójják le. Ez ugyanis a pénztár és számvétség kezelő-munkáját lényegesen egyszerűsíti és megkönnyíti. Ehhez a tanács hozzájárult és utasította a központi pénztárt, hogy a folyó pénzei között kezelt cs. kir. aranyakat értékesítse és számolja el; jövőben pedig a cs. kir. aranyak helyett azoknak tőzsdéi értékét szedik be.

(Az alpolgármester itthon. Vaszilievics János alpolgármester, aki néhány napot Kapri-szigetén töltött egészségének a helyreállítása céljából, ma Budapestre visszaérkezett s hivatalát átvette Viola Imre tanácsostól.

(Elengedett járuléka. A X. kerületi harmadik számú iskolaszék a múlt hónapban mulatságot rendezett a szegény iskolás gyermekek segítségére. Most kérelmet adott be az iskolaszék a tanácshoz, hogy engedje el a szegényalapot megillető ötszázalékos járulékat és engedelm díját. A tanács, a jótékony célra való tekintettel, a kérelmet teljesítette.

SPORT.

(A „Vén Fiúk” vívóklubja e hó 20-án, csütörtökön este hét óraker saját vívótermében, abból az alkalomból, hogy a klub k. igazgatója, Heinrich Aladár a kolozsvári vívóversenyen fényes győzelmet aratott, nagyszabású vívóestélyt rendez, melyre a nagyobb fővárosi vívóklubok tagjai nyertek meghívást.

(Vívás a középiskolákban. Mindinkább belátják az illetékes tanfériak, hogy az ifjuság testi nevelése legcélszerűbben oly sportokkal érhető el, melyeket az ifjuság nagy kedvvel üz. Ez az oka annak, hogy a vívóspórt középiskoláinkban mindjobban terjed s talán nincs is messze az az idő, hogy miként Franciaországban, kötelező tárgy lesz a vívás oktatása és az év egyik legfontosabb sportünnepe az interscolaire bajnokság. Egyik uttörő e téren a Barcsay-utcai állami főgimnázium, amely most vasárnap rendezte immár második iskolai versenyét. Az érdekelt szülők s az ifjuság zsúfolásig megtöltötte az intézet dísztermét és igazán gyönyörködött az ifjuság pompás küzdelmeiben. Hogy a sportkörök az iskolai vívás kérdését mily komolyan veszik, semmi sem bizonyítja jobban, minthogy a versenybírósgba maga a M. A. Sz. küldötte ki képviselőit, Zulawzky Béla százados, Heinrich Aladár, dr. Földváry György és dr. Nagy Valér személyében, akik Antos tanárral együtt nagy lelkesedéssel teljesítették kötelességeiket. Az ünnepeket Cherven Floris tankerületi főigazgatónak, az európai látókörű, kitűnő pedagógusnak emelkedett beszéde különös sulyt kölcsönzött, aki szép szavakkal fejtegette a testi és szellemi nevelés közötti viszonyt és buzdította a tanulókat a vívásnak, mint a legnemesebb sportnak üzésére. A verseny eredménye a következő:

Törverseny: 1. Dobó Pál VI. A. 2. Kovács György VIII. A. 3. Balassa Béla VI. A.

Kardverseny: 1. Kovács György VIII. A. 2. Kovács Andor VI. A. 3. Balassa Béla VI. A.

A minősítés értelmében a tiszteletdíjat, egy ezüst serleget, Dobó Pál (Fodor-vívóterem tanítványa) nyerte el. A versenyzők Fodor- és Arlow iskolákból kerültek ki.

Nyilt-tér

(E rovatban közlöttekért nem vállal felelősséget a szerkesztőség.)

Vérgyógyítás.

Hemoptia

Uj, eredeti gyógmód, mely rendkívül sikerrel alkalmazható köszvény-, asztma-, görvélykór-, szív-, idült gyomor-, bél- és idegkórban (neurasthenia) és némely fontosabb bőrbajban (pl. Lupus). Biztos védelem szőlőhúdos és elmezavar ellen. 18 évi tanulmányozás és alkalmazás után most száz száz teljes gyógyulással számol be.

E gyógmód megalapítójának és egyedüli képviselőjének Dr. Kovács J. egyet. orvosnak (Hemoptia) rendelési helye van Budapest, V. Váczl-körút 18. szám alatt. Rendelés naponta 9-1-g és 3-6-ig. Díjazott levélre válaszol. — Bottegek intőzetőn kívül is kezel. — Nehéz betegeknek legbiztosabb gyógmódja.

WIKUS TÁTRA

NYERS EVÉSRE
a legjobb fejcokoládé
BUDAPEST, ORÁK FERENCZ UTCA 17.

Gyengélkedő, tanulás miatt vagy bármely okból fejlődésünkben visszamaradt gyermekek, ugyancsak szintén verszegény, túlfeszített munka folytán ideges, izgékony és korán kimerült felnőttek mint erősítő szert a legnagyobb eredménnyel használják a Dr. Hommel-féle Haematogen-t.

Ez javítja az étvágyat; fokozza a testi és szellemi erőket, erősíti az egész idegrendszert. De határozottan valódi Dr. Hommel-féle Haematogen-t kell kérni, az utáztatoktól pedig gondosan óvakodni kell. Kapható a gyógyszerárakban.

TÖRVÉNYSZÉK.

§ A közjegyző fejelemije. Dunai Endre naszdói kir. közjegyző ellen az elmúlt évben több rendbeli szabálytalanság és mulasztás miatt a kolozsvári kir. ügyészség indítványára fejelemi eljárást indított a kolozsvári kir. tábla s 500 korona pénzbüntetésre ítélte a közjegyzőt. A kir. főügyész enyhének találta az ítéletet s megfeleltette a kir. Kuriához, amely tegnap tárgyalta az ügyet. Időközben azonban a közjegyző lemondott állásáról s az igazságügyminiszter a lemondást tudomásul vette, amiről a kir. Kuriát is értesítette. Székely Ferencz koronaügyész ennek folytán az eljárás megszüntetését indítványozta, mert szerinte a miniszter, amint kinevezheti a közjegyzőt, ugyanolyan joggal tudomásul is veheti a lemondást. A fejelemi tanács kimondta, hogy nem osztja a koronaügyész álláspontját, a közjegyzői törvény határozottan kimondja, hogy a fejelemi eljárás befejezését nem érinti az állásról való lemondás. A konkrét esetben azonban a koronaügyész kijelentéseit a vád visszavonásának tekintti, s ez alapon szüntette meg az eljárást a közjegyző ellen.

§ Hűtlen vagyonkezelés. A szabadkai királyi ügyészség ma büngyi vizsglatot rendelt el a bajai második temetkezési egyeletnél ismeretlen tettesek ellen hűtlen vagyonkezelés és csalás miatt.

§ A nemzetközi jogi egyesület budapesti konferenciája. A Londonban székelő nemzetközi jogi egyesület (International Law Association) a Budapesti Ügyvédi Kamara, a Magyar Jogászegylet és a Budapesti Ügyvédi Kör meghívása folytán az év szeptemberében 25-ik konferenciáját Budapesten fogja megtartani. A nemzetközi jogi egyesület ez alkalommal először ön Magyarországra és ez a körülmény a konferenciát országos jelentőségű tényező emeli. Az előkészítő-bizottság élén Günther Antal igazságügyminiszter áll. dr. Nagy-Ferencz államtitkár, dr. Tóry Gusztáv államtitkár és dr. Brill Ignác kamarai helyettes-elnökkel egyetemben. A tárgyszorozat fontosabb pontjai a következők: A váltófog egységesítése, kettős adóztatás, választott bíróságok ítéleteinek végrehajthatósága, bünttetések kiadatásának kérdése, külföldi társaságok. Tervebe vannak véve egyes tengerjogi kérdéseknek megvitatásai is. Tekintettel a konferencia fontosságára, a titkárság permanenciában van és érdeklődőknek szívesen szolgál felvilágosítással. Levelek a titkárság címére V. ker. Szemere-utca 10. szám alá intézendők, szóbeli felvilágosítások pedig február 18-ikától minden második szombaton 6 és fél óraker a Budapesti Ügyvédi Kamara helyiségeiben kaphatók.

§ A vetélytársak. A fővárosi közönség kedvenc nyaralóhelyén, Budakeszen halálos végű verekedés történt a múlt év virágvasárnapján. Hiller József és Enderle György sváblegények egy leánynak udvaroltak s ezért vetélytársak voltak. Virágvasárnapján a Mistle-féle kocsmában összetalálkozott újból a két legény s csakhamar verekedésre került köztük a sor. A harcban Enderle alaposan helybenhagyta Hillert, aki eszeveszett futásban keresett menekülést. Enderle azonban utánna iramodott s elkeseredetten üldözte. Futás közben Hiller, hogy megszabaduljon üldözőjétől, elővette revolverét s pillanatra megállva rálőtt Enderlre, akit a golyó szíven talált s nyomban holtan rogyott össze. Szándékos emberölés büntetettéért került Hiller a pestvidéki törvényszék elé. Védője azt vitatta, hogy Hiller tettét jogos önvédelemből követte el s kérte ez alapon felmentését. A bíróság helyt adott a védő kérelmének s felmentő ítéletet hozott. Az ügyész és az elhunyt özvegye felebbezték.

§ Eltűnt jósnő. Wohlstein Mór Rózsa-utcai pálinkamérősegéd reménytelenül szerelmes volt s Kozár Borbála erzsébetfalvai jósnőtől kért tanácsot. A jósnő három korona lefizetése után azt tanácsolta a szerelmes legénynek, hogy ezerjófűnek a főztét igya s levendula levelet tegyen a zsebébe, akkor ugyi gyógyul a bajából, mintha soha sem lett volna szerelmes. Wohlstein megfogadta a tanácsot s hálából még rumot is adott a jósnőnek, aki ezután egy párszor felkereste, hogy megtudja, javul-e már az állapota. Wohlstein azonban nem gyógyult meg, sőt amikor már szépszámu koronái eltűntek a jósnő feneketlen zsebében, észretért s rájött, hogy Kozár Borbála csunya játékot üzött vele. Panaszára a büntetőjárásbírósg most vonta felelősségre közrend elleni kihágásért Kozár Borbálát, akiről a tárgyalá-

son kiderült, hogy a jóslással hivatászerűen foglalkozik. A bíró dr. Csukássy ügyészi megbízott vádjára három napi elzárásra és 20 korona pénzbüntetésre ítélte Kozár Borbálát, aki felebbezett az ítélet ellen.

KÖZGAZDASÁG.

A Hitelbank mérlege.

Budapest, február 18.

Már napok óta nagy érdeklődéssel várják a pénzügyi körök a Magyar Általános Hitelbank mérlegének közzétételét. A hatalmas arányokban fejlődő, európai hírű intézet, melynek megalakítása egybeesik az alkotmányos élet s így vele együtt egész közgazdaságunk ujászületésével, ezuttal negyvenedszer képezi az üzletvilág érdeklődésének középpontját, mert az idei közgyűlés — amint azt lapunk elsőnek jelezte — egyúttal jubileumi közgyűlés is lesz. Ez a negyven esztendő, amelyre a bank visszapillant, olyan nagy és egyre fokozódó szerepet juttatott a banknak, hogyha a bank negyven esztendő multját vesszük szemügyre, úgy találjuk, alig volt nagyobb pénzügyi tranzakció, fontosabb gazdasági mozgalom, melyben a Hitelbank egy vagy más irányban ne töltötte volna be azt a szerepet, mely rá várt. Középpontja volt ma már a Hitelbank szerepét és működését vizolni, nemcsak nálunk, hanem a világ bármely gazdasági középpontjában, ahol a bank nagy összeköttetései révén a magyar pénzügyi életet képviseli.

Ez a mostani mérleg is arról tesz bizonyosságot, hogy a bank egyre nagyobb számadatokkal szereplő forgalma és kiváló üzleteredménye méltán sorakozik az előző évek eredményeihez.

Ebben az elmúlt esztendőben a bank a kedvezőtlen viszonyok folytán nem fejtette ki minden téren azt a tevékenységet, amelyben pénzintézeteink közül neki jutott a legnagyobb szerep, a társas üzletekben való részvétel az ipari alapítások tekintetében. Ilyenformán az elért nyereség kizárólag a folyó üzletből ered, amely újabb kiterjedést nyert. Teljesen kielégítő eredményt szolgáltatott az áruüzlet is, jóllehet annak ujászervezése csak a mult év második felére esik. A mérlegben csak néhány kisebb szindikátusi üzlet számoltatott el, míg a folyamatban levő nagyobb társas üzletek lebonyolítására alkalom nem nyílt.

Áttérve a mérleg részletezésére, kiemeljük, hogy az értékpapírok az eddigi módszer szerint lényegesen a napi ár alatt állítottak be a mérlegbe, úgy hogy az értékpapír-állományban jelentékeny tartalék foglaltatik. A consortiális üzletek alapjául szolgáló társaságok tulnyomóan jól fejlődtek.

Folyamatban voltak 1907. december 31-én a következő szindikátusi üzletek:

- az 1906. évi 4%-os osztrák állami járadék,
- a Kőolajfinomítógyár Részvénytársaság,
- a Részvénytársaság Villamos és Közlekedési Vállalatok Számára,
- a Hungária Egyesült Gőzmalmok Részvénytársaság,
- a Fatermelő Részvénytársaság,
- a Mezőgazdasági Ipar Részvénytársaság,
- az Országos Raktárházak Részvénytársaság,
- a Magnesit-ipar Részvénytársaság,
- az Urikány-Zsilvölgyi Magyar Kőszénbánya Részvénytársaság,
- a Kartonnymó-ipar és Textil-kereskedelmi Részvénytársaság Fürst Jakob és Fiai,
- a Ganz-féle Villamossági Részvénytársaság,
- a Beocsini Czemertgyári Unio Részvénytársaság,
- a Mezőgazdasági Szeszipari és Kereskedelmi Részvénytársaság,
- a Pannonia Kender- és Lenipar Részvénytársaság,
- a Dunántúli Kőszénbánya Részvénytársaság,
- a Magyar Pamutipar Részvénytársaság,
- a Danubius Hajó- és Gépgyár Részvénytársaság,
- az Egyesült Magyar Hajlított Fabutorgyarak Részvénytársaság,

az Actiengesellschaft der Vereinigten Oesterreichischen Bugholzmöbel-Fabriken,
az Actiengesellschaft für Naphta-Industrie,
az Österr. Berg- und Hüttenwerks-Actiengesellschaft,

a Cosmanos Vereinigte Textil- und Druckfabriken Actiengesellschaft,

a Societé per lo Sviluppo delle Imprese Elettriche in Italia,

a Marokkói Állami Bank Részvények Syndicatusa, végül néhány helyi érdekű vasut és egyéb kisebb társaságok, valamint több szindikátusi részesedés az intézet külföldi üzletbarátaival együtt kötött társaságokban.

Ami az üzletkör kiterjesztését illeti, a következőkről kell megemlékeznünk: A fiókok forgalma és üzleteredménye emelkedést mutat. Itt adjuk az egyes üzletágak átnézetét:

Váltók:	1906-ban	1907-ben
	millió koronában	
Bejött	610.9	751.3
Kiment	602.7	746.9
Folyószámla és bizományi üzlet:		
összes forgalma	7.830.3	8.582.2
Ércváltók és érckészletek:		
összes forgalma	284.6	374.7
Pénztári forgalom:		
összes forgalom	3.559.8	3.918

A mult évben keresztülvitt alaptőke-felemelésnek, valamint az intézetre bizott idegen tőkék szaporodásának megfelelően a váltótárca 96.7 millióról 104 millióra, az adósok állománya 120.9 millióról 166.7 millióra emelkedett. A hitelezők állománya a tavalyi 172.2 millióval szemben 195.7 milliót ért el. A különféle aktívák 12.465.000 koronát tesznek ki, amely összegben a későbbi terminusra eladott értékpapírok és áruk 9.170.000 K-val szerepelnek. Az ingatlanok tételének emelkedése a vidéki fiókok részére megszerzett házakban leli magyarázatát. A tisztai fizetések számlája a mult évvel szemben 229.000 K emelkedést mutat, ami egyrészt az üzlet fejlődésével, másrészt az alkalmazottak illetményeinek javításával függ össze.

Az utolsó 7 év eredményének fejlődéséről a következő összeállítás ad számot:

Év	Nyereség	Osztalék
	koronákban	
1901	3,180,061.87	30
1902	3,680,890.21	34
1903	4,336,685.20	36
1904	4,644,475.85	38
1905	5,553,115.38	38
1906	6,173,640.94	40
1907	7,744,640.60	40

Végül még a következőket kell kiemelni a kiváló eredményt felmutató mérleggel kapcsolatban: A 34½ millió korona kimutatott tartalékok a 60 millió K alaptőkének 57½%-át teszik, úgy hogy az intézet összes saját tőkéje 94½ millió koronára rug. Az intézet saját tőkéi a kezelés végett reá bizott idegen tőkékkel együtt a mult évvel szemben 242,000,000 K-ról 298,000,000 K-ra emelkedtek.

Az 1907. évi főmérleg-számla egyes tételeinek a mult év megfelelő adataival való összehasonlító kimutatása ez:

	1907. évben	1906. évben
	korona	
Aktívum:		
Pénztári készlet	4,639,086.01	3,566,760.59
Tárca	104,005,612.47	96,676,336.99
Értékpapírok	18,008,031.25	11,466,713.95
Adósok	166,740,030.05	120,933,919.26
Társasül. részesed.	21,554,708.84	22,131,876.72
Árukészletek	1,160,664.67	—
Különféle aktívák	12,465,247.70	9,150,216.43
Ingatlanok	1,074,745.25	648,675.—
Felszerelés	1,000.—	1,000.—
Osszesen:	329,649,126.24	264,575,498.94

Passzívum:

Részvénytőke	60,000,000.—	44,000,000.—
Tartalékalap	33,464,871.93	20,500,000.—
Fel nem vett osztalékok	3,266.—	2,498.—
Elfogadványok	20,057,200.—	13,617,200.—
Pénzt. jegyek és tak. bet.	8,801,770.91	5,269,848.55
Hitelezők	195,709,163.26	172,205,298.63
Különféle passzívák	3,868,213.54	2,807,012.80
Osszesen:	321,904,485.64	258,401,858.—
Osszes aktívum:	329,649,126.24	264,575,498.94
Osszes passzívum:	321,904,485.64	258,401,858.—
Nyereség:	7,744,640.60	6,173,640.94

Az 1907. évi főüzleteredmény-számla egyes tételeinek a mult év megfelelő adataival való összehasonlító kimutatása pedig a következő:

	1907. évben	1906. évben
	korona	
Jövedelem:		
Nyereségáthozat 1906-ról	409,892.66	336,158.14
Kamatok	7,614,963.63	5,464,883.49
Jutalékok	1,517,453.52	1,373,132.77
Társasülzeti nyereségek	140,356.87	780,354.64
Nyereség értékpapírokban	531,244.82	560,899.31
Nyereség ércváltókon	—	—
és ércértékek után	108,969.29	106,808.90
Nyereség árukon	245,587.24	31,374.80
Házbérjövedelem	64,394.82	39,791.21
Nyereségrészesedés a Piumei Hitelbank r. t.-nél	6,491.33	6,677.10
Nyereségrészesedés a Szegedi Kereskedelmi és Iparbanknál	32,425.24	39,698.63
Osszesen:	10,671,779.42	8,739,779.01
Le: Kiadás:		
Tisztai fizetések	850,879.61	—
Egyéb személyzeti kiad.	660,867.24	1,282,421.48
Költségek	680,407.06	687,396.39
Veszteség követeléseken	149,410.03	14,827.84
Adók	585,574.88	581,492.36
Osszesen:	2,927,138.82	2,566,138.07
Nyereség:	7,744,640.60	6,173,640.94

A fentiek kiegészítéséül közöljük az igazgatóság indítványát, melyet a közgyűlés elé terjeszt. A 7,744,640 korona 60 fillér tiszta nyereség felosztására nézve az igazgatóság elhatározta, hogy a részvényesek márczius 19-én tartandó közgyűlésének indítványozni fogja, hogy az 1907. évi osztalékul április 1-étől kezdve részvényenként negyven korona fizetessék ki, 1,000,000 korona a tartalékok javadalmazására fordítassék. Ezen összegből 535,128 K 07 fillér a rendes tartalékalap növelésére, 464,871 K 93 fillér ingatlanok tartálékának létesítésére, amely egyúttal egy új banképület céljaira fog szolgálni s végül 311,165 K 81 fillér új számlára vitessék át.

Megemlítjük végül, hogy az idei nyereségszaporulat megegyezik azzal az összeggel, melyről már napokkal ezelőtt megemlékeztünk,

A Közúti vasut új részvényei. Holnap tartja a Budapesti Közúti Vaspálya r.-t. rendkívüli közgyűlését, amelyen az igazgatóságnak általunk már ismertett indítványa felett határozni. Az indítvány szerint az igazgatóság felhatalmazást nyer a tárczában lévő 24,816 darab részvény értékesítésére. Most az hallatszlik, hogy a régi részvényeseknek 12,816 darab új részvényt ajánlanak fel 10:1 arányban, vagyis minden 10 régi részvény után egy jár. Az átvételi árfolyam — amint már jeleztük — 510 korona körül fog mozogni. A hátralékos 12,000 darabra vonatkozólag az igazgatóságnak felhatalmazást adnak, hogy azokat szabad kézből eladja az elérhető legjobb feltételek mellett. A részvényesek egy része — hir szerint — amellelt foglal állást, hogy ezt a felhatalmazást bizonyos korlátozások mellett kapja meg az igazgatóság, amely korlátozás az eladási árra és az eladásra szóló felhatalmazásnak határidőhöz való kötésére irányulna. Az eladásra kerülő darabokat Bécsben, Berlinben és

Reggelizés előtt fél pohár
Schmidthauer-féle
Használatra valódi áldás gyomorbetegségeknek és székrekedésnek szenvedőknek

Igmándi keserűvíz
az érintett gyomrot 2-3 óra alatt teljesen rendbe hozza
Mia évek óta szenvedek és az Igmándi keserűvíz meggyógyított.

Brüsszelben akariák elhelyezni. Brüsszelben már korábban járt is kint egy budapesti tőzsdéblományos ebben az ügyben. A külföldi elhelyezés érdekében — amint az már régebben nyilvánosságra jutott — több külföldi tőzsdén is jegyeztetni akarják a részvényeket.

Magyaróvár és Moson városok elektromos villágítása. E két város elhatározta, hogy közös elektromos művet építtet, egyelőre e két város világítási és ipari áramszükségletének ellátására. Tervbe vették egyúttal azt is, hogy a telep az építendő elektromos vasutat is árammal fogja ellátni. A városok a mű építésére március 3. lejárattal pályázatot hirdetnek.

Elektrotechnikusok tanulmányuton. Az „Egyetértés” megírta, hogy a Magyar Elektrotechnikusok Egyesülete felterjesztést intézett Kossuth Ferenc kereskedelemügyi miniszterhez, amelyben kérte, hogy tizenkét tagja részére éppugy, mint a lakatosoknak, tanulmányi ösztöndíjat engedélyezzen. A kereskedelemügyi miniszter — mint értesülünk — kétezerkét száz koronát bocsátott az egyesület rendelkezésére, azzal, hogy a választmány által megnevezett tagjai között ez összeget osztsza szét. Ezt a választmányi ülést már megtartották és a választmány a következő elektrotechnikusokat kérte fel a tanulmányutban való részvételre: Laub Lipót, Tihanyi Nándor, Stern Sándor, Mérei I. (Marx és Mérei cég), Kranz Emil, Hirsch Emil, Fischer Sándor, Veik Ödön, Kállai Ignác, Szalai Adolf, Vas Oskár, Finger Frigyes. Az államsegélyt a kereskedelemügyi miniszter a mai napon utalványozta és az elektrotechnikusok a jövő hét első napjaiban utaznak el.

Fizetésektelenségek. A bécsi hitelezői védegyelet a következő fizetésektelenségeket közli: Grünfeld Arnold kereskedő Losoncz; — Fuszmann Adolf kereskedő Igló; — Hirschhorn Nándor kereskedő Esztergom; — Guttman Mihály mosóintézet-tulajdonos Budapest, Deák Ferenc-utca 3.; — Bogosovlev György kereskedő Magyar-Kanizsa; — Deutsch Géza kereskedő Rimaszombat (csőd); — Konrad Károly kereskedő Ujverbász (csőd); — Rosenberg Dezső kereskedő Debreczen (csőd); — Magyar Domokos kereskedő Kiskunhalas. — Raichl Ferenc szabadkai vállalkozó, teglagyáros és sertéshizláló csödbe került. Adósságainak összege 900.000 korona, vagyona 800.000 korona. Valószínű azonban, hogy a végleges összeállításnál a státus változni fog s az aktívák összege kevesebb lesz. Az aktívák főleg házakból, telkekből és értékpapirokból állnak.

Az aradi Westinghouse-gyár. Már több ízben foglalkoztunk az aradi Westinghouse-gyár alapításának sokáig húzódó ügyével. Most arról értesülünk, hogy a részvénytársaság már március hónapban megtartja alakuló közgyűlését. A város — hír szerint — 300.000 koronával részeseedik az alapításban.

A diósgyőri elektromos vasgyár elektromos berendezései. Ismeretes az, hogy a diósgyőri vasgyárat kibővítik. A magy. kir. állami vasgyárak központi igazgatósága az elektromos berendezések kivételével a Magyar Siemens-Schuckert-Műveket és a Ganz-féle villamossági r.-t.-ot bízta meg. A Siemens-Schuckert-Művek egy hengersor hajtására szükséges Ilgner-féle elektromos hajtóberendezést fognak szállítani, a Ganz-féle villamossági r.-t. két darab 3000 lóerős turbogenerátort. A gőzturbinákat a Láng-gyár szállítja, a kazánokat az Eisele-gyár, a hűtőberendezéseket pedig a Mayer és Társa cég.

Arad szénszállító vasúti központ. Megirtuk, hogy Kossuth Ferenc a nagy vasúti beruházásokból első sorban az aradi üzletvezetőséget bővíti ki. A végrehajtandó munkálatok egy része azt czélozza, hogy Arad legyen a petroszényi, zsilvölgyi és piskii vasutovonalak mentén fekvő szénbányák szállítási központja. Tegnap ezen czélból — írják lapunknak — az államvasutak igazgatósága a petroszényi vasut mentén fekvő bányák területén helyszíni szemlét tartatott, amelyen a központból Szécsi Károly vasúti és hajózási felügyelő, az aradi üzletvezetőség részéről Sztankovics Miklós üzletvezető vett részt. A bányákat eddig — mint ismeretes — a Salgótarjáni Kőszénbánya Részvénytársaság bérelte s most az állam saját kezelésébe veszi s nagyobb mérvben aknázza ki, úgy, hogy naponta körülbelül 500 vagon szenet fognak termelni bennök. Ezt a szenet külön szénvonatok Aradon keresztül fogják az ország részeibe széthordani. A tegnap megtartott szemlén a vasutovonal átalakítási terveit állapították meg s ma Sztankovics üzletvezető Budapestre utazott, hogy a kereskedelmi miniszteriumban azok véglegesítéséről tanácskozzék.

Új villamossági társaság. Dombóvári villamossági r.-t. cég alatt Dombóváron 400.000 korona tőkével vállalat alakult, amely az ifj. Ivanits Antal tulaj-

donát képező elektromos művet átveszi és azt nagyobb mértékben kibővíti és átalakítja. E mű a MÁV. pályaudvarát szintén árammal fogja ellátni.

A pénzügynök apadása. A tegnap közzétett bankkimutatás is hű kifejezője annak, hogy dacára a medio alkalmával föllépő nagyobb pénzkeresletnek, a jegybank státusa kielégítő módon alakult. Az egész országban alább hagyott a pénz utáni kereslet, nemcsak a központi pénzforrásnál, a jegybanknál, hanem mindazokon a helyeken, ahol csak a piac kereslete kielégítést nyert. Ebből a szempontból érdekes a jegybank váltótárczájának alakulását figyelemmel kísérni. Az Osztrák-Magyar Bank váltótárczája rendkívül gyorsan apadt és emellett a visszafizetések a folyó évben sokkal erősebbek voltak, mint a múlt év hasonló szakában. A bank váltótárczája múlt év október végén 865 millió koronára rugott, most alig haladja meg a 455 millió koronát. Októbertől február hó közepéig több mint 400 millió koronával csökkent, ellenben a tavalyi csökkenés ugyanezen időben csak 210 millió korona. A jegybank helyzetével kapcsolatban érdekességre tarthat számot az a berlini jelentés, hogy az Osztrák-Magyar Bank tegnap a berlini tőzsdén váltókat vásároltatott. Ugyanezt cselekedte a román nemzeti bank és a belga bank is. Ugy látszik a jegybankok devizaállományuk kiegészítése céljából vitték keresztül e műveleteket, mivel a lefolyt zavaros időkben a valuta védelme érdekében piacra hozott devizákkal nagyon megcsappant a bankok devizakészlete.

Az O. M. K. E. az adójavaslatról. Az Országos Magyar Kereskedelmi Egyesülés legutóbbi választmányi ülésén ismételten behatóan foglalkozott az adóreform kérdésével. Dr. Glücksthal Samu ügyész beszámolt a mozgalom eddigi eredményéről, melyet az egyesülés az adójavaslatok sérelmes intézkedései ellenében indított. Az egyesülés minden lehető megtett, hogy a kereskedelmi köröket az adókérdésben egykedvűségükkel felházza. Dr. Lévy Béla főtitkár előterjesztésére Szirmay Arthur és dr. Sugár Ignác felszólalása után kimondotta a választmány, hogy a tőkekamat- és járadékadó kulcsának 5%-ra tervezett leszállítása mellett még az volna kívánatos, hogy a tőkekamat- és kereseti adó viszonya pontosabb meghatározásban részesüljön, nehogy a tőkekamatadót olyan jövedelmek után is kivessék, amelyek kizárólag üzleti forgalomból erednek. A nyilvános számadásra kötelezett vállalatoknak a 10%-os kereseti adó mellett még a progresszív jövedelemadó alá vonása hátrányosabb helyzetbe hozza a hazai vállalatokat az osztrák versenytől, ahol ezeket 10%-nyi osztalékig egyedül a 10%-os részvénytársasági adó terheli. Ennek a rendelkezésnek megfelelő módosítása mellett szükséges az is, hogy az adó bár évente vetessék ki, de nem az előző egy év, hanem porosz mintára, az előző 3 év átlagos üzleteredménye alapján. Helytelen az is, hogy a törvényes rendelkezések után adómentességet nyert jövedelmek ezental szintén az új jövedelemadó alá esnek és hogy a más részvénytársaságok részvényeiből élvezett jövedelem sem vonható le az adóköteles jövedelemből. Tarthatatlan továbbá azon intézkedés is, amely a 8%-nál magasabb kamatszédés esetére a 15%-os adókulcsot kívánja alkalmazni.

Az Általános Bank közgyűlése. Az Általános Bank részvény-társaság március első napjaiban tartja rendes közgyűlését. A társaság, úgy mint a múlt évben, az idén is 6%-os osztalékot fog fizetni a részvényeseknek. A mérleg egyik érdekes tétele, hogy kétes követelések címén 85 ezer koronát ír le a társaság.

A vetések állása. A lefolyt január és a folyó február hónapban is állandóan változó időjárás uralkodott. Éppen e változó időjárás és a sok helyütt hiányzó hótakaró a gazdák nagy részét elégedetlenné teszi. A februári nagy havazás, mely az ország egy részére kiterjedt, meghozta ugyan az érintett vidékeknek a szükséges hótakarót, de helyenként az utóbbi napokban észlelt viharos időjárás ezt az állapotot is megrontotta, lesepervén a havat, védetlenné hagyta a szenge vetéseket. A hegyi vidékeken, ahol többször havazott, állandóan van hó s ez az erdei famunkálatoknak kedvez is. A vetések telelése és állapota felől a nagyon is változó időjárás hatása alatt ez időszerint véleményt nem lehet mondani, mert maguk a gazdák sincsenek abban a helyzetben, hogy csak megközelítőleg is, ítélhessenek a vetések állapotáról. A gazdasági munkálatok leginkább az erdőben folynak. Felemlithető még a nád-vágás, jéghordás és a földeken a trágyatergetés. Szőlők alá földforgatással is több helyen foglalkoznak. Az állatállomány istállóra szorult. Az állategészségügyi állapot országszerte kielégítő. Takarmány, szalma és tengeri szár-féle takarékos kezeléssel — mivel sok erőtakarmányt is fogyaszt a iószár — eleget oldják.

A Központi Jelzálogbank közgyűlése. A Magyar takarékpénztárak központi jelzálogbankja mint részvénytársaság igazgatósága ma tartott ülésében megállapította az intézet 1907. évi mérlegét, melynek adatai a következők:

Vagy on: Pénztárszámla 134,457 korona 26 f., a záloglevelek biztosító alapjának értékpapirjai és kamatai 6,288,377 korona 59 fillér, a községi kötvények biztosító alapjainak értékpapirjai és kamatai 3,064,208 korona 74 fillér, értékpapírok és kamatai 48,773 korona 75 fillér, elhelyezett tőkék: bel- és külföldi bankok 6,174,131 korona 73 fillér, pupilláris biztonsági értékpapírokra adott lombard előlegek, takarékbetétek és átruházó intézetek egyenlegei 3,207,697 korona 23 fillér, összesen 9,381,828 korona 96 fillér, saját záloglevél készlet és kamatai 997,686 korona 50 fillér, saját községi kötelező és kötvény-készlet és kamatai 1,109,822 korona 8 fillér, jelzálog-kölcsön-számla záloglevelekben adott kölcsönök 120,871,890 korona 8 fillér, községi kölcsön-számla községi kötvényekben és kötelezőkben adott kölcsönök 23,991,501 korona 43 fillér, nyugdíjalap értékpapír és kamatai 251,111 korona, intézeti ház 880,000 korona, leltár-számla 36,019 korona, átmeneti számlák 517,465 korona 47 fillér. Összesen: 167,573,141 korona 86 fillér. Teher Részvénytőke 12,000 drb részvény, a 1000 korona 12,000,000 korona, tartalékalap 1,075,979 korona, tisztviselők és szolgák nyugdíjalapja 252,103 korona 22 fillér, kibocsátott záloglevelek 120,872,000 korona, kibocsátott községi kötelezők és kötvények 23,992,000 korona, kisorsolt és be nem váltott záloglevelek, községi kötelezők és kötvények 626,655 korona, fel nem vett osztalékok 3850 korona, beváltandó szelvények és szelvény dotációk 2,349,798 korona 62 fillér, jelzálogos és községi kölcsönökből visszatartott összegek 636,742 korona 75 f., átruházó intézetek és üzletbarátok követelései 3,414,524 korona 22 fillér, átmeneti számlák 1,510,370 korona 77 fillér, egyenleg mint nyereség 839,118 korona 28 fillér. Összesen 167,573,141 korona 86 fillér.

A 839,118 koronát kitevő tiszta nyereség hovatartozása iránt az igazgatóság a március 8-án tartandó közgyűlésén azon javaslatot szándékozik előterjeszteni, hogy a társaság 20,000,000 K alapitókéjéből eddig kibocsátott 12,000 drb (12,000,000 K) részvény után úgy, mint az előző években, az alapszabályszerű jutalékok levonása után ezuttal is részvényenként 55 korona, összesen 660,000 korona fizetessék osztalékként, mi a részvények névértéke után 5 1/2% kamatozásnak felel meg; 44,021 K a rendes tartalékalapnak 1,120,000 koronára való kiegészítésére, 50,000 K pedig az árfolyamkülömbözeti tartalékalapra fordítassék; 10,000 K a nyugdíjalaphoz csatoltassék; 6010 K a leltárszámlából, 10,000 K az intézeti ház leltári értékéből leirassék és 17,697 K 18 f pedig új számlára vitessék át. Az intézet 1907. évben 20,681,661 K jelzálogkölcsönt és 316,330 K községi kölcsönt folyósított, figyelembe véve tehát az évközben teljesített visszafizetéseket, a jelzálog-számla 107,300,200 koronáról 120,871,890 koronára emelkedett, a községi kölcsön-számla pedig 23,991,501 koronában áll fenn. Forgalomban volt az intézet kibocsátmányából 120,872,000 korona záloglevél és 23,992,000 korona községi címlet. A jutalékszámla és egyéb a jelzálog és községi kölcsönüzletből elért jövedelem összege az 1906. évi 733,167 koronával szemben 729,003 koronát tett ki a lefolyt évben.

Az „Anker” forgalma. Az „Anker” élet és járadék-biztosító-társaságnál (Magyarországi vezérképviselés, Budapest, VI., Deák-tér, Anker-udvar) 1908 január havában benyújtott a társaságnál 920 ajánlat 7,618,919 K biztosított összegre és kiállított 714 kötvény 6,113,676 K összegre. Diak fejében bevett a társaság 2,030,000 K-át és elhalálozás folytán kifizetett 163,123 K-át. A társaság vagyona 1906 december 31-én 171 millió K, biztosítási állomány 528 millió K, halálozások és esedékessé vált elérti biztosítások folytán a társaság fennállása óta 321 millió K fizetett ki.

A marosvásárhelyi kamara újalakulása. A marosvásárhelyi kereskedelmi és iparkamara — írják lapunknak — szombaton délután 4 órakor tartotta újra alakuló-gyűlését a kamara nagytermében. A közgyűlést Hoffbauer Aurél polgármesterhelyettes hívta össze és nyitotta meg. A megalakulás rendén elnöknek Petri Szigmond ajánlatára egyhangulag ismét Tauszik B. Hugó, a kamara eddigi elnöke választott, míg alelnökök: a kereskedőosztály részéről Bürger Albert, az iparosok részéről Petri Szigmond lettek. A közgyűlés üdvözlőtvíratot küldött Kossuth Ferenc kereskedelmi miniszternek és Szerényi államtitkárnak. Este 8 órakor banket volt.

A pénz betegség. Az Országos Iparegyesület összes szakosztályai hétón délután felolvasó ülést tartottak, amelynek tárgya Greiner Jenő előadása

44,000.000.-
20,500.000.-
2.498.-
13,617.200.-
5,269.848.55
172,205.298.63
2,807.012.80
258,401.858.-
264,575.498.94
258,401.858.-
6,173.640.94
számla egyes
adataival való
a következő:
1906. évben
336.158.14
5,464.883.49
1,373.132.77
780.354.64
560.899.31
106.808.90
31.374.80
39.791.21
6.677.10
39.698.63
8,739.779.01
1,282.421.48
687.396.39
14.827.84
581.492.36
2,566.138.07
6,173.640.94

... az igazga-
... r tiszta nye-
... gazgatóság el-
... se márczius
... indítványozni
... alékal aprilis
... egyven
... korona a tar-
... tassék. Ezen
... ndes tartalék-
... llér ingatlanok
... egyuttal
... ljaira fog
... fillér új szám-
... idei nyereség-
... az összeggel,
... egemlékeztünk,
... nap tartja a Bu-
... illi közgyűlést,
... már ismertetett
... tvány szerint az
... tárczában lévő
... Most az hallat-
... 12.816 darab új
... an, vagyis min-
... Az átvételi árfo-
... korona körül fog
... a vonatkozólag
... ak, hogy azokat
... gjobb feltételek
... — hír szerint —
... atalmazást bizo-
... az igazgatóság,
... az eladásra szóló
... tésére irányulna.
... en, Berlinben és

volt a pénz betegségét czimén. Az előadó érdekes felolvasásában visszapillantást vetett a mult év válságos gazdasági eseményeire, amelyeket a pénzhányás és a magas kamattal és a hitel általános megszorítása jellemzett. Ezeket a válságos eseményeket a válságok eddig divó elméleteivel, a túltermeléssel nem lehet magyarázni, mert hiszen a pénz drágulásával egyidejűleg az árucikkék drágasága, a termelés és fogyasztás növekedése, a munkabérek emelkedése, a munkáshiány és a közlekedési eszközök hiánya jellemzett. De azért a válságok rendes kísérője, a börze-értékek folyton és deroutszerű évi hanyatlása, csődök, bukások és fizetésképtelenségek nem maradtak el. Ezért keresték a válság okait a pénzrendszernek hiányosságaiiban és felvetették a monetarius és a valutapolitikai problémákat. Előadó szerint ez az ut hibás a válság okának felkutatására, mert a pénzeszközök nem fogytak, hanem szaporodtak, ami megfogyni, az a rendelkezésre álló tőke volt. Különbséget tesz az előadó a disponábilis és mozgótőkék között egyrészt a befektetett tőkék között másrészt. A világ gazdaságában túlságos sok tőkét ruháztak be ipari vállalatokba, közlekedési eszközökbe. Mindezekon kívül a forgótőke hiánya jelentkezett, amely valamint az egyes ember gazdálkodásában is a fizetőképesség csökkenését vonja maga után. Ami a magyarországi helyzetet illeti, itt szintén az történt, hogy a rendelkezésre álló tőkét a bankok nagystílusú finanziaális műveletekbe fektették be és ezért megszorították az ipar és kereskedelem folyó üzletének hitelét. Az előadást a jelenvolt nagyszámú közönség élénk tetszéssel fogadta. Steiner Ferencz felszólalása után előadó javaslatát érdemleges elintézés végett a végrehajtóbizottság figyelmébe ajánlották.

Sorsolás. A Magyar szent korona országainak Nörös-kereszt Egylete sorsjegyeinek 62. sorsolását arra való tekintettel, hogy márczius elseje vasánapra esik, február 29-én, délután 3 óraker tartja meg gróf Csekonics Endre elnök vezetésével az egyesületi palota tanácstermében. Ezuttal törlesztésre huznak 2500 sorsjegyet s nyereményel 109 sorsjegyet.

TŐZSDÉK.

A BUDAPESTI ÁRU- ÉS ÉRTÉKTŐZSDE

Gabonatőzsde.

Vételkedv hiányában csak néhány ezer mázsa buza kelt el 10 fillérrel olcsóbb áron. Ezen már megszokott jelentés tartalmán ma sem változott semmi. A malmok ma is tartózkodtak a vételtől és csak nagy nehezen lehetett nekik egy pár tételt eladni. Rozs szintén olcsóbbodott 10 fillérrel. A határidőpiacon egész délelőtt alig volt forgalom. A spekuláció be akarta várni a délután megjelenő hivatalos jelentést a vetések állásáról, mely azonban nem hozott buzdítást valamely irány felé. Az árak néhány fillérrel lassan lemorzsolódtak és tegnaphoz képest 5-6 fillér csökkenést mutatnak.

Eladatok:

- Buza. Tiszavidéki: 100 mm. 78 kg. 24.— korona, 100 mm. 78 kg. 24.— korona, 100 mm. 77 kg. 23.85 korona, 300 mm. 75 kg. 23.05 korona.
- Fejérmegyei: 100 mm. 79 kg. 23.60 korona.
- Pestvidéki: 150 mm. 79 kg. 23.90 korona, 500 mm. 77 kg. 23.65 korona, 100 mm. 77 kg. 23.20 korona, üszkös, 300 mm. 75 kg. 23.10 korona, 400 mm. 75 kg. 23.10 korona, 400 mm. 75 kg. 23.— korona.
- Felsőmagyarországi: 200 mm. 78 kg. 23.55 kor.
- Zab: 200 mm. 15.89 korona, 100 mm. 16.— korona, mind kpf. mellett.
- Tengeri: 300 mm. 13.25 korona, kpf. mellett, 200 mm. 13.50 korona, ab Kőbánya, 100 mm. 13.60 korona, ab Kőbánya, 400 mm. 13.35 korona.

Az árak 100 kilogr.-kint koronákban értendők.

A határidőpiacon kötötték:

Délelőtt:

- Előfordult kötések (50 kg.-kint):
- Buza 1908. áprilisra 11.71, 11.73, 11.69, 11.72, 11.68, 11.70.
- Buza 1908. októberre 10.25, 10.26, 10.23, 10.26.
- Rozs 1908. áprilisra 10.25, 10.26, 10.24, 10.27.
- Rozs 1908. októberre 8.85, 8.86.
- Zab 1908. áprilisra
- Tengeri 1908. májusra 6.70, 6.72, 6.71.

1 óra 30 perczkor zárulnak:

áprilisi buza	11.69—11.70
októberi buza	10.24—10.25
áprilisi rozs	10.25—10.26
októberi rozs	8.84—8.85
áprilisi zab	7.78—7.79
májusi tengeri	6.71—6.72

Délutáni forgalom.

Délután az irányzat gyenge maradt.

4 óra 30 perczkor zárulnak

Buza 1908. áprilisra	11.62—11.63
Buza új októberi	10.21—10.22
Rozs 1908. áprilisra	10.22—10.23
Rozs új októberi	8.82—8.83
Zab 1908. áprilisra	7.77—7.78
Tengeri 1908. májusra	6.69—6.70

Budapesti gabonaforgalom.

1908. február 16-tól február 17-ig.

Érkezett: Elszállított:

Buza	1758	—
Rozs	101	—
Arpa	3175	—
Zab	1851	—
Tengeri	1337	—
Liszt	105	7544
Korpa	200	1343

Értéktőzsde.

A tegnapi lanyhaság a mai napon folytatást nyert. A tőzsdén a hangulat kedvtelen és a spekuláció még mindig erősen tartózkodik az értékek vásárlásától, de ezzel szemben a fennálló érdeklőségek realizálásával sem siet most már annyira, mint az utóbbi napokban, ami szintén kedvező szimptomának nevezhető. A forgalomba került értékek javarésze árcsökkenést szenvedett, így az osztrák hitel 1.75 koronával, a magyar hitel 2.50 koronával, a Leszámitolóbank 50 fillérrel, a Jelzálogbank 1.75 koronával, az államvasut. —.75 koronával és a déli vasut —.50 koronával csökkent. A helyi piacon némi érdeklődés mutatkozott a Brassói cellulóze, a Drasche és a Salgórézvények iránt. A helyi közlekedési vállalatok részvényei el voltak hanyagolva.

Kedvezőtlen külföldi jegyzésekre nyugodt üzlet mellett gyenge irányzattal nyílt meg az előtőzsde, később bécsi vételre az árfolyamok kissé javultak és tartottan zárultak. Az általános forgalom nagyon csekély volt. A déli tőzsdén változatlan berlini jegyzésekre nyugodt irányzat uralkodott és a forgalomba került értékek árfolyamai alig változtak. A forgalom mérsékelt maradt. Az utőtőzsdén alig volt üzlet, az irányzat változatlan volt.

Előtőzsde.

Előtőzsde tartott.

Kötötték: Osztrák hitelrészvény 638.25—638.75. Magyar hitelrészvény 774.—775.—. Déli vasut 141.— Jelzálogbank 424.—424.75.

Déli tőzsde.

A déli tőzsde nyugodt.

Kötötték: Osztrák hitelrészvény 638.75—639.50. Magyar hitelrészv. 774.—775.— Osztrák-magyar államvasut 673.—. Déli vasut 141.—141.25. Rimamurányi vasmű 535.—535.25. Magyar leszámitoló bank 493.—. Jelzálogbank 423.—423.75. Hazai bank 284.—286.50 (szelvény nélkül): Első magyar iparbank 366.—. Országos központi takarékpénztár 160.—. Salgótarjáni kőszénbánya r.-t. 602.—603.—. Ujlaki téglagyár 300.—301.—. Weitzer-féle vaggongyár 386.—. Brassói cellulose-gyár 440.—. Erzsébet szanatórium sorsjegy 8.25—8.40.

Prémium-üzlet: A díjbiztosításokért fizettek: Osztrák hitelrészvényekért hólnapra 2.—4.— K, 8 napra 8.—10.— K, 1908. február végére 14.—16.— K.

Utőtőzsde.

Az utőtőzsde üzletlen volt. Kötötték: Osztrák hitelrészvény 639.—639.25. Magyar hitelrészvény 774.50 775.15. Jelzálogbank 422.50—423.—. Végül maradt: Osztrák hitelrészvény 639.25. Magyar hitelrészvény 775.25. Jelzálogbank 423.—.

BÉCSI GABONATŐZSDE.

Bécs, február 18. (Az Egyetértés távirata.) A forgalom teljesen csendes, a konzum most is tartózkodik a vásárlástól, a külföldi tőzsdék jelentései lanyhák s mindehhez hozzájárul az enyhe idő, aminek következtében minden érdeklődés hiányzott, de ehhez képest a kínálat is tartózkodási mutatott, aminek az volt a következménye, hogy az árak nem hanyatlottak jelentékenyebben. Azonban a forgalom színtelése miatt kedvtelentől bágyadt volt az irányzat és búzát szükség esetén 5 fillérrel olcsóbban lehetett volna szerezni, míg ellenben rozsert és takarmányárakért a teljes napi árak maradtak meg.

Jegyzetelt buza: tiszavidéki 12.40—12.85 korona, mosoni 11.45—11.80 korona, tótfelvidéki 11.40—11.85 kor., déli vasuti 11.40—11.70 korona, marchfeldi 11.15—11.55.

Új-rozs: tótfelvidéki 10.40—10.65 korona, csepeli 10.40—10.60 kor., pestmegyei 10.50—10.75

korona különféle magyar 10.40—10.60 kor., osztrák 10.30—10.55 korona.

Arpa: morvaországi 9.—9.40 kor., marchfeldi 8.30—8.80 kor., bécsvidéki 8.40—9.— kor., tótfelvidéki 7.40—8.80 kor., csepeli 7.70—8.40, győri —.— kor., déli vasuti —.— kor., tiszavidéki 7.—7.40 korona.

Magyar tengeri: régi 7.25—7.45, új —.— korona, cinquantin 8.20—8.60, új —.— korona.

Magyar zab: selejtes —.— kor., közepes 8.25—8.50 korona, elsőrendű 8.50—8.75 kor., válogatott 8.75—9.— korona.

BÉCSI ÉRTÉKTŐZSDE

Bécs, február 18. A külföldről beérkező kedvezőtlen jelentések, a newyorki piac ellanyhulása és a balkáni helyzetre vonatkozó fejtegetések a mai előtőzsdére kedvezőtlen befolyást gyakoroltak, melyet a magyar katonai követelések újból előtérbe való tololása még jobban elkedvetlenített. Ilyen körülmények közt az irányzat kedvtelen és gyenge volt, de az eladások csak szűk körben mozogtak és az árfolyamok lemorzsolódása nem öltött nagyobb mérvet. Az előtőzsde kedvtelentül zárult. A déli tőzsde kissé jobb irányzattal indult, de a forgalom szűk körben mozgott. Később az irányzat gyengült. A déli tőzsde gyenge irányzat mellett zárult.

II óraker zárulnak:

Osztrák hitel. 638.50, Magyar hitel. 776.—, Ländlerbank 412.—, Államvasut 673.—, Elbavölgyi vasut —.—, Déli vasut 141.75.—, Alpési bányatársulat 632.50. Rimamurányi 536.—, Májusi járadék 97.70, Magyar koronájár. 94.20, Orosz érték —.—, Török sorsjegy 186.—, Német márka 117.65.

A déli tőzsde nyugodtan nyílt meg.

I óraker jegyeztek:

Osztrák hitel 639.—, Magyar hitel 776.— Ländlerbank 413.50, Unio-bank 546.—, Államvasut 673.50, Anglo-bank —.—, Bankverein —.—, Déli vasut 141.75, Gőzhajó —.—, Alpési bányarészvény 633.25, Májusi járadék 97.70, Magyar koronajáradék 94.20, Török sorsjegy 186.—, Német márka 117.67, Elbavölgyi vasut —.—, Rimamurányi 536.—, Orosz járadék —.—, Keleti vasutak —.—, Skoda —.—, Magyar jelz. 423.50 Kárpáti petroleum —.—.

Bécs, február 18. (Osztrák értékek zárlata.) 4/2 százalékos papír-járadék 97.80, 4 százalékos osztrák arany járadék 116.70, 1860-as sorsjegy 151.35, Osztrák hitelsorsjegy 455.—, Angol osztrák bankrészvény 304.—, Bécsi Bankverein 533.85, Osztrák-magyar bank 170.50, Déli vasut 141.—, Dunagőzhajózási társaság 1035.—, Dohány részvény 410.—, Cs. klr. arany (vert.) 11.35, Német bankváltók 117.71, Osztrák Lloyd 418.—, 4/2 szazal. ezüst járadék 97.75—97.—, Osztrák koronajáradék 97.70, 1864-es sorsjegy 262.75, Osztrák hitelintézeti részvény 637.90, Union-Bank 546.—, Osztrák Ländlerbank 414.—, Osztrák-magyar államvasut 672.25, Elbavölgyi vasut 424.—, Alpési részvény 632.75, 20 frankos 19.13, Londoni váltóár 241.15, Lipótkohó 440.—, Töröksorsjegy 185.40. Kedvtelen.

Bécs, február 18. (Magyar értékek zárlata.) 4 százalékos arany-járadék 112.20. Tiszai és szeg, kölc. sorsjegy 150.—, Magyar hitelbank részvény 774.50, Magyar leszámitoló és váltó részvény 490.50, Rimamurányi 534.50, Magyar cukoripar —.—, Adria hajózási részvénytársaság —.—, Magyar koronajáradék 94.40, 4 százalékos magyar földieherm. kötv. 94.50, Magyar nyer.-k. sorsjegy 192.25, Kassa-Oderbergi vasut részvény —.—, Magyar jelzálogbank 421.—, Magyar keresk. bank 3466.—.

KÜLFÖLDI ÉRTÉKTŐZSDE

Berlin, február 18. (Tőzsdejelentés.) Habár az üzleti tevékenység ma is szűk korlátok között mozgott, mindazonáltal a megnyitáskor jele mutatkozott a javult alapirányzatnak. Ehhez hozzájárult, hogy a politikai helyzetet kedvezőbben itélték meg és hogy a magánleszámitolási kamatláb csökkent. E körülmények gátat vetettek újabb árhanyatlásoknak egyes jelentéktelen értékek kivételével, ennek ellenében azonban az is megállapítható, hogy a javulások is alig enlítésreméltók, ugyannyira, hogy a tőzsde zárlatakor gyöngye ellanyhulás mutatkozott, ami a ki nem elégitó párisi jelentések hatására vezethető vissza. Ezért az árfolyamok a tegnapi zárathoz képest alig mutatnak eltérést. Járadékok közül oroszok javult árfolyam mellett szilárd irányzatuk voltak. Bányarészvények közül Phönix, vasutak közül a Warschau-Wiener és a Prinz Heinrich-vasut javultak, ellenben

KÜLÖNFÉLÉK.

Álom.

Kis szobámban, gyertyafénynél,
Elmélázom szóltanul.
Száz gondolat, terv, szép ábránd
Kering agyamban vadul.

Szemem lassan lecsukódik,
S félálomban a jövő, —
Gyönyörű szép látomásként
Tör, mint valóság elő.

Hű ábránd, csalfa álom...
Ujra felnyílik szemem,
S minden gondjával, bajával,
Előttem áll — a jelen.

Bokor Elemér.

(A gyermekjátékokról.) A gyermekjátékoknak nagy pedagógiai jelentőségük van. A pedagógus egy egyetemes jellegű, nagy vezetőgondolatot kap készen a biológustól. Fejletlen képességekkel jövünk a világra, de a természet maga gondoskodott nevelőeszközről: megteremtette a fiatal kort, illetőleg a játékokat. A játék tehát nem véletlen, közönséges jelenség, nem is csak kedves ajándék, mit a természet az élet hajnalán megédesítésére szánt, hanem messzevágó, az egész életre kiható funkció, komoly célú berendezés, melyet a természet himes ruhába öltöztetett s vonzóvá tett, különböző gyönyörök bájjával. A játékban kapják első nevelésüket az érzékszervek, itt tanul alkalmazkodni szem és fül. A játék révén fejlődik az izomérzék, ügyesedik a kéz és láb; így jön létre a tévova mozgásoknak pontos koordinációja bizonyos konkrét célok elérésére. A játékban szerzi meg a gyermek a beszélő szervei fölötti uralmat. Játzó kísérletezésben, „experimentális”-ban tanulja a gyermek megismerni az őt körülvevő tárgyakat; kezébe veszi azokat, megnézi minden oldalról, mozgatja ide-oda, szétbontja, összeteszi; így módon nyeri első világismeretét. Játékban tárul fel előtte az érzelmek világa: az önbizalom, a bátorság, a rend, a harmónia; a társasjátékban tanul meg vezérekedni és engedelmkedni; itt jön létre a kölcsönösség érzelme s itt szokik hozzá, hogy a maga tevékenységét alárendelje egy általánosabb érdeknek. S mindezek mellett s ezek révén közvetve is, fejlődik akarata; minden tetszerű izommozgás feltételezi akarat megfeszítését; általában minden játék figyelmet követel s a figyelem minden koncen-

trációja akarati aktus. Van bizonyos viszony a gyermek játszókedve és a felnőttnek testi, értelmi és erkölcsi jelleme között. Aki mint gyermek sokat és sokfelét játszott, az rendszerint az életben is derekasan megállja helyét: aki mint gyermek keveset játszott, az rendszerint valamely ponton defektust mutat: talán félszeg a külseje, vagy bátortalan, vagy szegettszárnyu a vállalkozó kedve, vagy fogyatékos a társadalmi érzéke. Az egészséges gyermek spontán törekvése, hogy folyton tevékeny legyen; teste nem tud nyugodtan vesztgelni, fantáziája is örökös mozgásban van, folyton újat alkot, mindent megváltoztat. Ezt a tevékenységet nem szabad akadályozni, inkább elő kell segíteni s számára a legkedvezőbb viszonyokat kell létrehozni. Fontos következményeket vonhatunk le ebből a gyermek játékszereire nézve is. Világos, hogy azok a játékszerek az élvezetesek és hasznosak, melyek előmozdítják a gyermek spontán tevékenységét, vagyis azok, melyek leginkább táplálják leleményét. Legjobb tehát az a játékszert, amely egyszerű, kivételben nem pontosan részletező, sokat rábiz a gyermek képzeletére, inkább csak jelzi a tárgyat, semmint világosan ábrázolná; az, amely nem is éppen egyet jelent, hanem amelyből a gyermek képzelete mindenfélét tud csinálni.

(Amerikai és angol hirdetések.) Aki a hirdetések ötletességét keresi a rajzban és szövegben, annak önkénytelenül a reklám hazájában, Amerikában és Angliában kell keresni az anyagot. Sehol a világon nem emelkedett a szellem, üzleti felfutás, a hatásvadászat az eredmény oly magas fokára, mint Amerikában, ahol élelmes publikációk és egyéb reklámeszközök felváltva terelik a közfigyelmet a forgalomba kerülő árucikkekre. Nagyon természetes, hogy az angol üzletvilág is vezet a hirdetés és reklám terén, azonban míg Amerikában erősebb eszközöket használnak fel a versenytársak egymás ellen, addig az angol hirdetések hangja a kellemes komoly szövegezés útján akar hatni a nagyközönségre. A humor, pajzán jókedv pedig nagyban uralkodik mindkét világhatalom nyilvánosságára kerülő nyomtatványain. A hirdetések szövegezésére igen nagy súlyt helyeznek a reklám hazájában és nem kevésbé a rajzokra. A szöveg és rajz egymást nagyon szépen egészítik ki és nem kimélik a hirdetőt a költséges művészi hatást belevinni a hirdetésbe, hogy a szellemes szövegrésznek, melyet többnyire e célra alkalmazott reklámtanácsos fogalmaz, élvezetes keretet nyújtson. Mind több és több ember marad állás nélkül, kenyér nélkül, a létért való küzdelemben. Az új találmányok nagyrésze az emberi munkaerőnek a gép működésével való helyettesítésére törekszik. Legújabbban megint konkurrensé támadt az embernek. Ezúttal azonban nem gép vette fel a versenyt az emberrel, hanem a — kutya. Egyik londoni nagy áruház tulajdonosának az az ötlete támadt, hogy kutyákat alkalmaz emberek helyett a reklámlakatai hordozására. Mind több kereskedő utánozza ezt a példát és valóságos kutyakaravánok vonulnak vé-

gig London utcáin. Az egyik szappangyár csupa fehér uszkárt járat, egy gummigyáros felváltva egy fehéret s feketét. Vannak olyanok, akik bernáthegyi kutyákat tartanak, meg olyanok is, akik vadászku-tyákra aggatják hirdetésüket. Azonnal akadt vállalkozó is, aki az e célra idomított kutyákat el- vagy bérbeadja. Komikus látványt nyujtanak a kocsit szélén megzavarhatlan komolysággal és örök nyugalommal libasorban handukoló kutyasorok. Csak egyes pontokon ellenőrzik őket és ennek dacára is a legnagyobb pontossággal teszik meg utjukat s mindig hazaérkeznek idejére. Néha-néha egyik-másik megunja egyhangu foglalkozását és érintkezésbe lép eléje vetődő társaival, amit mindig a közönség legnagyobb hahotája kísér. Ez azonban még fokozza a reklám hatását.

(Varrótű a testben.) A londoni Lancet cizmü orvosi lap legutóbbi száma érdekes cikket közöl a testbe bejutott varrótű vagy más apróság vándor-utjáról s olyan csodálatos dolgokat mond el, amiket csak igazán komoly orvosi lapnak lehetünk el. A cikk elmondja, milyen gyakran megtörténik, hogy a varrótű egészen belefuródik egy nő testébe s rövidebb vagy hosszabb idő múltán a testnek egészen más részén jut ismét napvilágra. Az is gyakori eset, hogy bőr alá fecskendezéshez használt apró fecskendő tűhegyeségű vége letörik és a bőr alatt marad s aztán vándorutat kezd a testben, de csak nagyon ritkán történik meg, hogy bajt okozna. Azt mondják, némelykor eljut a szívig vagy valamelyik ütőérig, de bizonyíték nincsen erre. Egy skót hölgynek a ballábába ment egyszer egy varrótű s teljes harmincz esztendei vándorlás után újra előkerült — a jobb könyökén. Egy másik asszonynak a jobb hüvelykujjába furódott a tű és egy év múltán a balkeze mutatoujján bukkant elő. Egy angol szabóút kórházba vittek egyszer, mert őt varrótűt lenyelt. Megvizsgálták és ezután három hónap alatt éppen hetvenöt tű bujt ki belőle: hatvankettőt a gyomrából szivattyuztak ki, a többi a nyakából és orrából. És nem érzett soha semmi fájdalmat.

(A görög hónapok nevei.) A görögök hónapjai nem esnek össze egészen a mieinkkel, mert voltak évek, mikor tizenhárom hónapot számítottak a hold és nap-számitás kiegyenlítése végett. A hónapok rendje a következő: Hekatombaion (július), Metageitnion (augusztus), Boedromion (szeptember), Pyanepsion (október), Maimakterion (november), Posideion (december), Gamelion (januárius), Anthesterion (februárius), Elaphebolion (márczius), Munychion (április), Thargelion (május), Skirrophorion (június).

A TITOKZATOS HAJÓ

— REGÉNY. —

Írta: FRED VILLER

12

— Azt hiszem, én is láttam egy gyenge kis fénysugarat; de a fejünk fölött levő lámpástól is eredhetett.

— De a zaj?

— Talán patkányok, vagy a macska.

Egy ideig még lebámultunk a sötétbe és csendben hallgatództunk, de minden eredmény nélkül.

— Nekem nem tetszik itt a hajón semmi — ez egy elátkozott hajó.

— Én sem vagyok itt szívesen — felelte elgondolkozva Holt. — De legkülönösebb a Fram eltűnése. Vajon mielő összefüggésben van ez?

— Én nem tudom. De szédülök, ha csak rá-gondolok is.

Levettük a rudról a lámpást, zsinigre erősítettük és a nyíláson leeresztettük.

Ponyvák, öreg vitorlavásznak és százfélé különböző dolog hevert ott, de semmi újat sem láttunk, avagy hallottunk. Végül lementünk a helyiségbe és megvizsgáltuk. Megvizsgáltuk alaposan, de ugyanolyan eredménytelen.

— Ne szólj Monknak semmit e felől ma este, mert különben nem nyugszik, míg az egészet keresztül-kasul nem kutatta. Én már ismerem őt. Látszólag nyugodtan fogadja a dolgokat, de az agya folyton működik és a rejtély megol-

dásán fárad. Ezúttal az én idegeim tréfáltak meg engem.

Újból megerősítettük a lámpást a rudon és hátramentünk.

— Ott van né, egy gözhajó! — kiáltotta hirtelen Holt és kimutatott az éjszakába.

— Tényleg: a piros lámpát megpillantottuk a jelzőpóznán, amint a sötétből feltűnt és mellettünk elhaladt.

Gyorsan fáklyát tákolunk össze kenderből és kőzből és belemártottuk parafinbe, meggyújtottuk és egy hosszú láncon forgattuk, de a gözös körülbelül egy mértföldnyire volt tőlünk — s nem vett rólunk tudomást.

— Tüzijáték és néhány rakéta lent hever a kapitány rekeszében. Szaladj le és hozd fel, én addig a kék lánggal fogok jelzést adni.

S ezzel Holt ujult erővel forgatta a láncon levő fáklyát, míg én leszaladtam a kívánt tárgyért.

Végre sikerült kettőnknek bengáli fényt meggyujtanunk. Kísérletes fénye megvilágította a hajót és körülötte a tengert; de a gözhajó egy szemernyre sem tért el kitűzött útjától.

Az összes tüziszereket, amit találtunk, meggyújtottuk, de a vörös lámpás eltűnt, azután a középárbocon levő sárga fény, a kajitók sorban kivilágított ablakai és végül a hajó farán levő utolsó lámpás is belemerült a végtelenbe. A gözös ügyet sem vetett reánk. Mindezek felül még hozzájárult az is, hogy a rakétáknak nem volt csóvájuk, és így nem tudtak elég gyorsan a magasba szállni.

— Nem különös, hogy ilyen jelzések mellett a gözhajó nem áll meg? A bengáli fény meggyujtása segítségkérést jelent, vagy nem így szól-e a jelekből álló beszéd? — kérdeztem én.

— Mindenesetre így áll a dolog — felelte Holt — de a másik nem hiszi, hogy a legjobb víziuton ilyen remek idő mellett veszélyben forognánk. Valószínűleg azt hiszi, hogy szórakozunk a tüzijáték-eregetéssel. Hajókon mindig vannak e fajta dolgok és ha már öregek, akkor adandó alkalommal elégetik őket.

— De idejőhetett volna és kérdést intézhetett volna hozzánk.

— Te nem ismered a gözhajók rendjét. A legnagyobb véteknek tartják, amit a gözhajó kapitánya elkövet, ha fölösleges időt pazarol és eltéríti hajóját a kitűzött iránytól. Hiszen ezáltal kését szenved, s még ha csak egy félórától is lenne szó. Sőt vannak példák, hogy gözhajók, különösen az angolok, közvetlen halálos veszedelemben levő emberek mellett is elhaladtak és nem álltak meg — csak azért, hogy időt ne veszítsenek. Így hát nem csodálom, ha amaz ott szintén nem állt meg.

— Nem, ez bizonyos — nevetett Holt — és igazán csodálatos lenne, ha három felnőtt ember nem tudná az „Oceán”-t egyik vagy másik kikötőbe bevezetni. Különben is, holnap leveletünk egy csónakot és ha akarjuk, elhagyhatjuk azon a hajót. Csak attól tartok, hogy nem tudnók a fiatal leányt kellőleg ápolni és inkább szeretném, ha egy gözös felvenne bennünket.

Midőn lejutottunk a kajitbe, Monk elmélyedve ült a helyén, a védenczünk pedig nyitott szemmel, lázas álmok között hanykolódott iek-helyén.

Holt váltig bizonygatta, hogy nem álmos; átvette tehát az első őrséget, mi pedig a kormányos fiúkéjébe, a fedélzet elejére siettünk.

(Folyt köv.)

Kérjük mindenütt a világhírű
Hercules-sör
MALÁTA-TÁPSOR - különlegességet.

VIZÁLLAS.

febr. 18. febr. 17.		febr. 18. febr. 17.	
m ó t e r		m ó t e r	
Bán	0.20 0.21	Tisza	0.04 0.05
Békés	1.15 1.15	Tolna	0.10 0.10
Borsod	1.48 1.47	Veszprém	0.20 0.22
Budapest	1.46 1.48	Vidék	0.22 0.22
Csongrád	0.88 0.80	Zala	0.06 0.06
Debrecen	1.88 1.84	Zala	0.04 0.10
Egyszerű	2.08 2.44	Zala	0.17 0.69
Győr	2.08 2.66	Zala	0.23 0.86
Hódmező	1.74 1.80	Zala	0.20 0.26
Komárom	0.99 1.01	Zala	1.10 1.18
Körmend	0.68 0.68	Zala	0.58 0.64
László	1.48 1.44	Zala	0.20 0.20
Miskolc	1.40 1.32	Zala	0.80 0.74
Nagykanizsa	0.04 0.10	Zala	1.89 1.88
Nagykanizsa	0.21 0.28	Zala	0.88 0.29
Nagykanizsa	0.87 0.93	Zala	1.08 0.68
Nagykanizsa	0.20 0.01	Zala	0.68 0.58
Nagykanizsa	1.52 1.48	Zala	0.20 0.22
Nagykanizsa	1.10 0.01	Zala	0.04 0.04
Nagykanizsa	0.50 0.54	Zala	0.87 0.40
Nagykanizsa	0.52 0.56	Zala	0.78 0.72
Nagykanizsa	0.28 0.28	Zala	1.90 1.96
Nagykanizsa	0.28 0.12	Zala	1.50 0.90
Nagykanizsa	0.12 0.04	Zala	2.68 1.58
Nagykanizsa	0.28 0.89	Zala	2.60 1.80
Nagykanizsa	0.19 0.38	Zala	0.84 0.24
Nagykanizsa	0.52 0.52	Zala	0.28 0.18
Nagykanizsa	0.01 0.68	Zala	0.01 0.01
Nagykanizsa	0.24 0.28	Zala	0.48 0.80
Nagykanizsa	0.30 0.20	Zala	0.06 0.07
Nagykanizsa	0.20 0.01	Zala	0.20 0.84
Nagykanizsa		Zala	1.53 0.98
Nagykanizsa		Zala	0.46 0.88
Nagykanizsa		Zala	0.10 0.05

IDŐJÁRÁS.

A meteorológiai központi intézet távirati jelentése
1908. február 18-án reggel 7 órakor.

Az elmúlt nap időjárásának átnézete:

Hazánkban a délkeleti részek kivételével — hol tetemes hőüljedés állott be — és eltekintve szórványos éjjeli leülelésektől, nagyjára enyhe idő járt. Csapadék csak szórványosan, főleg az erdélyi részeken fordult elő. A hőmérséklet maximuma Fiumében 11 C°, minimuma pedig Bofalun és Nagyszebenben — 11 C° volt.

Prognózis a következő 24 órára:

Egyelőre még enyhe idő várható, sok helyütt, főleg északon csapadékkal és élénkülő szelekkel.

Allomás	Légnyomás mm	A hőmérséklet Celsius szerint	Szélirány és ereje	Felhőzet		Hőmérséklet	
				felhős	csapadék	max.	min.
A-Szalón	66.7	-7.2	N	3	2	8	2
Ungvár	62.8	-1.2	SE	4	4	8	8
Kőszeg	59.5	-2.1	N	4	4	8	8
Losonc	60.9	-2.0	NW	4	4	8	8
Ógyalla	57.9	2.1	S	4	4	8	8
Budapest	59.9	0.6	SE	4	4	8	8
Hévíz	57.0	1.2	S	3	3	ny	ny
Köszeg	59.6	2.0	SW	2	2	ny	ny
Pécs	61.4	1.2		2	2	ny	ny
Zágráb	59.8	4.5	NNW	2	2	ny	ny
Fiume	59.6	0.9	SE	3	3	ny	ny
Szeged	61.3	-1.3	S	2	2	ny	ny
Gönc	64.1	0.2	SE	0	4	ny	ny
Nagykanizsa	62.8	-7.8		1	ny	ny	ny
Kolozsvár	65.8	-10.4	SE	1	1	ny	ny
Nagyzeben	66.2	-1.5	ESE	1	4	ny	ny
Szatmár		-3.0	N	1	4	ny	ny
Ezer		-4.4	NW	2	1	ny	ny
Arvavár		2.0	NW	0	4	ny	ny
Selmeczbánya							
Komárom		2.0	S	1	4	ny	ny
Nagykanizsa		1.2	S	2	0	ny	ny
Sopron		-1.2	SE	1	8	ny	ny
Kőszeg		7.6	S	2	0	ny	ny
Cirkvenica		-0.9	S	1	1	ny	ny
Debrecen							
Köcskemét		-0.6	S	8	8	ny	ny
Oroszlány		0.8	SE	4	4	ny	ny
Arad		-0.6	SE	2	8	ny	ny
Zombolya		1.5	E	2	8	ny	ny
Versce		0.6	N	1	2	ny	ny
Órsova							

Kivonat a hivatalos lapból.

— Február 18. —

Kinevezések. A pénzügyminiszterium vezetésével megbízott miniszterelnök Haragos János pénzügyi számvizsgálót pénzügyi számtanácsossá, számvizsgálót pedig pénzügyi számtanácsossá a nagybecsereki pénzügyigazgatóság mellé rendelt számvizsgálóhoz, az országos kataszteri felmérés rendszeresített létszámában: Mák Károly kataszteri mérnököt a IX. fiz. osztályba kataszteri főmérnöké, Darabanth Jenő, Bozsics Budiszláv, Breberin Miklós, Obenaic

József, Góda László, Bíró Ákos, Herczegh Sándor és Uliérth József kataszteri mérnökegégeket a X. fizetési osztályba kataszteri mérnökékké, Korompay Ferencz, Sestak Lajos, Gerő László, Hripkó János, Gönczy Imre, Nagy László, Ladányi Vincze, Gyólay István, Wieszner Béla, Joanovics Hostilius, Szitta Lajos, Varásdy Dezső, Mórítz János, Burián József, Tápai János, Asztalos István, Groszmann Károly, Vavrecskó Aurél, Kuku Adám, Fok Ferencz, Andrassy Béla, Weidmann Oszkár, Pauer István, Csala Imre és Bertalan Lajos felméri növényékeket a XI. fizetési osztályba kataszteri mérnökegégekké, Bakó József, Tolmácsy Márton, Radimsky Oszkár, Bakacs Sándor, Nagy Kálmán, Kovács István, Vári Vilmos, Seiler Viktor, Tóth Bagi József, Paksi István, Varga István, Wanek Nándor, Rózsa József, Piu Pál, Kispéter Pál, Zbinyovszky Jenő, Alic József, Kalabusz Gyula, Papp Ferencz, Weisz Ernő, Krisch Andor, Heckl József, Márfi Antal, Lemberg János, Durr József, Halsdorfer Ödön, Ince Károly, Majoros Richárd, Szabó Béla, Makra Szilveszter, Jakovac Pál, Draveczky Zsigmond, Kozma Benedek, Urbanetz Károly, Sipos Imre, Lengyárszky Jenő, Szentiványi Lipót, Kiss István, Dubi Ernő, László István, Víz Jenő, Pirogner Artur, Orescanin Márk, Böhm Lajos és Guoth Emil felméri díjnokokat felméri növényékekké, a pápai adóhivatalhoz Arányi József pápai adóhivatali adóhivatali ellenőrré, a tiszolői adóhivatalhoz Czenky Lajos tiszolői közszégi segédjegyzőt adóhivatali ideiglenes minőségben, a szakolcai adóhivatalhoz Csomor Gyula érsekújvári adóhivatali gyakornokot adóhivatali ideiglenes minőségben, ifj. Bárczy László okleveles gazdasz, perbenyiki lakost kataszteri irattárnokot kezelő iratdátisztté a nagyváradi pénzügyigazgatósághoz ideiglenes minőségben, Papp Sándor okleveles gazdasz, ipolysági lakost ideiglenes minőségű kataszteri irattárt kezelő iratdátisztté a zombori pénzügyigazgatóságához, Bach Ede dícsőszentmártoni lakost ideiglenes minőségű díjtalan pénzügyi számgyakornokká a dícsőszentmártoni pénzügyigazgatóság mellé rendelt számvizsgálóhoz; a miniszterelnök dr. bárczyházi Bárczy István miniszteri segédfogalmazót miniszteri fogalmazóvá; a vallás- és közoktatásügyi miniszter Talpassy Janka okleveles tanítónőt a bazini állami elemi népiskolához rendes tanítónővé, Mohos Ilona és Németh Hermin símegi közszégi okleveles kisdédvönöket az ugyanottani állami kisdédvodához kisdédvönökké; a győri itélőtábla elnöke Horváth István szombathelyi lakos, végzett joghallgatót a győri itélőtábla kerületébe ideiglenes minőségű díjtalan joggyakornokká; a kassai itélőtábla elnöke Ambrosch Béla kassai lakos, végzett joghallgatót a kassai itélőtábla kerületébe díjtalan joggyakornokká; a szegedi itélőtábla elnöke Szeremlei János ügyvédjelölt, hódmezővásárhelyi lakost a vezetése alatt álló itélőtábla kerületébe díjtalan joggyakornokká; a nagykanizsai törvényszék állandó hítes német tolmácsává dr. Bun Jenő nagykanizsai ügyvédet nevezte ki; Vályi József budapesti lakosnak a pénzügyminiszter 1907. évi május 4-én 35.453. szám alatt kelt rendeletével kataszteri mérnökegégéddé történt kinevezése visszavonatik.

Áthelyezés. A győri főügyész Pupics Ferencz komáromi törvényszéki fogházort ugyanebben a minőségben a zalaegerszegi törvényszéki fogházhoz helyezte át.

Pályázatok. A gyergyószentmiklósi járásbírósnál aljegyzői, a szenczei járásbírósnál végrehajtói, a battonyai adóhivatalnál adóhivatali állásra 2 hét; a szakolcai járásbírósnál irnoki állásra 4 hét alatt lehet beadni a pályázati kérvényeket.

Felelős szerkesztő:
PURJESZ LAJOS,
Kiadótulajdonos
A Magyar Ujságkiadó Részvénytársaság.
Igazgató: **ERDŐS ARMAND**

S Z I N H A Z A K

Szerdán, 1908 február 19 én

Nemzeti Színház
Népszínház-Vígopera
Monna Vanna
Dráma 3 felvonásban. Irta Maurice Maeterlinck. Fordította: Abrányi Emil.
Gúldo Colonna Mihályfi
Marco Colonna Gál
Monna Vanna P. Márkus
Prinsiville kapitány Odrý
Dorso Kőrösmezői
Torello Mészáros
Trivulzio Ivánfi
Kezdeté 7 órakor

III. Kir. Operaház
Aida.
Opera 4 felvonásban. Zenéjét szerzezte Verdi. Szövegét írta Ghislanzoni.
A király Amneris
Kornal Diósnó
Aida Krammet
Radames Lunardi
Rampsisz Erőős
Amonasaro Várdi
Kildótt Noy B.
Pópapnó Bertis M.
Kezdeté 7 órakor.

Vígshízház
Sámson.
Színmű 4 felvonásban. Irta Bernstejn Henry. Fordította Góth S.
Braohard Jacques Góth
Anno-Marie G. Kertész
Le Govain Jókoro Fenyvesi
D'And Joo Honoré Szerényi
Amarquise Harnszthy
Ri herford Grace Gázi M.
Flatch, üzletvezető Tapolczai
D'Andoline Maximil Taunay
Kezdeté 1/8 órakor

Művészies kivitelű és polgári **BUTOROK**

Óriási választékban kaphatók készpéüzért és hitelre a **Műbutor Kereskedelmi R.-T.-nál** Budapest, IV., Váci-utca 9, földszinti díszterem. BUTORALBUM I KORONA.

FÖVÁROSI ORFEUM

WALDMANN IMRE igazgató. VI., Nagymező-u. 12.

Ma és minden este: **a fényes februári műsor.**

Dr. ANGELO élő porcellánjai. La NOEDIA.
FRANCO PIPER. „GÖDÖLLŐ FÉNYKORA.”
és a többi elsőrendű attrakció.

E. MERIAN kutyaszínháza
Az előadás kezdete este 8 órakor.

Előzetes jelentés! Csütörtökön, 1908. február 20-án délután 1/4 órakor **második gyermek-matinée** MERIAN kutyaszínházával.

Ezen előadáson tilos a dohányzás.
Jegyelővétel: 10—1 és 3—6 óráig.

A télikertben reggel 5 óráig **VÖRÖS ELEK** cigányzenekara hangversenyez.

Varieté-Színház

ezelőtt: Nemzetközi Orfeum.

BUDAPEST, VII., Rákóczi-ut 63. szám

Uj műsor! Uj műsor!
Brothers Bill & Will kómikus akrobaták.
The Elrados kómikus nyújtó tornászok.
G. Gobson fejenjáró-művész.

A TOLYAJ. Bohózat egy felvonás. írták Irtá Tábori Emil.
Éjjeli 12 óráig, reggeli 5 óráig

zene és tánc.
Hegedűs Gyula elsőrendű cigányzenekara hangversenyez Vasár és ünnepnapokon délután 11 4 órakor délután előadás mérsékelt helyárrakkal.

Szabadalom-értékesítés.

Kausch Rudolf Breslau-i lakos a 2477. számú és

»TULHEVITŐ«

czimű magyar szabadalom tulajdonosa magyar szabadalmának gyakorlathavétele czéljából magyar gyárosokkal összeköttetést keres. A szabadalom tulajdonosa hajlandó szabadalmát esetleg el is adni, gyártási engedélyeket adni, vagy más a szabadalom kivitelére vonatkozó megfelelő javaslatokat elfogadni. Bővebb felvilágosítással szolgál

Szabadalmakat Értékesítő Vállalat
Pásztor czég, Budapest, VII., Erzsébet-körut 17. szám.

Fényképezőgépek
Grammofonok
Hangszerek
Látcsövek és
Fegyverek
esekölly havi
részletfizetésre
kaphatók
Aufrecht és Go dschmied
áruházában
Budapest, VII., Rákóczi-ut 26.
Külön-külön képes árjegyzék ingyen és bérmentve.

SZINHÁZAK

Szerdán, 1908. február 19-én

Várszínház

Pry Pál.
Vigjáték 5 felvonásban. Irtá John Póle. Fordította Csiky Gergely
Hardy kékebró Ubázi
Hardy Frank Bonis
Witherton Gabányi
Pry Pál Rézshegyí
Doubledot Bartos
Simón Szóke
Eliz, ezredes leánya Lipeti J.
Kezdeté 7 órákor

Király színház

Varázskeringő
Operett 8 felvonásban. Irták Dörmann és Jacobszon. Fordította Méri Adol. Zenéjét szerzezte Strauss Oszkár.
III. Joachim Németh
Lothár Papir
Heléna Potrás S.
Niki Ráthonyi
Gusztó Csapó
Friderika Orley G.
Franczi Ötvös G.
Vandólin miniszter Szabó
Kezdeté 6 órákor

Apollo színház.

(Telefon 68-39.)
Kutyák a rendőrség szolgálatában. Madár fészkek. Rókaavadászat.
Bosználló gyárvezető.
Utazás lóháton Délamerikában: Egy agglagény kalandjai.
A szerelem elixirje.
Kezdeté 6 órákor

Urdnia színház

A szerelem története.
Kezdeté 8 órákor

Magyar színház

A császár katonái.
Dráma három felvonásban. Irtá Földes Imre.

Karády István Vágó
Karády Zoltán Garas
Karády Friszbet Borostván
Schneller Lajos Z. Molnár
Marlay István Réthely
Szilásvy Ernő Törzs
Joász Géza Csontos
Farkossy Agóst Vándor
Keller Gyula Rátkay
Szellacsok János Papp
Pintér István Tarnay
Ferenccz Körmeny
Kezdeté fél 8 órákor

MODERNSZÍNHÁZ KABARET

Andrássy-ut 69. Telefon 98-16.
Utazás egy siker körül.
Tréfa, Irtá Hellal Jenő.
MICZI HERCEG
Zenéje Lehár Ferenczétől, operette 1 felvonásban. Személyek: Miczi hercege - Nyárai, Jerzsabinka - Boros, Piza - Keleti Juliska, Amoralte - Medgyaszay Vilma.
Szép asszony kocsisa. Párisi kocsiörtönet.
Kabaretszámok: idnek elő: Medgyaszay Vilma, Nyárai, Keleti Juliska, Saradi, Votva III, Kardos, Kökény U, Poor Lili, Boros, Bárcsu.

BUDAPESTI Cabaret Teréz-körut 28
Telefon 52-88

(BONBONNIERE).
Három szindarab, öt színpadi tréfa és huszonöt cabaret-szám kerül minden este színre a nagykerül februári műsor keretében. Fellépnek: Nagy Endre, László Rozsi, Ferenczy Károly, Balogh Bóka, Fabian Kornéla, Képi József, Szécsi Magda, Huszár Károly, Sajó, Gabányi, Mahr, Kövály. Jegyek: Bárd-nál, Kossuth Lajos-utca és Andrássy-ut 28. Zipser-nél, Andrássy-ut 4. és a Cabaret pénztáránál, Teréz-körut. 28.

Megnyilt a HUNGÁRIA BUFFET.

Dohány-utca 56. (Akácfa-utca sarok)
Külföldi magyar konyha. Minden este cigányzene Valódi jó Női kiszolgálás. **Egész éjjel nyitva. o Egész éjjel nyitva.**

Nyilatkozat. A Csillaghegyi forrásvíz

bakteriológiai szempontból tisztának és kifogástalan nak minősítendő.
Dr. Preisz Hugó
s. m. kir. állami bakteriológiai intézet vezetője.
A Csillaghegyi forrásvíz központi irodája Bpest, III., Bécsi-ut 94. Telefon 77-98.

Kertalakításokat

elvállal Weber Károly iskolaalapítójának Béka-megyében (Budapest mellett), Gyümölcsfa, díszta és róza árjegyzék ingyen.

MARGIT GYÓGY FORRÁS

(Margittalaj' Beregmege)
a gyomor, belek, húgyhólyag, s különösen a légzőszervek hurutos bántalmánál igen jó hatású még akkor is, ha vérzések esetei forog fenn
Magrendelhető: Édeskúty L-nél Budapesten és a forrás kezelőszéknél Munkács.

ROZSATEJ
kifűző tejalapólszer 2 K balzsamszappan hozzá-60
OSAN kifűző fog-ápoló szájvíz 1 K 75 fill.
Fogpor - 88 K.
TANNINGENE
legjobb hajfestőszer 5 kor.
ANTON J. OZERNY, WIEN, XVIII., Carl Ludwigstr. 6. I., Wallisebgen.
Bakár: gyógyszertárakban, parfümeriákban stb.

Nászajándékok
jubileumra díszárgyak, evő-eszközök, műpári ozikkek
részletfizetésre
is kaphatók jutányos áron
POLGÁR KÁLMÁN
műőrás ékszertelepén
Budapest, Erzsébet-körut 29. I. em.
Arjegyzék 2000 rajzzal ingyen és bérmentve.

Fagy-Hó-Szél

nagy ellenségei az arcbőrnek. Ez ellen a legbiztosabb és leghatásosabb óvszer a **Rogátsy-féle**

Magyar-Pipere-Borax.

Allandóan használva az arc és kéz a legdurvább időjárásnak is ellentáll; a testbőrt puhán, üdén és tisztán megtartja.
A Rogátsy-féle MAGYAR PIPERE-BORAX eltüntet szőplőt, pörsenyt, atkát miltossert patanást, májfoltot, a ráncos bőrt bársónysímává, a vörös vagy napbarnított bőrt fehérré teszi.
"Gyermekápolásnál, fürdőzésnél nélkülözhetlen"
Kifűző hatással bír szennyuladásnál, valamint forrás- és szájjápolásnál. Mosás és vasalásnál a ruhát hófehérre és tükörsimává teszi, a nélkül, hogy a ruhának ártana.
Ara 30 és 75 fillér. Vidékre 10 nagy doboz bérmentve.
Rogátsy-féle magyar pipere-borax-krém K 1-
Rogátsy-féle magyar pipere-borax-szappan K-80.
Kapható minden gyógyszerárban, drogériában és jobb fűszerüzletben. — Csak dobozban, nem kímérve
Egyedüli készítője **Rogátsy Kálmán** drogéria Bpest, Rákóczi-ut 10.
Figyeljünk a ROGATSY névre.

SCHMIDT M
szilgyártó, nyerges és bőrdoboz
Budapest, VIII., Rákóczi-ut 28. sz.
Ajánlja saját gyármanyu kocsizó- és lovagló-szerzőiméit. Mindennemű utazó és közli bőrdoboz, pénz, szivar, cigaretták stb. készíti. — Árjegyzék bérmentve.

A magyar hangszeripar
diadalát jelenti a londoni kiállításra készült és

Wagner a «Hangszerkirály»
kirakatalban,
Budapest, VIII., József-körut 15.
látható saját készítményű remek 5 mesterhegedű, mely érdemes a meglekintésre. Wagner quintettisza hegedűkarjai az elismert legjobbak.
Hangszerárjegyzék ingyen. — Saját műterem.
Telefon: 67-85.

FOLIES CAPRICE.

RÉVAY-UTCZA 18.
Igazgatók Rendező:
LEITNER és KELETI | ROTT SÁNDOR
Az előadás kezdete 1/2 9 órákor.
1/4 10 órákor: Ma Ujdonság
„A Házibarát”
bohózat
Irtá Nemó, Rendező Werner Manó.
Végül **Was Männer tesselt?** 11 órákor
Bohózat Irtá: Satyr. Rendező: Trebitsch Sándor.
Nappali pénztár 9-1-ig és délután 3-6 óráig.
Az 1-ső emeleti **Casino de Paris**ban reggeli 5 óráig zene és tánc.

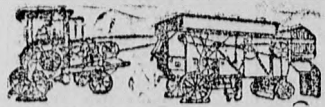
TÁTRA-MULATÓ

VII., KIRÁLY-UTCZA 77.
Igazgatóság: WABITS és GRUNER.
Budapest legelőkelőbb osaládi mulatója.
Ma, 1908. február hó 1-től
Teljesen új szenzációs műsor.
Esti 8 órától 10 óráig Varieté előadás, azontul **Nemzetközi Cabaret előadás.**
Nemes Lessenn Melta Cabaretdiva saját eredeti műsorával. Keller Bernhard báróné cocottdalok (hartakísérettel). La belle Sylvia dán soubrette. Humberto & Renardo zene-excentrikusok. Orlowa Frieda orosz énekesnő és táncosnő. Schmiéd Bertalan humorista teljesen új eredeti műsorával. Maara Gnsti előadó soubrett. Sngár Elza cabaret énekesnő. Ferenczy Kamilla női baritonista.
Pénztárnyitás 5 órákor. Kezdeté 8 órákor.
Telefon 15-10.

HETI MŰSOR:

Február	Nemzeti Színház	M. kir. Operaház	Vigszínház	Király-Színház	Népszínház (Vig-Opera)	Magyar Színház	Vár Színház	Urdnia színház
20 Csütörtök	Hazug törvény	Eléna	Baccarat	Varázskeringő	A nagymama	Gretchen	—	A szerelem története
21 Péntek	A szerelem iskolája	Rigolettó. Táncgyalog	A Krentzer-szonáta	Varázskeringő	Parasztbecsület Bálkirálynő	A császár katonái Mária	—	A szerelem története
22 Szombat	Antigone. A bögre	Bolygó hollandi	Tatárjárás	Varázskeringő	A nagymama	A császár katonái Mária	—	—
23 Vasárnap	Pry Pál A boszorkány	Trobador Magyar táncgyalog	Baccarat	A vig özvegy	Tunderszerelem	Gretchen A császár katonái Mária	—	A tánc A szerelem története

Benzin-, nyersolaj- és szivógáz-motorok

Motoros cséplőkészletek.

A legjobb gépek. A legolcsóbb üzem. Kedvező fizetési feltételek.

Tessék árjegyzéket kérni, ingyen küldjük.

Dobry Ant. motor- és gépgyárainak magyarországi kizárólagos képviselője:

Kovács Mihály és Társa
Budapest, V., Hold-utca 23. sz.

Szomfi-tenyésztők

és gazdálkodók figyelmébe ajánlja a téli időben a Predmerszky-féle fűthető baromfi-ítatót, melyben a víz a legnagyobb hidegben sem fagy meg, s állg néhány liter napi költséggel kellemes langyosan tartható. Használata mellett tyúk-jának egészséget övnik és sokkal korábban kezdik meg a tojásk. Földesek mosteregegye ki- költése Predmerszky-féle szab. költőgéppel bármely időszakban a leghasznosabb kereset forrás. Árjegyzéket ingyen küld. Telefon 45-74.
Predmerszky József
Ipartelepe 27907
BUDAPEST.
VI., Vörösmarty-u. 38A.

Capitol

Egyetlen, tudományos hajvix. Dr. mag. EICHHOFF, elbirtokolt egészségügyi tanácsos utasítása alapján, a hajlődek igazgatására, Specificum korpaképződés, a fejbőr viszketése és hajhullás ellen.
Egyedüli gyáros **Ferdinand Mühlens** cs. és kir. udvari szállító Kőln a Rh.
Főraktár: Bécs, IV-A. Heumühlgasse 3. Kapható a gyógyszerárakban droguáriákban és illat-szerüzletekben.

GY-SZEREK

Valódi francia és amerikai gyártmány! Orvosilag ajánlva! Feltétlen biztos! **GUMMI.**
Eredeti csomagolásban!
Árak: 12 db. finom minőség K 2-4
12 db. francia gyártm. 6-10
12 db. eredeti amerikai 10-12
Capot amerikai (rövid) 4-6
Hálógyógy 12 db. finom K 6-10
"Non plus ultra" 12-10
Minta-gyűjtemény
széleskörű készletében, 12 db. K 6.-
26 db. K 8.-
Női övszer "Poserium" omló-
sívom K 3-3
Sérvkötő orvosi rendelésre valódi
angol acélrugóval K 7-10. Cs. és kir.
szabed. Keleti-féle pneumatikus pe-
llettával K 12.-
Suspensor (heretartó) darabja K 1-2.40
Havibaj köté darabja K 6-1
Haskötő darabja K 7-24
Gummi göröcsér-harisnya darabja K 3-12
Irrigator teljesen felszerelve, darabja K 5-9
Ujj "Auto vaginal Spray" legmegbízhatóbb női külön-
legesség K 15.-
Szátküldés titoktartás mellett. — Képes árjegyzék
ingyen és bérmentve.

KELETI J. gummifuruk és beteg-
ápolási cikkek gyára.
Budapest, IV., Koronaherceg-utca 17/f.

Aulom. patkány fémfogó 2
ft. egernek 1.20 ft., egy éjjel
felügyelés nélkül vagy 40 darab-
ot fognak, nem hagyják szagot
hátra és önmaguk allnak fel.
"Eolipse" svábhögőfogó ezekre
fogja éjjelként a svábókat és
muszákat. Ára 1.20 kor. Min-
denütt a legjobb eredmények.
Szállítás utánvétel Schuller
J. Bécs, III/E. Kuzbargasse
4/a Számán köszönő és el-
ismerővel.

Alkalmi vétel.
Butorok, visszamaradt sző-
nyegek, kényserítő kör-
menyek miatt eladó: sa-
hagóni hálószoba 180 ft.,
frászta könyvszekrény-
nyel, olajfestmények 2 ft.,
nagy perzsaszőnyegek, lámp-
pák, 3 águ villany 14 ft.,
Arveresi butorok, Dob-
utca és Holló-utcai sa-
rokplacza. 26616

Zalogcédulákat
veszek. Elzalogosított,
brillánsokat, gyöngyö-
ket, aranyat, ezüstöt és
ékszereket 100.000 kor.
költségmentesen kivál-
tok és teljes értéket ki-
fizetem.
Singer Jakab
ékszerkereskedő
BUDAPEST,
Király-utca 91. szám,
Izabella-utcasarkán

LEGJOBB... LEGOLCSÓB...
PAP LAN PAP LAN PAP LAN

Összevasható vaságy kivethető
8 matracral 10 ft.
Sodronyágybelsőket méret
szerint 5 firtól foljabb.
GICHNER JÁNOS
ágynevelő- és vasbutor-gyáros
szőnyeg, függöny, pokróc, terítő stb.
nagy választékban.
BUDAPEST,
Erzsébet-körút 20,
Főraktár:
Páköz (Kerpes) út 52. sz.
Gyár:
Kertész-utca 7. és 9.
Árjegyzéket
bárkinek ingyen és bér-
mentve küldök.
Meg nem felelő árut kicserélem vagy a pénzt visszadom.
darabja 1 firt
költség 50 kor-tólfelelőbb

Titkos betegségek

gyógyítására legjobban ajánlható 28 éven át szerzett
kórházi tapasztalatai alapján

Dr. KAJDACS

v. cs. és kir. ezredorvos és kórházi főorvos.

Biztos sikerrel, rövid idő alatt gyógyít húgyvesefolyást, hólyagbajt,
sebeket, bujakört (syphilit), bőrbajokat, elgyengült férfierőt,
idősebbeknél is, önterfőzést és annak utóhajtát, ideg- és hát-
gerincbajt, valamint minden női bajokat.

RENDEL: 9-4-ig és este 7-8-ig.
Budapest, VIII., József-körút 2.
Levelekre válaszul, gyógyszeréről gondoskodik.
Levél útján is biztos gyógyásiker.

FRIED J.
műbutorraktár, kárpitos és
diszítő
Bpest, V., Nádor-u. 14

AMÜLLER J. L.-féle

Kaliptas

LEGJOBB
FÖGPEL

teljelműhathatón, a fog-
kat fehériti és ópen tartja.
Kis tubusz 50 smér, nagy 1 korona.
MÜLLER J. L.
sz. és kir. udvari szállító
Bpest, Koronaherceg-utca 2.
Mindenkinek
kapható.

Ezen specialista legjobban ajánlható szerfelelt paxda
tapasztalatai alapján, melyeket a kórház húgyveszervi
és bujakörös osztályán való működése alatt számos
éven át szerzett.

Dr. FABINYI

specialista nemi bajokban
emeritált kórházi orvos

gyorsan és alaposan gyógyít bármely régi és makac
nemi betegséget
(húgyvesefolyást ebeket, syphilit stb.)

Impotentiát (férfiui gyengeség
négídsőbbeknél is meglopó eredménnyel, a rendes
foglalkozás megzavarása nélkül.

Biztos siker folytán a honorarium utólag is fizethető.
Levelekre díjtalanul válasz. Kivánatra gyógyszerök.

Rendelés: d. e. 9-3-ig és este 6-9-ig.
Budapesten, Rákóczi-ut 8/A. szám.
(A Pannónia szállóval szemben.)
Atjára ház. — Bejártat a léposónál. — Külön váróterem.

**Szepsességi
csomagek**
BARTA-féle veresáfonya
belőttel, maina, sza-
mócza, cipke-bogyóval,
gomba- és muskonver-
veket, pasitometat
alán a FELKAI KON-
ZERVYAB Felka, Sze-
psessége. Kerjen ár-
jegyzéket.

Titkos betegségek

Biztos és lelkiismeretes meggyógyításra 24 év tapasztalat
és kórházi tapasztalatai alapján legjobban ajánlhatjuk

Dr. CZINCZÁR

egyetemi orvostudós specializistát

Igen rövid idő alatt alapos sikerrel gyógyít Húgyvesefolyást,
magómlást, hólyagbajt, tekeyeket, syphilit, férfi elgyengü-
ést, önterfőzést, háboron- és idegbajt, békítést és minden
női betegséget biztos mátszerrel

Budapest, IV., Károly-körút 10 I. emelet
Rendel. d. e. 10-4 és este 6-9 óraig.
Videókat levél útján is biztos eredménnyel szan-
gyógyászati gondoskodik
Munkáikat teljesen árang-
dménytelenül kezel.

BIZTOS
gyógyulást keresőknek
kik bármily
nemi betegségben szenvednek
mint húgyvese és hólyagbajt, húgyveszékélyek, vesétől szá-
rók, éjjeli magómlást, ebek és bujakörös bántalmak (syph-
ilit), az önterfőzés utóhajtásait fellepő idegbajt, korai férfi-
erő elgyengülés, bármily békítések stb. nőknél fehérfolyás,
meh bajok, alapos, gyors és gyökeres gyógyításra szigo-
ruan tudományos és lelkiismeretes gyógyászerrel
fogva legjobban ajánljuk

Dr. Garai Antal

v. cs. és kir. osztály főorvos országos hírű és a legérőbb 82
éve fennálló rendelés intézései

Budapest, VI. ker., Andrásy-ut 24. sz.

Rendelés naponta 10-4-ig és 7-8-ig este. Idült húgyvese és hó-
lyag bajok vizsgálatára villamos húgyvesefolyás segélyvel.
Videókat levelekre kimerő választ és szakorvosi tanácsot nyu-
nak, gyógyszeréről gondoskodik losz. Titoktartás biztosított.

Nőknek külön váróterem.

E hirdetés rovában minden szöveget...

KIS HIRDETESEK

E hirdetés rovában minden szöveget...

Pénzszekrények használtak és újak...

Fényképezőgép, alkalmi vétel laposra...

Nősülni óhajt? Hölgyektől (ezek között...

Egy gramofon beszélgő keveset használ...

Egy kis ház eladó Muschinek János...

Polgári, gimnáziumi, kereskedelmi, reál, mai...

Könyveket, regénysorozatok, egész...

Részletfizetésre porcellán szervizek, lámpák...

Vigyázzon, ha meghűlt és vásároljon...

Zálogszedőülakat, brilliánsokat, ékszereket...

Villamos világítás saját dynamóval, lakóházak...

Jogi, politikai szigorlatokra, alap- és államvizsgákra...

Parketagyár Gyöngyösi úton ajánlja gyártmányait.

Lakást, bérhelyiséget, üzletet akar venni...

Építkezéseket! Gyárak lakóházak tervezését...

Figyelem!! Cséplőgéptulajdonosok! Az elromlott gabonaosztályozó...

Pénzkölcsönt 4, 4 1/2 és 5% alapon földbirtokra...

HOFMANN JAKAB bankbizományi iroda...

Mérnöki műszereket vez, elad, cserél, lejtmérők...

HATSCHKEK EMIL Fiókja: Erzsébet-körút 38

Csemegeszőlőt fagymentesen csomagolva, 5 kilónként 6 koronáért...

Fenyőborovicska (Juniperus) BARTA-féle, 5 kilós...

BUTOR árverésről, finom és egyszerű butor, hálószobák...

Zongorát, hegedűt, gordonkát, czimbalmot...

Magánkutató iroda Rákóczi-ut 75. Kényes megbízásokat...

Magán építő iparos iskola előkészítő építő, kőműves...

1000 családnak azonnala szerzett „Huszár” lakást...

Ki a YES-OUI-SI című lapot megrendeli, fizetve...

angol és francia nyelveket alaposan megtanulhatja...

Modern urasági butorok alkalmi vétel és eladásra...

GROSZ SANDOR és társa Budapest, Liszt Ferenc-tér 8. sz.

Fénykép-készítéket objektívvel, vez, elad, cserél...

HATSCHKEK EMIL Andrásy-ut 13, fiókja: Erzsébet-körút 38.

Veresáfonyabefőt BARTA-féle, 5 kilós postaköszvény...

Ajtók ablakok, YASREDÖNYÖK, YASRÁCSOK...

Lefkóvits Jakabnál Bpest, V., Csáky-utca 28.

Saját gyártmányú vas- és rézbutorok Rózágy --- 45.- frt...

WEISZ LIPÓT Király-utca 99. szám. TELEFON 57-01.

A legelőnyösebb részletfizetés zongorát, pianinót, czimbalmot, hegedűt...

bankhitel utján kizárólag csak Reményi nagy magyar hangszertelephöz...

Nem kell már semmire futár, gyorsan szerez mindent...

Kolozsvári jogtudományi és államtudományi szigorlatokra...

30 korona című hirdetés, finom szövettel dívtáros férfiöltöny...

Urasági butorokat, szőnyeget, oszillárokat...

Nagy Zsigmond VI, Lázár-utca 3 (a Váci-körút mellett).

Ajtók ablakok, YASREDÖNYÖK, YASRÁCSOK...

STENOGRÁFIA Ha életpályáján boldogulni akar...

Lakást, üzlethelyiséget akar kiadni, vagy kivenni...

Urasági villa eladó. Rákospalotán, Erzsébet-ut. 30.

Polgáriskolai gymnáziumi és bármely más magánvizsgára...

Kolozsvári jogtudományi és államtudományi szigorlatokra...

Bőrszék ipar bőrsajtolás és bőrfaragás.

KENDI ANTAL Budapest, IV., Károly-utca 2

az evangélikus iskolaépületben. Nagy raktár valódi...

Erdőbirtokot vagy erdőt sürgősen keresek megvételre.

500 koronát fizetnek annak, ki a Bartilla fogvizének használatát...

CSIZ ezidőszert legelőnyösebb Jód-Brom gyógyforrás...

Polgári árák! Pontos kiszolgálás! Kitűnő szabás!

Csemegealma től nemes fajalma és óriás birtalma...

Urasági butor Eladók és veszek; mahagoni hálószobákat...

Nagy és Fia Állandó nagy lakberendezési kiállítás!